

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการ
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สารนิพนธ์
ของ
งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2549

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการ
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สารนิพนธ์
ของ
งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการ
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

บทคัดย่อ
ของ
งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พฤษภาคม 2549

งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง. (2549). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
จังหวัดนนทบุรี ภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน.*
สารนิพนธ์ วท.ม.(การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง.

การวิจัย แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การ
จัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษา 1. ศักยภาพของ
แหล่งท่องเที่ยว 2. ความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3. ความต้องการการมีส่วนร่วม
ของประชาชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว 4. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดย
ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 3 ชิ้นได้แก่ แบบตรวจสอบศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว แบบตรวจสอบ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสำรวจศักยภาพและทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยว
ทั้ง 4 แหล่งมีคะแนนในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน อันดับ
1. เกาะเกร็ด อันดับ 2. วัดสวนแก้ว อันดับ 3. วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร อันดับ 4. ตลาดน้ำ
ไทรน้อย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป กลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่วิจัย ส่วนใหญ่มี
อายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก
กลุ่มใด ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศดีเท่าที่ควร ด้านการพัฒนามีระดับความต้องการทุกด้านอยู่ในระดับสูง และความต้องการ
มีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับสูง

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี เพศหญิง
มากกว่าเพศชาย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42 อาชีพค้าขายมากที่สุด
รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 5,000 บาท ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีมากกว่า 3 ครั้ง ค่าใช้จ่าย
เฉลี่ยต่อครั้งต่ำกว่า 500 บาท เดินทางโดยรถส่วนตัวและมากับเพื่อน เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
ชมภูมิทัศน์ มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างดี

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัด
นนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ปัญหาเรื่องความปลอดภัย
ป้ายบอกทาง ที่จอดรถมีน้อย นักท่องเที่ยวใช้จ่ายน้อยในการมาเที่ยว งบประมาณที่ได้รับไม่
ต่อเนื่อง ขาดระบบการจัดการที่ดี ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมด้านการพัฒนาแหล่ง
การท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งปี

แนวทางในการพัฒนา

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิสัยทัศน์ นนทบุรีแหล่งวิถีชีวิตชาวสวน ล้วนหลากหลายวัฒนธรรม งามล้ำไม้ประดับ

กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง กำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา 4 ด้าน คือ

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
2. กลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว
3. กลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้แก่ชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. กลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

GUIDELINES FOR ECOTOURISM DEVELOPMENT OF NONTHABURI PROVINCE
UNDER COMMUNITY'S MANAGEMENT
AND PARTICIPATION

AN ARSTRACT
BY
NGOKNGAM AIMSRIPLUNG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Planning and Management of Ecotourism
at Srinakharinwirot University
May 2006

Ngokngam Aimsriplung. (2006). *Guidelines for Ecotourism Development of Nonthaburi Province under Community's Management and Participation*. Master's Project, M.S. (Planning and Management of Ecotourism). Bangkok : Graduate School Srinakharinwirot University. Project Advisor Assoc. Prof. Supaporn Suksrileung.

The research titled *Guidelines for Ecotourism Development of Nonthaburi Province under Community's Management and Participation* has the following objectives:

- 1.) To study potentiality of tourist attraction sites.
- 2.) To explore the needs for developing tourist attraction sites.
- 3.) To study the needs of public's participation around the tourist attraction sites.
- 4.) To study problems and hindrance in tourism development by using two instruments including Survey Forms for tourism resources and questionnaire .

The results of the research are as follows:

1. From the survey of the resources in the tourist sites, it is found that there are four sites that have high potential with different evaluation scores. The highest score is Kred Island. The second score is Wat Suan Kaew, and the third is Wat Chalerm PhraKiatworaviharn . The fourth score is Sainoi Floating Market.

2. Analysis of data :

Population samples of the research sites consist mostly of people with the age group between 31- 40 with upper secondary level of education, and average income between 5,001-10,000 baht. Seventy percent of the samples are not members of community group. About the knowledge of eco-tourism, most of the samples do not understand it sufficiently. There are high needs in all areas for development. For the community participation in area development the average score is also high .

Samples of tourist population in the research sites mostly consist of people with the age group between 20-30 with females more than males. Forty-two percent of educational level are bachelor degree and most of them are merchants. Their average income is less than 5,000 baht, and most of them have been to Nonthaburi Province for more than three times with average spending each time below 500 baht. Most of these tourists traveled by private cars with friends for the purpose of resting, enjoying the scenery and having well-rounded knowledge in eco-tourism.

3. Problems in development of ecotourism of Nonthaburi Province under the management and participation of the local community include: lacks of safety, signposts, and space for car parking, as well as comparatively little spending at the attraction sites. Other problems are discontinued government budgets with improper management. There is also a lack in public relation information about yearly tourism activities.

Recommendations for development

From the result of this research, the researcher has constructed vision toward development of tourism Nonthaburi Province as “Nonthaburi , the orchard ways of life, varieties of culture, and beautiful plants for adornment”

Strategies in ecotourism development for the four proposed tourist sites are.

1. Strategy toward development of tourism attraction sites.
2. Strategy toward development of tourism activities.
3. Strategy in promotion and support in knowledge of ecotourism to the community.
4. Strategy in development of public relation information.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี ภายใต้การ
จัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ กองงาม เอี่ยมศรีปลั่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.อรรถนพ โพธิสุข)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรินท์ ชัยวิสุทธิทางกูร)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	14
ยุทธศาสตร์ของชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย.....	17
ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี.....	18
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	37
การสำรวจพื้นที่วิจัย.....	37
การสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว.....	37
การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว.....	37
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การลงพื้นที่และการเก็บเพื่อรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
การนำเสนอผลงานวิจัย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดนนทบุรี.....	48
ผลการประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดนนทบุรี.....	50
ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	80
ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	104
ข้อเสนอในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้วิจัย.....	105
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	115
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	115
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	115
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	116
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	121
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	124
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว.....	132
ภาคผนวก ข แบบสอบถามประชาชน ชุดที่ 1	140
ภาคผนวก ค แบบสอบถามนักท่องเที่ยว ชุดที่ 2	148
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	152
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดนนทบุรี.....	39
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	80
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	81
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	82
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	83
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	84
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	85
8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา.....	86
9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิก กลุ่มต่าง ๆ.....	87
10 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	88
11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการให้ส่วนราชการ เข้าพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	90
12 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	92
13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	94
14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	95
15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	96
16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	97
17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	98
18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้.....	99
19 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ.....	100
20 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 แผนที่แสดงพื้นที่วิจัย 4 แหล่งท่องเที่ยว.....	47
3 แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางไปวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหารและวัดสวนแก้ว	55
4 กำแพงวัดเฉลิมพระเกียรติที่คล้ายกำแพงเมือง.....	56
5 พระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร.....	56
6 ทางเข้าวัดสวนแก้ว.....	58
7 โบสถ์ธรรมชาตวัดสวนแก้ว.....	59
8 กิจกรรมภายในวัดสวนแก้ว.....	59
9 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด.....	69
10 เจดีย์ทรงมอญเอียง จุดสังเกตเกาะเกร็ด.....	70
11 ทำเรือวัดปรมัยยิกาวาส.....	70
12 ประเพณีช้อนรูปเทียน.....	71
13 ร้านขายอาหารว่างประเภททอด จากวัสดุธรรมชาติ.....	71
14 ร้านขายสินค้าที่ระลึก ของกิน ของใช้ บนเกาะเกร็ด.....	72
15 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมไปยังตลาดน้ำไทรน้อย.....	75
16 ตลาดน้ำไทรน้อย.....	76
17 บรรยากาศตลาดน้ำไทรน้อย.....	76
18 รถกระแทะนำท่องเที่ยว.....	77
19 แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดน้ำไทรน้อย.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นประเทศกำลังพัฒนา การลงทุนทางอุตสาหกรรมหลายประเภทกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับต้น ๆ ของประเทศ ดังจะเห็นได้จากในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศ ประมาณ 12 ล้านคน สร้างรายได้ 384,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณร้อยละ 32 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547) จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดอย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่ก็มีความอ่อนไหวง่ายจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยต้องปรับเป้าหมายด้านรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศลง ซึ่งหากเป็นการเกิดวิกฤตการณ์ตัวอย่างเช่น กรณีการเกิดไข้หวัดนกและสถานการณ์ภาคใต้ จะพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยมักจะมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2546 ที่มีเหตุการณ์ระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) และสงครามอิรักในปี พ.ศ. 2547 - 2548 มีเหตุการณ์วินาศภัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวอย่างรุนแรง ได้แก่ เหตุการณ์ภัยผู้ก่อการร้าย เหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติสึนามิ ไรค์ไข้หวัดนกและภาวะน้ำมันขึ้นราคา ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยน้อยลง รายได้จากการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องลดลง ภาครัฐบาลจึงจัดให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่ต้องแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายไว้ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในเอเชียภายในปี พ.ศ. 2551 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2547)

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวได้ดำเนินการพัฒนาโดยขาดการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนได้เสียโดยตรงจากแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การลดลงของปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเกิดมลพิษ ทุกปัญหาเกิดจากความเจริญเติบโตของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดความสมดุล ขาดการจัดการและจิตสำนึกที่ดีในการจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงเกิดมีแนวคิดใหม่ด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่เกี่ยวข้องเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีรูปแบบคล้ายกันคือการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมไว้ภายใต้การจัดการร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มภาคกลาง 5 จังหวัดปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร คือ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาครและปทุมธานี จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวสนใจเดินทางไปท่องเที่ยวจำนวนมาก เพราะระยะทางไม่ห่างจากกรุงเทพฯ สามารถใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเพียงวันเดียว นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรียังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และหลากหลายทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชาวบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ จากที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้เลือกพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี 4 อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวนิยม เป็นพื้นที่ในการศึกษาโดยผู้วิจัยได้ไปสุ่มสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในวันหยุด ได้แก่ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย เพื่อให้ได้ข้อมูล อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนบริเวณพื้นที่ที่กำหนด
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน

ความสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยจะทราบถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว และข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำไปสรุปเขียนเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการทำดังต่อไปนี้

1. สํารวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย 4 แหล่งคือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย โดยใช้แบบสำรวจความต้องการพื้นฐาน 10 ข้อ ในช่วงวันที่ 1 - 30 พฤษภาคม 2548
2. ทำการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย 4 แหล่งคือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย ในช่วงวันที่ 26 ตุลาคม - 30 ธันวาคม 2548
3. แจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างและนักท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยที่กำหนด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

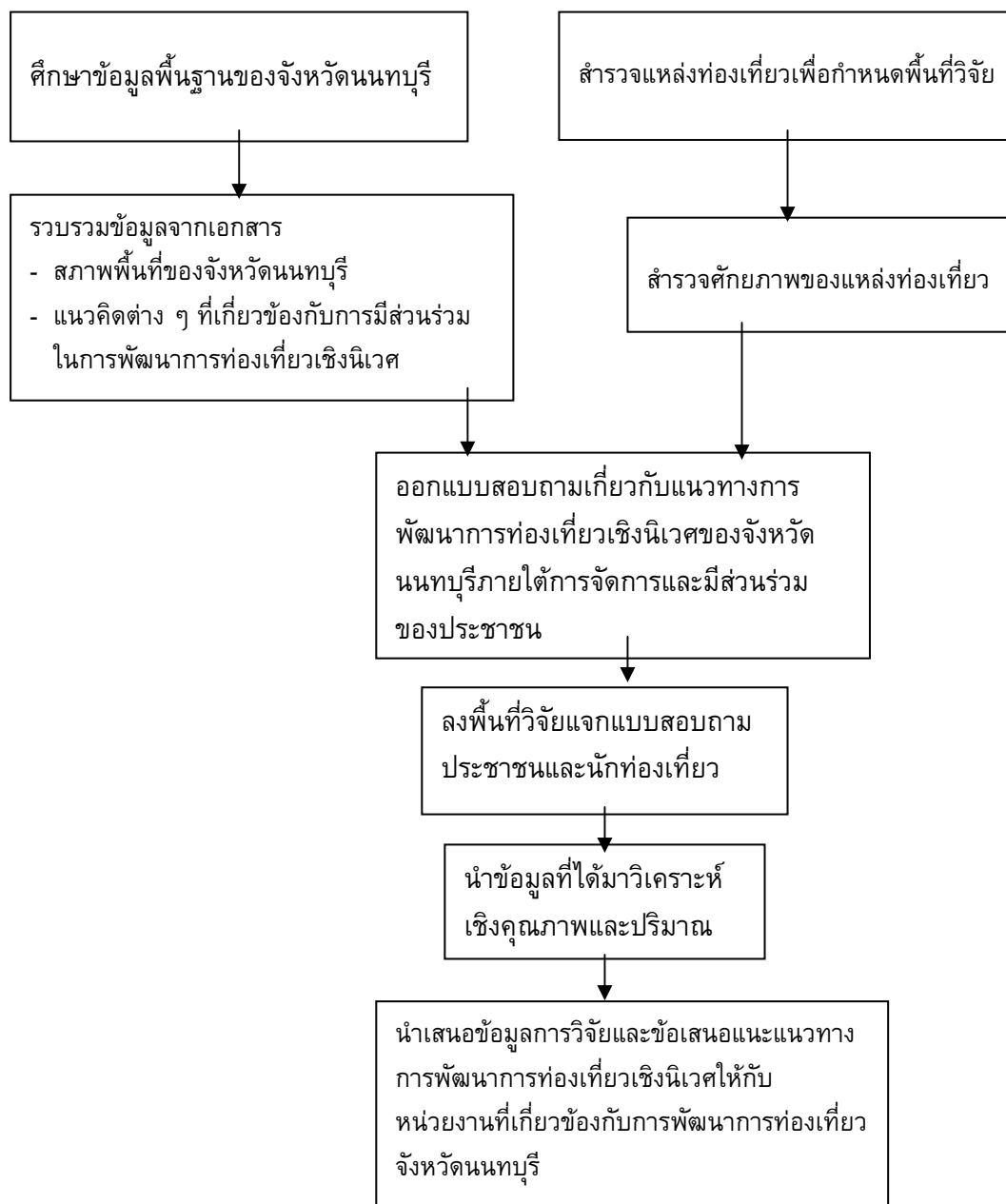
1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยว 4 แห่ง ได้แก่ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี มีประชากรประมาณ 674,046 คน โดยประชากรแบ่งออกเป็น 1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ 2. ผู้ประกอบการ 3. ประชาชน 4. นักท่องเที่ยวโดยเลือกเก็บข้อมูลวิจัยใน 4 แหล่งท่องเที่ยว ในช่วงระยะเวลาวันที่ 26 ตุลาคม ถึง 30 ธันวาคม 2548 ด้วยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ชุด
2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่ง ได้แก่ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย ในช่วงระยะเวลาวันที่ 26 ตุลาคม ถึง 30 ธันวาคม 2548 ด้วยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ชุด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 1.1.1 เพศ
 - 1.1.2 อายุ
 - 1.1.3 การศึกษา
 - 1.1.4 สถานภาพ
 - 1.1.5 อาชีพ
 - 1.1.6 รายได้
 - 1.1.7 ภูมิลำเนา
2. ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี ภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี ภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดปลายทางจะต้องประกอบด้วยการเดินทาง การค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน การรับประทานอาหาร ฯลฯ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (เชิงนิเวศ) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มีการช่วยกันอนุรักษ์หรือรักษาสภาพแวดล้อมไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ทำการวิจัยในจังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อการตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอันมีคุณค่าอย่างรอบคอบและชาญฉลาด ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดปัญหาผลกระทบน้อย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการดำเนินการพัฒนาให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและศิลปะ ประเพณี วิถีชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้เกิดการมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นๆ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสนใจเข้าเยี่ยมชม เช่น ลักษณะภูมิประเทศ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความสวยงามของธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ความสะดวกในการเข้าถึง หรือเป็นเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นอาจเป็นนิทรรศการ งานรื่นเริง เทศกาลงานประจำปีหรือกีฬา ฯลฯ (พวงบุหงา ภูมิพานิช. 2539 : 13)

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านต่าง ๆ เช่น ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและชุมชน และมีองค์ประกอบ 10 ข้อ ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่ดี

1. ป้ายบอกทางการเข้าถึง
2. สิ่งบ่งบอกว่าถึงจุดท่องเที่ยว
3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว
4. สุขามีเพียงพอและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว
5. ร้านอาหารและเครื่องดื่มมีเพียงพอหรือไม่

6. ร้านขายของที่ระลึก
7. การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
8. การกำหนดเส้นทางเดินและมีลูกศรบ่งชี้
9. การจัดให้มีไกด์ท้องถิ่นอธิบาย
10. การจัดให้มีป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินกิจการในอนาคตที่จะทำอย่างไรให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ ขอบเขต ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผนกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่จะทำให้บรรลุความสำเร็จที่ตั้งไว้ตามแผนยุทธศาสตร์

แนวทาง หมายถึง วิธีทางการปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว เพื่อผู้ปฏิบัติงานจะดำเนินงานตามแนวทางที่ผู้บริหารคิดขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติตาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดนนทบุรีให้อยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นประชาชนมีส่วนร่วม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำเสนอแนวคิดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. ยุทธศาสตร์ของชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย (พ.ศ. 2547 - 2551)
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2548
7. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ในสมัยโบราณการเดินทางท่องเที่ยวของมนุษย์ เป็นการเดินทางที่เกิดขึ้นโดยความจำเป็น เพราะยังไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน หรือบางครั้งเกิดจากต้องเดินทางไปทำสงคราม ไปเผยแพร่ศาสนา ต่อมาเมื่อมนุษย์มีที่อยู่แน่นอน สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การแสวงหาความสุข จากการท่องเที่ยวกลายเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต เพราะมนุษย์ต้องการพักผ่อน จึงเกิดมูลเหตุจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเป็นความต้องการโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคน แต่มูลเหตุให้จูงใจท่องเที่ยวจะแตกต่างกันไปในแต่ละคน แต่ละช่วงเวลา แต่ละวัฒนธรรม แต่ละสังคม ฯลฯ

การท่องเที่ยวตามสากลนิยม จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 3 ประการ (รานี อธิชัยกุล. 2545 : 3) คือ

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นชั่วคราว
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือการทำงานหารายได้ เช่น

- 3.1 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
- 3.2 เพื่อสนุกสนานบันเทิง
- 3.3 เพื่อศึกษาหาความรู้
- 3.4 เพื่อการกีฬา
- 3.5 เพื่อสุขภาพ
- 3.6 เพื่อเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง
- 3.7 เพื่อประกอบศาสนกิจ

3.8 เพื่อติดต่อเจรจาธุรกิจ ปัจจุบันในการติดต่อธุรกิจ จะมาพร้อมกับการท่องเที่ยว ในสถานที่ที่ติดต่อธุรกิจนั้น

3.9 เพื่อประชุม สัมมนา เป็นต้น

มอริสัน (ฉัตรชัย ดั่งจาด. 2545 : 4 ; อ้างอิงจาก Morisson. 1988. unpagged.) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นรูปแบบหนึ่งของการนันทนาการ (Recreation) ของมนุษย์ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง โดยผูกพันอยู่กับการเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งเป็นบ้านของตัวเองไปสู่ อีกที่หนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ถือว่าวัตถุประสงค์เพื่อหาประสบการณ์และความรู้ เพื่อการพักผ่อนคลายเครียดของร่างกายและจิตใจจากกิจกรรมต่างๆ เป็นการตอบสนองตนเอง

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542 : 7) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่าการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มี องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism market) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน องค์ประกอบย่อย เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมวัฒนธรรม องค์กรและกฎหมาย เป็นต้น ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่องค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 3 เกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวได้ไปใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ หรือเพื่อทัศนศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้านได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว เป็นทรัพยากรที่สำคัญ จัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในการบริการแหล่งท่องเที่ยว

2. บริการท่องเที่ยว บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งมักไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักของการท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจจะเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว เป็นการแสดงออกของอุปทาน ซึ่งมีความปรารถนาในการเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อ กิจกรรมอื่น ๆ จะเน้นที่นักท่องเที่ยว ซึ่งในกระบวนการจัดการหมายรวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาการขาย และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ศรัณยู วรากุลวิทย์ (2546 : 5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่าการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย

1. ระยะทาง (Distance) คือการเดินทางที่เกิดขึ้นจากถิ่นที่อยู่อาศัยของตนไปยังสถานที่อื่นภายในประเทศหรือต่างประเทศ
2. วัตถุประสงค์ในการเดินทาง (Purpose of travel) เพื่อกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้
3. ระยะเวลาของการพำนัก (Length of stay) ต้องพำนักในสถานที่เดินทางไปไม่เกินระยะเวลา 60 วัน

ปีเตอร์ (Peter. 1969 : 148) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะเด่นของความน่าสนใจและกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวออกเป็นหมวดหมู่ได้ 5 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural attractions) ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์หรือสิ่งก่อสร้างที่เก่าแก่ พิพิธภัณฑสถาน วัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ๆ สถาบันทางการศึกษาหรือการเมือง ตลอดจนประเพณีทางศาสนาต่าง ๆ

2. แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงประเพณีต่าง ๆ (Tradition attractions) ได้แก่ เทศกาลประจำชาติ ศิลปะ หัตถกรรม ดนตรี นิยายพื้นบ้าน ชีวิตและประเพณีดั้งเดิมของชนพื้นเมืองต่าง ๆ เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงความงดงามในรูปแบบต่าง ๆ (Scenic attractions) ได้แก่ ภูมิประเทศ สถานที่สวยงามตามธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ ชีวิตสัตว์ป่า ดอกไม้ และสวนไม้ประดับที่แปลก ๆ ชายทะเล และแหล่งท่องเที่ยวบนภูเขาต่าง ๆ เป็นต้น

4. แหล่งท่องเที่ยวประเภทให้ความบันเทิง (Entertainment attractions) ได้แก่ การเข้าร่วมหรือเล่นกีฬาต่าง ๆ การแสดงในสวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือพิพิธภัณฑสถาน ทะเลต่าง ๆ โรงละครหรือโรงภาพยนตร์ แหล่งบันเทิงยามค่ำคืน ตลอดจนภัตตาคาร เป็นต้น

5. แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ (Other attractions) เช่น สถานพักผ่อนสุขภาพประเภทต่าง ๆ สถานที่อาบน้ำแร่ บ่อน้ำร้อน ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งไม่ปรากฏที่อื่น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสรุปว่า การท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงจุดปลายทางจะต้องประกอบด้วยการเดินทาง การพักผ่อน การรับประทานอาหาร แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพ โดยมีจุดประสงค์ เพื่อการพักผ่อนความบันเทิง ศึกษาหาความรู้ สุขภาพ เยี่ยมญาติ ติดต่อบุรุษกิจ การประชุม และสัมมนา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ภายใต้ความต้องการของประเทศ ในด้านการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์และกระแสนิยมของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาในรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ Green tourism หรือ Ecotourism ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับความสนใจจากหลายประเทศ ผู้นำประเทศต่างเห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ จึงได้นำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่แทนการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบเดิมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

บู (อรุณศรี นาคะวิสุทธ์. 2543 : 20 ; อ้างอิงจาก Elizabeth Boo. 1991. unpagged.) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากการมีเงินทุน สำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นพร้อมทั้งให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม”

การ์ดเนอร์และแม็คอาเธอร์ (Tim Gardner ; & Simon McArthur. 1994 : 81) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มุ่งสนใจให้โอกาสศึกษาเรียนรู้ขณะเดียวกันก็เอื้อประโยชน์ต่อท้องถิ่นพร้อมรักษาสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ยั่งยืน”

ราไฟพรธน์ แก้วสุริยะ (2545 : 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในแหล่งวัฒนธรรมธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ข้อ

1. ควรเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น ป่าดงดิบเชิงเขา
2. ควรเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เช่น หมู่บ้านชาวเขา
3. มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมีระบบ ผู้เกี่ยวข้องหมายถึง เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวและพันธมิตร
4. มีการจัดการด้านการให้ความรู้ ทั้งความรู้ด้านระบบนิเวศ ธรรมชาติที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมของสถานที่อย่างมีระบบ

5. ในการจัดการและการบริการ ผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องรับผิดชอบตามหลักการแผนแม่บทของโลก (Agenda 21 และตามรัฐธรรมนูญประเทศไทย พ.ศ. 2540) ที่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการยอมรับการท่องเที่ยว ได้เข้าร่วมวางแผนการดำเนินงานด้วยกัน

6. จัดให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวในพื้นที่นั้น มีความเพลิดเพลิน มีความประทับใจ ความรู้ใหม่และประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (พยอม ธรรมบุตร. 2546 : 4 - 5)

1. การป้องกันสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์สงวนและป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดูแลรูปแบบวิถีชีวิต ตรวจสอบผลกระทบ และกำหนดขอบเขตการเปลี่ยนแปลง

2. การพัฒนาตัวสินค้า กลยุทธ์กำหนดบริเวณทรัพยากรแสดงตัวสินค้าที่มีอยู่และที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ พัฒนาสินค้าตัวใหม่ แสดงเส้นทางทัวร์จุดเริ่มต้นและโซนที่จะมีการท่องเที่ยว พัฒนาตัวสินค้า พัฒนารายการนำเที่ยวที่เหมาะสมจัดตั้งการประสานงานกับอุตสาหกรรมอื่น

3. การตลาดและการโฆษณา กลยุทธ์กำหนดตลาดเป้าหมาย โฆษณาสินค้าแก่ลูกค้าที่เกี่ยวข้อง พัฒนาส่วนต่าง ๆ ที่จะประสานงานด้านการตลาดและการโฆษณา มีการประเมินผล

4. การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค กลยุทธ์พัฒนาที่อยู่อาศัยที่สะดวกสบายเหมาะสม พัฒนาสนามบิน ถนนที่ไปสู่แหล่งท่องเที่ยว สถานีรถไฟ พัฒนาสาธารณูปโภค โดยเคารพสิ่งแวดล้อม

5. ความสัมพันธ์ด้านอุตสาหกรรม กลยุทธ์นำความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตั้งศูนย์ข้อมูลเครือข่ายเสริมสร้างความเป็นพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พัฒนามาตรฐานอุตสาหกรรม มีโครงการฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสนับสนุนงานวิจัยด้านท่องเที่ยว

ท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (ฉัตรชัย ดั่งจาด. 2545 : 23)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 114 ก. ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ สาระสำคัญที่ปรากฏในมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 4 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้ระบุการกระจายอำนาจและหน้าที่ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะหมวด 2 การกำหนดหน้าที่ในการจัดระบบ การบริการสาธารณะ ในมาตรา 16 (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (18) การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสีย (24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ได้กำหนดบทบาทขององค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้หลายมาตรา ดังนี้

มาตรา 79 หมวด 5 (แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ) ซึ่งเป็นหลักที่ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและจำกัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน”ซึ่งมาตราดังกล่าว ได้วางแนวทางให้รัฐจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งแง่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การควบคุมและจำกัดภาวะมลพิษ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ 2 ประการ โดยอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วม 5 ฝ่าย คือ รัฐ ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และบุคคลแต่ละคน

ในส่วนของชุมชนท้องถิ่นระบุไว้ว่า **มาตรา 46** “บุคคลซึ่งร่วมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและชาติ มีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

สรุปว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง การท่องเที่ยวที่เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีการช่วยกันอนุรักษ์หรือรักษาสภาพแวดล้อมไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546 : 1) คือ การดำเนินงานที่จะให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวรักษาทรัพยากรให้คงไว้ซึ่งความดึงดูดใจ และพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2535 : 1 - 3) ได้กำหนดกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวไว้เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนเพิ่มขึ้นการวางแผนเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ การวางแผนการท่องเที่ยวมีการวางแผนงาน 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การกำหนดปัญหา
4. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและกลยุทธ์
5. การกำหนดแผนงานและโครงการ

การพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable development) คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เอาทรัพยากรทั้งหมด (ธรรมชาติ การเงิน มนุษย์ และกายภาพ) มาจัดการเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคง ความอยู่ดีกินดี และความสุขสมบูรณ์ที่เพิ่มขึ้น การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม อยู่ภายใต้ขีดจำกัดทางนิเวศ ประกอบด้วยคำนิยาม 3 แนวทาง 1. แนวทางด้านสังคม (เน้นคุณภาพชีวิตของมนุษย์) 2. แนวทางด้านนิเวศ (เน้นกระบวนการทางชีววิทยาของธรรมชาติ) 3. แนวทางด้านเศรษฐกิจ (เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูง) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทราบว่าเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนได้แก่

- ความสามารถในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลก
- การรักษาทรัพยากรชีวภาพให้ดำรงอยู่ในระยะยาว
- การรักษาประสิทธิภาพการผลิตของระบบเกษตร
- การมีจำนวนประชากรคงที่
- การให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีขีดจำกัด
- การสร้างระบบพึ่งตนเองและองค์กรขนาดเล็ก
- การรักษาคุณภาพอย่างต่อเนื่องในระบบเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองในอดีตกำลังจะหมดไป เพราะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ โลกได้หันมาให้ความสนใจถึงการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด และให้ทรัพยากรเหล่านั้นต้องคงอยู่ถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน จึงมีการพัฒนาแบบที่เรียกว่าการบูรณาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

รีตเตอร์ (ศมา ณ ระนอง. 2545 : 13 ; อ้างอิงจาก William W.Reeder. unpagged.)

ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงการมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

กรรณิกา ชมดี (2524 : 9) ได้ให้คำจำกัดความ “การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น หมายถึง ความร่วมมือของกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบ เพื่อการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนในทิศทางที่ต้องการเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์”

ชวัช เบญจจาริกุล (2529 : 25 - 26) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางด้านสังคม
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยทางด้านการเมือง
4. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม
5. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม

มอชนี (I.S. Mochny. 1983 : 170 - 171) ได้จำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยเกณฑ์พื้นฐาน คือเริ่มต้นโดยอาศัยประสบการณ์จากประเภทสมาชิก 3 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบธรรมชาติ เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการกระทำโดยความสนใจอิสระ เกิดจากแรงจูงใจภายในของประชาชน เงื่อนไขการแก้ปัญหา สถานการณ์ที่วิกฤต ในสายตาชุมชนโดยปราศจากการช่วยเหลือจากรัฐและองค์กรภายนอก

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ถูกกระตุ้นหรือชี้แนะหรือชักชวนให้เกิดขึ้นเกิดด้วยการปลุกเร้า (Stimulate) จากตัวกระตุ้น (Catalyst) เกิดการร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมที่ส่งผ่านไปขยายบทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจากการโดนบังคับ ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่ผิดพลาดทั้งแนวคิดและวิธีการ การพัฒนาชุมชน แนวทางที่จะให้ประสบความสำเร็จต้องยึดถือคนเป็นจุดสำคัญของชุมชน การเสียสละแบ่งปันผลประโยชน์ของตนเพื่อส่วนรวม เน้นกระบวนการพัฒนาจากภายในที่สอดคล้องกับค่านิยม ระบบการเมือง พื้นฐานทรัพยากรของแต่ละประเทศ สอดคล้องกับปรัชญา ความคิด และหลักการพัฒนาชุมชน

เจมส์คัตตี ปิ่นทอง (ศมา ณ ระนอง. 2545 : 16 ; อ้างอิงจาก เจมส์คัตตี ปิ่นทอง. ม.ป.ป.) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

4. การมีส่วนในการติดตามและประเมินผล

ไพร์ธน์ เดชะรินทร์ (2527 : 6 - 7) กล่าวถึง ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

1. **ร่วมทำการศึกษาค้นคว้า** ปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. **ร่วมคิดและสร้างรูปแบบ** วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

3. **ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม** เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

4. **ร่วมตัดสินใจ** การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้ประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. **ร่วมกันจัดและปรับปรุงระบบการบริหารงาน** พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. **ร่วมกันลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน** ตามขีดความสามารถของตนเอง และหน่วยงาน

7. **ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม** ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8. **ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล** และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาล เพื่อใช้ประโยชน์ตลอดไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศนย์ (2527 : 186) กล่าวถึง ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม ยังขึ้นกับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วม ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาจะประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ

3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น

4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย

5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคม หากจะมีส่วนร่วม

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะเกร็ด

การพัฒนาเกิดจากความตั้งใจจริงของอดีตนายอำเภอวัชรินทร์ โรจนพานิช ได้เห็นถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด จุดเด่นคือ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวมอญ มีวัดอุโบสถที่สวยงามและที่สำคัญอยู่บริเวณชานเมืองที่มีการคมนาคมที่สะดวก ประชาชนบางส่วนที่ยังรักษาวัฒนธรรมและอาชีพดั้งเดิมไว้ จึงใช้หลักการในการจัดการและการดำเนินการโดยอาศัยแนวทาง 2 อย่าง คือ

1. การมีส่วนร่วม 2. การสร้างตัวอย่าง โดยใช้การผสมผสานในการดำเนินการทุกกิจกรรมในการพัฒนา โดยยึดหลักการให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองได้ ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ

รู้สึกรักและหวงแหนและรักษาให้คงอยู่ และทำให้ประชาชนเห็นประโยชน์จากการพัฒนาโดยตรงและยังเป็นการสร้างประชาธิปไตยให้เกิดในชุมชน

ขั้นตอนการทำงาน

1. การสร้างศรัทธาให้ประชาชนยอมรับ โดยอาศัยการเสียสละอุทิศตัวในการเป็นผู้นำของการพัฒนา

2. การสร้างประชาชนให้มีส่วนร่วมในการรับรู้ โดยเชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.และเจ้าหน้าที่รัฐ (อำเภอปากเกร็ด) มาชี้แจงนโยบายในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้กลับไปบอกกับชาวบ้านให้รับรู้ร่วมกันอย่างทั่วถึง และขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว

3. การจัดกิจกรรมพัฒนาชาวบ้านให้มีความรู้และความสามารถในการเป็นมัคคุเทศก์ ด้านการพัฒนาอาชีพการปั้นเครื่องปั้นดินเผา การแกะสลัก ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารด้วยตนเอง โดยตั้งคณะทำงานองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นคนอยู่ในเกาะเกร็ด

4. การจัดให้ชาวบ้านพึ่งตนเองด้านรายได้โดยตั้งคณะกรรมการชุมชน เป็นผู้ที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชนชาวเกาะเกร็ด ชาวบ้านมีการตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว ทำให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนที่เพิ่มขึ้น

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ให้ประชาชนมีการเรียนรู้ เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เกิดจากความสมัครใจและเสียสละ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่เสมอ

5. ยุทธศาสตร์ของชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย (พ.ศ. 2547 - 2551)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แบ่งออกเป็น 3 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในด้านการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในด้านการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น
2. เพื่อเป็นเครื่องมือในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมาย
3. เพื่อดำเนินการเชิงรุกที่เกิดผลได้ในระยะเวลารวดเร็วและเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

ประเทศไทยในภาพรวม

เป้าหมาย เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด (Market share) ในภูมิภาคเอเชีย มากกว่าร้อยละ 10 สิ้นปี 2551

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการกระจายรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
2. เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาดและเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. เพื่อให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมีมาตรฐาน สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว
4. เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

เป้าหมาย

1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาด และเป็น แม่เหล็กเพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น มากกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
2. รายได้ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายที่มาจากสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ต่อปี
3. จะมีรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชนดูแล อนุรักษ์ และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
3. เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์

ระดับชาติ นโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนา 19 กลุ่มจังหวัด

เป้าหมาย

1. องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนเพิ่มขึ้น
2. เพิ่มจำนวนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี
3. มีการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยว

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2548

(สำนักงานจังหวัด/กลุ่ม งานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารนนทบุรี)

วิสัยทัศน์ นนทบุรีที่อยู่อาศัยชั้นดีของคนทุกระดับ พร้อมสรรพธุรกิจภาคบริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาให้เป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดี
2. การพัฒนาภาคธุรกิจภาคบริการให้ได้มาตรฐาน

เป้าประสงค์

1. เป็นเมืองน่าอยู่อาศัย
2. ธุรกิจภาคบริการได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์

1. พัฒนาการคมนาคมให้สะดวกและป้องกันปัญหาอุทกภัย
2. ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. การส่งเสริมและพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
4. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจภาคบริการให้ได้มาตรฐาน

7. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี

7.1 สภาพทั่วไปของจังหวัด

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางเป็นหนึ่งในห้าของจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑล คือ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 622 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วนขนาดของจังหวัดเมื่อเทียบกับจังหวัดในภาคกลางแล้วมีขนาดเล็กที่สุดยกเว้นจังหวัดสมุทรสงคราม

แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอดังต่อไปนี้

1. อำเภอเมืองนนทบุรี
2. อำเภอปากเกร็ด
3. อำเภอบางกรวย
4. อำเภอบางใหญ่
5. อำเภอบางบัวทอง
6. อำเภอไทรน้อย

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดจังหวัดปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดกรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันออก ติดกรุงเทพมหานครและจังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดจังหวัดนครปฐม

คำขวัญจังหวัด พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ

ตราประจำจังหวัด

รูปหม้อน้ำลายวิจิตร

เมืองนนทบุรีมีความเป็นมายาวนานกว่า 400 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีคูคลองมากมาย มีเนื้อที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร เป็นเมืองเก่าแก่สมัยอยุธยาเป็นราชธานี เดิมตั้งอยู่ที่ตำบลตลาดขวัญ ซึ่งเป็นสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น ได้รับการยกฐานะเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2092 สมัยรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิต่อมาใน พ.ศ. 2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุวัดเขมา เพราะเดิมนั้นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลวกเข้าแม่น้ำอ้อมมาทางบางใหญ่วกเข้าคลองบางกรวยข้างวัดชลอ มาออกหน้าวัดเขมา เมื่อขุดคลองลัดแล้วแม่น้ำก็เปลี่ยนทางเดินไหลเข้าคลองลัดที่ขุดใหม่กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาใหม่ตั้งปัจจุบันนี้ เมื่อ พ.ศ. 2208 สมเด็จพระนารายณ์ทรงเห็นว่า แม่น้ำเปลี่ยนทางเดินใหม่ จึงโปรดให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อมและโปรดให้ย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่ปากแม่น้ำอ้อมด้วย ยังมีหลักฐานคือศาลหลักเมืองปรากฏอยู่ รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้ย้ายเมืองนนทบุรีไปตั้งที่ปากคลองบางชื่อบ้านตลาดขวัญ และในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดตั้งศาลากลางที่ปากคลองบางชื่อ ฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงปี พ.ศ. 2471 รัชกาลที่ 7 ทรงโปรดให้ย้ายศาลากลางมาตั้งที่ราชวิทยาลัย บ้านขวาง ตำบลบางตะนาวศรี ปัจจุบันเป็นกองฝึกองบรมกระทรงมหาดไทย ถนนประชาราษฎร์ สาย 1 อำเภอเมือง ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตัวอาคารเป็นอาคารสถาปัตยกรรมแบบยุโรปตามอาคารประดับด้วยไม้ฉลุ กรมศิลปากรได้ขึ้นบัญชีเป็นโบราณสถานแห่งหนึ่ง ปัจจุบันศาลากลางจังหวัดนนทบุรีได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่ถนนรัตนาศรี

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดนนทบุรี

อำเภอเมือง

วัดสังฆทาน ตำบลบางไผ่ เดิมชื่อวัดศาริโข สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยช่างที่มีความชำนาญตามแบบลังกาวงศ์ในสมัยกรุงสุโขทัย องค์พระประธานคือหลวงพ่อดโตซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย นั่งขัดสมาธิปูนปั้น มีพุทธลักษณะและพุทธศิลป์เป็นพระพุทธรูปแบบอยู่ทองต่อมาได้กลายเป็นวัดร้าง แต่ยังมีชาวบ้านยังมาสักการะบูชาองค์หลวงพ่อดโต ชาวบ้านได้นิมนต์พระจากที่อื่นมา เพื่อถวายสังฆทานจนถูกเรียกติดปากว่า “วัดสังฆทาน” ปัจจุบันมีพระสงฆ์จำพรรษา ได้จัดกิจกรรมโครงการบวชนกขัมมะ (สตรีผู้ถือศีล 8) ทุกวัน

วัดเขมาภิรตารามราชวรวิหาร ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เขตตำบลสวนใหญ่ ห่างจากตัวเมืองมาทางด้านใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร ด้านหน้าของวัดติดริมฝั่งแม่น้ำ ส่วนด้านหลังติดถนนพินุลสงคราม มีพื้นที่ประมาณ 26 ไร่เศษ เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ได้สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นเรียกว่า “วัดเขมา” ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นวัดที่อยู่ในสังกัดบัญชีถิ่นหลวงของกรมพระราชวังบวรฯ ในสมัยรัชกาลที่ 2 สมเด็จพระศรีสุริเยนทราธิบดีพระบรมราชินี ทรงขอวัดนี้มาอยู่ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และทรงปฏิสังขรณ์ใหม่เรียกว่า วัดเขมา ยังไม่มีสร้อยต่อท้ายต่อมาสมัยรัชกาลที่ 4 ได้ทรงปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งพระอาราม และได้ทรงพระราชทานสร้อยนามต่อท้ายว่า “วัดเขมาภิรตาราม” ปี พ.ศ. 2525 พระราชวงศ์จักรีมีอายุ 200 ปีมีพิธีสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ คณะกรรมการวัดมีความ เห็นว่าวัดนี้มี

ความสำคัญกับราชวงศ์จักรี พระบรมวงศานุวงศ์ทรงให้ความอุปถัมภ์บำรุงมาตลอด จึงมีมติสร้างศาลาอเนกประสงค์ชื่อศาลา 200 ปีกรุงรัตนโกสินทร์ภายในวัดมีพระมหาเจดีย์สูง 30 เมตร ตั้งอยู่ด้านหลังโบสถ์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระประธานเป็นพระพุทธรูปหล่อเก่าแก่ ศิลปะสมัยอยุธยาอัญเชิญมาจากพระราชวังจันทร์เกษม ภายในวัดมีพระตำหนักแดงและพระที่นั่งมณเฑียรตั้งอยู่ด้วย

วัดชมภูเวก ตั้งอยู่ริมถนนสายสนามบินน้ำ – นนทบุรี ซอยนนทบุรี 33 ตำบลท่าทราย ชื่อวัดมาจากที่ตั้งที่อยู่บนเนินสูง มีความเงียบสงบ จึงเรียกว่า วัดชมภูเวก ต่อมาเหลือเพียงวัดชมภูเวก ชาวมอญในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นผู้สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ. 2300 จิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์หลังเก่าเป็นภาพพุทธประวัติและทศชาติ ประดิษฐานพระประธานสมัยสุโขทัยและพระพุทธรูปยืน 2 องค์ นอกจากนี้บริเวณวัด ยังมีพระเจดีย์รามัญ เรียกว่า “พระมูเตา” สร้างโดยพระสงฆ์จากเมืองมอญเมื่อ พ.ศ. 2460 สันนิษฐานว่าภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

วัดโชติการาม ตั้งอยู่ที่ตำบลบางไผ่ ไปทางที่ว่าการ อบต.บางไผ่ เดิมชื่อวัดสามจีน สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. 2530 ชุ่มประตูหน้าต่างที่พระอุโบสถเป็นลวดลายปูนปั้นประดับเครื่องถ้วยลายครามเบญจรงค์ บานประตูวิหารเป็นไม้จำหลักรูปเศียรพญางามมากโบราณสถานในวัดได้แก่ วิหารทรงโรงก่ออิฐถือปูน 3 ห้อง ภายในมีพระประธานปางมารวิชัยประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี มีจิตรกรรมฝาผนังภายใน ตั้งแต่พื้นจรดเพดาน ส่วนใหญ่เป็นภาพพุทธประวัติตอนต่างๆ เช่น ตอนมารผจญ ตอนสัตตมหาสถาน ตอนเสด็จโปรดพุทธมารดาเสด็จจากดาวดึงส์ การเดินทาง ใช้เส้นทางเดียวกับทางไปวัดสังฆทาน จะมีป้ายชี้บอกตลอดทาง

วัดตำหนักใต้ ตั้งอยู่บนถนนสนามบินน้ำ หมู่ 4 ตำบลท่าทราย เป็นวัดเก่าแก่ตามประวัติกล่าวว่าก่อนที่จะสร้างวัด พื้นที่นี้เคยเป็นพลับพลาที่ประทับชั่วคราวของพระเจ้ากรุงธนบุรี และสันนิษฐานว่าวิหารและหอรบั้งสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2367 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 พระประธานเป็นปางมารวิชัยสมัยสุโขทัย และมีต้นโพธิ์พุทธรักษาจากประเทศอินเดีย ซึ่งปลูกโดยอดีตเจ้าอาวาสวัดตำหนักใต้เมื่อวันที่ 8 ก.ค. พ.ศ. 2541

วัดโบสถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกลาง ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เดินทางโดยข้ามสะพานปทุมธานีไปฝั่งตะวันออกจะมีทางแยกซ้ายไปกลับรถใต้สะพานเพื่อไปยังวัดซึ่งอยู่อีกฟากหนึ่งของถนน วัดโบสถ์สร้างเมื่อ พ.ศ. 2164 โดยชาวมอญที่อพยพมาจากเมืองหงสาวดี ชื่อวัดโบสถ์นำมาจากชื่อหมู่บ้านที่ชาวมอญอพยพมาจากเมืองมอญ เช่นเดียวกับวัดอีกหลายวัดในปทุมธานี เช่น วัดหงษ์ วัดบางตะไนย์ ประชาชนมักมาที่วัดเพื่อสักการะหลวงพ่อบุญสามพี่น้องในพระอุโบสถ และรูปหล่อหลวงปู่เทียมน (พระครูบวรธรรมกิจ) พระเถระผู้ทรงคุณวิทยา ส่งเสริมด้านการศึกษาให้ชาวปทุม วัดนี้ยังคงมีวิหารเก่าเหลืออยู่ 1 หลัง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปเก่าแก่จากรามัญ คือ พระแสงอาญาสิทธิ์ และยังเก็บรักษาสิ่งสำคัญคือ ช้างสี่เศียรและบุษบกสัมฤทธิ์สำหรับประดับเสาชิงช้า และมีรูปปั้นสุนัขยาหล (เป็นสุนัขตัวโปรดที่โดนวางยาพิษตายในสมัยรัชกาลที่ 6) ซึ่งหล่อด้วยตะกั่ว ที่เจ้าอาวาสได้รับพระราชทานมาจากรัชกาลที่ 6 เมื่อครั้งเสด็จประพาสเมืองปทุมธานี

วัดปราสาท อยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช หน้าบันพระอุโบสถเป็นไม้สักสลักรูปนารายณ์ทรงครุฑ (ปัจจุบันตัวครุฑถูกขโมยไปแล้ว) เครื่องบนเป็นไม้สักประดับด้วยรวยมอญ (รวยมอญคือตัวไม้แกะสลักที่ทอดตัวลงมาบนหัวแปดตอนหน้าจั่ว เป็นศิลปะมอญ) ตรงหุ่นนก (สามเหลี่ยม ข้างรวยมอญ) เป็นรูปราชสีห์และคชสีห์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นโบสถ์แบบมหาอุดไม่มีการเจาะฝาผนังเลย ฐานพระอุโบสถเป็นแบบตักทองช้างหรือทองสำเภา (การสร้างโบสถ์แบบตักทองช้างนั้น สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางสถาปัตยกรรม คือเมื่ออากาศร้อน ความร้อนจะลอยตัวขึ้นสู่อากาศเย็นจะพัดเข้าแทนที่ได้สะดวก) ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระประธานและพระสาวก มีภาพจิตรกรรมเขียนขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยฝีมือของสกุลช่างชั้นสูงนนทบุรี เรียกว่าทศชาติชาดก นับว่าเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เก่าแก่ที่สุดของจังหวัดนนทบุรี ถือว่าวัดนี้เป็นวัดหนึ่ง ที่ดำเนินการอนุรักษ์โบสถ์ และศิลปกรรมได้อย่างถูกวิธี จึงทำให้เป็นแหล่งวิทยาการที่น่าสนใจยิ่งของทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ บนศาลาการเปรียญยังมีธรรมาสน์ที่มีอายุเก่าแก่พอกับโบสถ์ ประดับลวดลายตกแต่งอย่างสวยงาม วัดนี้จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นวัดที่มีการอนุรักษ์ศิลปกรรมได้อย่างถูกต้อง เป็นที่เชิดหน้าชูตา

อุทยานกาญจนาภิเษก ตั้งอยู่ซอยเฉลิมพระเกียรติ 13 ถัดจากวัดเฉลิมพระเกียรติ มีเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ กรมธนารักษ์เป็นผู้จัดสร้างขึ้นด้วยงบประมาณ 900 ล้านบาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และเพื่อเป็นที่พักผ่อนของประชาชน และเป็นศูนย์รวมพันธุ์ไม้น้ำ ไม้ชายน้ำ พืชสวน และสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ เปิดให้เข้าชมทุกวันระหว่างเวลา 05.30 – 18.30 น. โดยไม่เสียค่าเข้าชม อาคารที่เป็นจุดเด่น คือ วิมานสราญนวมินทร์ เป็นพลับพลาโถงเครื่องยอดแหลม ตั้งอยู่กลางสระน้ำ ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาลดชั้นยอดแหลมทรงมณฑป ประดับฉัตรสามชั้นสัญลักษณ์แสดงเครื่องยศของประเภทอาคารชั้นสูง ถัดมาไม่ไกลเป็นเรือนไทยหมู่สำหรับพักผ่อนและบริการ เป็นเรือนไม้สักทั้งหลัง ประเภทเครื่องสับลูกประสัก (ลูกประสักคือไม้หมุดสำหรับตรึงกงเรือนต่างตะปู) ระดับชั้นคหบดีแต่โบราณ บริเวณริมน้ำจากท่าเรือรับเสด็จ เป็นส่วนของอาคารพลับพลาโถงจตุรมุขรับเสด็จ เป็นศาลาล่องหลังคาลดชั้นสี่ทิศ และศาลาบริวารทั้งสามหลังเป็นงานไม้เครื่องล่ายองรูปแบบอย่างโบราณ ลวดลายประยุกต์ออกแบบตามฉันทลักษณ์ ใช้ไม้สักแกะลงรักปิดทองคำเปลวร้อยเปอร์เซ็นต์ ประดับกระจกสีให้เหมาะกับลักษณะใช้สอยที่เป็นอาคารประกอบพิธี สดุดีมุขมิมน้ำเป็นอาคารบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีแต่เดิม เป็นจุดเริ่มเข้าไปยังบรรยากาศของสวนผลไม้ที่อนุรักษ์ไว้ มีทั้งสวนกระท้อน ทูเรียน มังคุด ขนุน และมะพร้าวน้ำหอม เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยา เป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งแรกของไทย สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2504 ตั้งอยู่ด้านหลังศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) ชั้นล่างจัดแสดงความเป็นมาเกี่ยวกับโลก ชีวิตพืช สัตว์ มนุษย์ ชั้นบนจัดแสดงเกี่ยวกับศิลปวัตถุโบราณเช่น พระพุทธรูป และเครื่องลายคราม เปิด วันอังคาร - วันเสาร์ เวลา 08.30 - 16.30 น. (ปิดวันอาทิตย์ - วันจันทร์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) ไม่เสียค่าเข้าชม

พิพิธภัณฑ์และศูนย์อบรมการแพทย์ไทย สังกัดกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ตั้งอยู่ในกระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารทรงไทยแบบเครื่องก่อ 9 หลัง ออกแบบโดยศาสตราจารย์ ดร. ภิญญู สุวรรณคีรี ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ภายในตัวอาคารทรงไทยจัดแบ่งเป็น 3 ชั้นคือชั้นใต้ดิน ชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สอง ชั้นที่สองเป็นส่วนพิพิธภัณฑ์จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับความเป็นมาและวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทย ปรึชญาการแพทย์พื้นบ้าน จัดแสดงเครื่องยาไทยประเภทต่าง ๆ และยังแสดงให้เห็นการนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยห้องต่าง ๆ 7 ห้อง

ห้องที่ 1 หอพระไภษัชคुरुไวฑูรยประภา แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่อทางพุทธศาสนากับการแพทย์แผนไทยหรือที่เรียกว่า พุทธศาสน์การแพทย์

ห้องที่ 2 หอบรมครูการแพทย์แผนไทย เพื่อแสดงให้เห็นถึงพิธีไหว้ครู ตามหลักความเชื่อของไทย

ห้องที่ 3 ห้องวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงวิวัฒนาการทางการแพทย์แผนไทยตั้งแต่ยุคก่อนสุโขทัย อยุรยา ธนบุรี จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลปัจจุบัน

ห้องที่ 4 ห้องภูมิปัญญาไทย ด้านแพทย์พื้นบ้านทั้ง 4 ภาคของไทย

ห้องที่ 5 ห้องการนวดไทย แสดงประวัติความเป็นมาของการนวด อุปกรณ์เครื่องมือการนวดต่าง ๆ

ห้องที่ 6 ห้องอาหารไทย แสดงวัฒนธรรมการกินอยู่ตามฤดูกาลและตามธาตุของคนไทยทั้ง 4 ภาค ซึ่งเหมาะสมต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำภาคและเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย

ห้องที่ 7 ห้องยาแสดงถึงหลัก 4 ประการในการปรุงยา เครื่องยา และยาไทยสมุนไพรประเภทต่าง ๆ

ด้านนอกอาคารมีเขามอซึ่งจำลองมาจากวัดโพธิ์ บนเขามอคัดเลือกทำถ่านี่ัดัดตนขนาดเท่าคนจริง 25 ท่า ปลุกสมุนไพรมที่เป็นยาต่าง ๆ ไว้บนเขามอ ภายในเขามอมีถ้ำถ่านี่ัดัดตนหรือถ้ำครุฑแผนไทย บริเวณรอบนอก อาคารปลุกสมุนไพรวัดนับพันชนิด และมีซุ้มขายอาหาร ขายพืชผักปลอดสารพิษ ร้านขายยาสมุนไพร

อำเภอปากเกร็ด

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางตลาด ริมถนนสายนนทบุรี-ห้าแยกปากเกร็ด ภายในวัดกว้างขวางร่มรื่น เป็นสถานที่เผยแพร่และศึกษาพระธรรม มีลานไผ่เอนกประสงค์ ที่ชาวพุทธโดยทั่วไปจะมารวมกันเป็นจำนวนมากเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และฟังธรรมจากพระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญาเนันทภิกขุ) เจ้าอาวาสทุกวันอาทิตย์และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วัดกุ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางพูด ในซอยปากเกร็ด 3 บริเวณริมหน้า
หน้าวัดเป็นจุดที่เรือพระที่นั่งของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์พระมเหสีในรัชกาลที่ 5
ประสบอุบัติเหตุเรือล่มสิ้นพระชนม์ วัดนี้สร้างในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นศิลปะแบบมอญ
ภายในโบสถ์หลังเก่ามีภาพจิตรกรรมฝาผนังแบบมอญ เป็นภาพเขียนสีน้ำมันเรื่องราวพุทธประวัติ
วิหารประดิษฐานพระนอนองค์ใหญ่ ด้านข้างวิหารเป็นที่เก็บเรือพระที่นั่งของพระนางเจ้าสุนันทา
กุมารีรัตน์ที่อับปางซึ่งชาวบ้านได้กู้ขึ้นมา และมีพระตำหนักที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานที่
สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์สิ้นพระชนม์และเมื่อคราวเรือล่มได้อัญเชิญพระศพมาตั้งไว้ที่วัด
นี้ชั่วคราว มีศาลพระนางเรือล่ม (พระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์) ซึ่งจำลองแบบจากศาลาจตุรมุขของ
พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ที่พระราชวังบางปะอิน

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เป็นสวนสาธารณะมีเนื้อที่ประมาณ 102 ไร่ ตั้งอยู่
บริเวณหนองปรือ ตำบลบ้านใหม่ จากสี่แยกสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ประมาณ 1 กิโลเมตร ใน
สวนมีบึงน้ำขนาดใหญ่รายล้อมด้วยหมู่แมกไม้ที่ร่มรื่นและเขียวสงบ มีสวนหย่อม นาฬิกาแดด น้ำพุ
กลางน้ำ เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป อยู่ในความดูแลของสุขาภิบาล
อำเภอปากเกร็ด เปิดทุกวัน การเดินทาง จากท่าหน้าปากเกร็ด ใช้เส้นทางถนนติวานนท์แล้วเลี้ยวขวา
ตรงสี่แยกแรก ไปประมาณ 2 กิโลเมตร

บ้านครุมนตรี ตราโมท ดุริยางค์ศิลปิน หรือ บ้านโสมส่องแสง ตั้งอยู่ที่ถนนติวานนท์
3 ซอยพิชยพันธ์ 2 ตำบลตลาดขวัญ เป็นบ้านของครุมนตรี ตราโมท คีตกวี 5 แผ่นดิน มีชีวิตอยู่
ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 9 เป็นผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาดุริยางค์ศิลป์
ดนตรีไทย ประจำปี พ.ศ. 2528 ได้รังสรรค์ผลงานประพันธ์ทำนองเพลงไทยไว้มากกว่า 200 เพลง
รวมทั้งบทร้องอีกจำนวนมาก เช่นเพลงโสมส่องแสง ซึ่งทนายทได้อนุรักษ์บ้านหลังนี้ไว้เพื่อเป็นแหล่ง
ศึกษาชีวิตของศิลปินไทยที่มีคุณความดี และนำสัจธรรมทางพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต อยู่
อย่างเรียบง่าย สมถะ โดยยึดมั่นในคุณธรรมมากกว่าวัตถุ บ้านหลังนี้ถือเป็นบ้านหลังแรกที่ครุมนตรี
เป็นเจ้าของและเกิดจากน้ำพักน้ำแรงของท่าน บรรยายากศบ้านอบอุ้น ภายในบ้านจัดแสดงวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย สมถะ แสดงชีวประวัติของครุมนตรี รวมทั้งผลงานเพลงที่เป็นลายมือ
ต้นฉบับนับตั้งแต่เพลงแรกเมื่อมีอายุ 20 ปี ถึงเพลงสุดท้ายเมื่อมีอายุ 91 ปี รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้
ตั้งแต่ครั้งสมัยยังมีชีวิตอยู่และลูกหลานของท่านก็ยังอยู่อาศัยในบ้านหลังนี้ ปัจจุบันยังมี การจัดสอน
ดนตรีไทยให้กับผู้สนใจทั่วไป ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และในช่วงสัปดาห์ที่สองของเดือนกุมภาพันธ์ของ
ทุกปี จะจัดพิธีไหว้ครูดนตรีไทย เข้าชมได้ฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

อำเภอบางใหญ่

วัดอัมพวัน สร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย เดิมชื่อ วัดบางม่วง สิ่งที่น่าสนใจของวัดนี้คือ หอไตรกลางน้ำ เป็นสถาปัตยกรรมไทยที่สมบูรณ์ที่สุด เป็นเรือนไม้ยกใต้ถุนสูง ตัวหอนี้น้ำขนาด 2 ห้อง ช่วงล่างเป็นลูกฟักกระดานคูน ตอนบนเป็นซุ้มลูกกรงไม้ กลึงเสา กรอบประตูเป็นเสาหัวเม็ด ประตูหูช้าง เครื่องล่ายองเป็นไม้จำหลัก หลังคาซ้อน 2 ชั้น มีปีกนก 1 ชั้น มุงกระเบื้องดินเผาใต้เชิงชาย และหน้าบันประดับไม้สลักลายรดน้ำหน้าบันประตูทางเข้าหอไตรเป็นบานไม้ลงรัก ปิดทอง ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ออกเลาเป็นไม้จำหลักลายดอกพุดตาน ลูกฟัก เหนือประตูเป็นภาพนกกางละตัว เหนือขึ้นไปเป็นภาพพระอาทิตย์ พระจันทร์ ในห้องสกัดท้ายหอไตร เป็นที่เก็บ พาน ตะลุ่มและฐานพระพุทธรูปไม้จำหลักเป็นจำนวนมาก

อำเภอไทรน้อย

วัดไทรใหญ่ (ข้างสำนักเทศบาลตำบลไทรน้อย) ไปตามสาย 3215 กิโลเมตรที่ 33-34 ตั้งอยู่เลขที่ 65 บ้านไทรใหญ่ ถนนไทรน้อย - ต้นเชือก วัดไทรใหญ่สร้างเมื่อ พ.ศ. 2410 เดิมชื่อวัดมหานิกะโรธาราม ซึ่งแปลว่า “ไทร” ต่อมาได้เปลี่ยนนามเป็น “วัดไทรใหญ่” เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อดอกคำ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ สมัยอุทอง ฝีมือช่างหลวง ปางมารวิชัยหล่อด้วยโลหะหน้าตักกว้าง 1.69 เมตร นอกจากนี้ยังมีพระมหากัจจายะนะ แม่โพสพ รูปหล่อของพระครูนนททิวการ (ทิพย์) อดีตเจ้าอาวาสและฝาผนังมีจิตรกรรมเรื่องพระเจ้าสิบชาติ

วัดเสี้ยววงศ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองเพรางาม เป็นวัดที่ร่มรื่นไปด้วยหมู่แมกไม้ยืนต้นและสัตว์น้ำ แบบการสร้างวัดผสมผสานระหว่างไทย-มอญ-จีน ที่แปลกหาชมได้ยาก ชมอุทยานมหาชาติ (พระเวสสันดร) 15 กัณฑ์ และขอพรจากเจดีย์ ทรงรามัญมีชื่อว่า “เจดีย์สมปรารถนา” ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า

อำเภอบางกรวย

วัดชลอ ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดชลอ วัดนี้มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ ได้ทรงเสด็จทางชลมารคตามลำน้ำเจ้าพระยาผ่านจังหวัดนนทบุรีเรื่อยมาทางคลอง “ลัด” ในปัจจุบันเรียกว่า “คลองบางกรวย” พระองค์ทรงเห็นว่า ที่ตรงนี้น่าจะมีการสร้างวัดขึ้นมาสักวัดหนึ่ง แต่เนื่องจากบริเวณนั้นในอดีตเคยมีเรือสำเภาจากเมืองจีนล่มและจมลง มีลูกเรือล้มตายมาก มีความเชื่อว่าเป็นที่อาถรรพ์ ในระหว่างการก่อสร้างก็มีอุปสรรคนานัปการ จึงทรงเสียดยาศิษฐานกับเทพยดาและมีพระสุบินนิมิตไปว่า ชายจีนชรามากราบทูลว่า ต้องสร้างโบสถ์เป็นรูปเรือสำเภาเพื่อการแก้เคล็ด จึงทรงสร้างโบสถ์เป็นรูปเรือสำเภา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ได้ทรงพระราชทานนามวัดดังกล่าวว่า “วัดชลอ” วัดชลอถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่ามาโดยตลอดเพิ่งจะมีพระภิกษุมาจำพรรษาในรัชกาลที่ 3 หรือ รัชกาลที่ 4 สิ่งที่น่าสนใจใน วัดนี้คือ โบสถ์เรือหงส์ใหญ่ที่สุดในโลก เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. 2526 โดยหลวงพ่อดอกคำหรือท่านพระครูนนทปัญญาวิมล ได้เล่าถึงนิมิตเห็นเรือหงส์ลอยมาอยู่หน้าโบสถ์หลังเก่า (โบสถ์ที่มีลักษณะเหมือนเรือสำเภา) จึงได้เริ่มลงมือก่อสร้าง

วัดโพธิ์บางโอ ตั้งอยู่ในถนนเส้นบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลวัดชลอ หรือ หากไปทางน้ำต้องเดินจากท่าเรือเข้าไปประมาณ 200 เมตร เป็นวัดเก่าในสมัยอยุธยา ได้รับการบูรณะในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยกรมหลวงเสนีบริรักษ์ (ต้นสกุล เสนีย์วงศ์) พระโอรสในกรมพระราชวังหลัง พระอุโบสถทำชายหลังคาของพาลิอบพระอุโบสถแบบวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หน้าบันสลักไม้รูปนารายณ์ ทรงครุฑลายกนกขมวดเกี่ยวพันกัน เบื้องหลังมีเทพพนมและยักษ์พนม ชุ่มประตู่ทางเข้าวัดทำเป็นหัวเม็ด เป็นเสาสี่เหลี่ยมย่อมุม 12 สูงขึ้นและเอนเข้าหากัน เพื่อเป็นการรับน้ำหนักของตัวอาคาร เสาใกล้จะถึงส่วนหลังกำแพงแก้วมีบัวหงายรองรับอีกต่อหนึ่งแปลกตากว่าที่อื่น เป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ลักษณะศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย สังเกตได้จากชุ่มเสมาทรงกลมตลอดฐานของชุ่มก็ทรงกลมตัวชุ่มแหวะ เป็นช่องหน้าต่างสามช่อง ทรงยอดโค้งคล้ายชุ่มจรณะ (ชุ่มคูหาเล็ก ๆ ที่มีหลังคาครอบ ทำยื่นออกมาจากอาคารติดผนังองค์เจดีย์หรือทำโยสถวิหาร เพื่อตั้งพระพุทธรูป) ผนังหลังชนกันสามทิศ ข้างบนมียอดเล็ก ๆ บันปูนลวดลายงดงาม รับกับบัวยอดชุ่มและแข้งสิงห์เบื้องล่าง ศิลปะรูปปั้นงามนี้เป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ลักษณะลวดลายบังชัดว่าเป็นฝีมือช่างสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ โใบเสมา เป็นหินทรายทำรูปหัวนาคออกสองข้างเอนเสมาเหมือนกันแต่ทรงด้านบนอวบอ้วน โใบเสมาแบบนี้อายุเก่ากว่าใบเสมาสมัยพระเจ้าเอกทัศน์ โใบเสมาที่สร้างที่หลังจะทรงเพรียวกว่า มีเจดีย์ที่ล้อมรอบตัวพระอุโบสถทั้งสี่ด้าน ชุ่มบันแถลงประดับกรอบประตูหน้าต่างทำจากปูนน้ำอ้อย

วัดเพลง เป็นวัดร้างตั้งอยู่ตำบลบางขุน ริมคลองวัดสักใหญ่ สามารถเข้าทางวัดสักใหญ่ สันนิษฐานตามลักษณะสถาปัตยกรรมและลายปูนบนพื้นที่เหลืออยู่ว่า สร้างขึ้นในสมัยพระนารายณ์มหาราชและอาจมีสภาพเป็นวัดร้างมาตั้งแต่สมัยสงครามระหว่างไทยกับพม่าเมื่อคราวเสียกรุงครั้งที่ 2 โดยทัพพม่าจากใต้มีมังมหานรธา เป็นแม่ทัพนำทัพผ่านเมืองนนทบุรี ได้ตั้งค่ายรบสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดเขมาภิรตารามและทำการรบกับอังกฤษ ซึ่งขึ้นอาสาไทยรบกับพม่าผู้คนเกิดกลัว หนีพม่าไปจนทำให้วัดร้าง นางสาย เลี่ยมนุช ปัจจุบันอายุ 90 ปี ผู้เช่าที่ดินของวัดจากกรมศาสนาทำสวนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 เล่าว่าได้ยินผู้คนในแถบนั้น เล่าสืบต่อกันมาว่า เดิมวัดเพลง มีชื่อว่าวัดทองเพลง และมีคำกล่าวถึงวัดอยู่เสมอว่า “วัดทองเพลงต้มเหล้ากินเอง ปีหนึ่งรับกฐินสองไตร” หมายความว่าปีหนึ่งวัดเพลงแห่งนี้จะได้รับกฐินจากกรุงศรี (ชาวเมืองนนทบุรี เรียกกรุงศรีอยุธยาสมัยนั้นว่า เมืองบน) และจากชาวบ้านชุมชนรอบวัด

วัดราษฎร์ประคองธรรม ตั้งอยู่เลขที่ 63 หมู่ที่ 1 ตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ เป็นวัดสังกัดมหานิกาย สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. 2256 เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดค่างดาว บริเวณด้านหน้าวัดติดคลองอ้อมนนท์ มีสวนล้อมรอบ ภายในวัดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ (หลวงพ่อบุระนอน) และหลวงพ่อดโต (ชำปอกง) ซึ่งมีพุทธศาสนิกชนชาวไทยและต่างชาติให้ความสนใจและเดินทางมาเคารพสักการะอยู่เสมอ

เทศกาลงานประเพณี

งานสงกรานต์ของชาวมอญ อำเภอปากเกร็ด ที่เกาะเกร็ด ในวันที่ 13 เมษายนจนถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุก ๆ ปี ถือเป็นกาลเริ่มศักราชใหม่ จึงจัดการเฉลิมฉลอง เป็นการทำบุญรักษาศีลเพื่อต้อนรับศักราชใหม่ เพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์ และเป็นเทศกาลทำบุญของคนมอญ พิธีจะเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และการร่ายรำประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน ก่อนวันสงกรานต์ชาวบ้านจะเตรียมกวนกาละแม ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว ซึ่งเป็นขนมสำหรับในการทำบุญเทศกาลนี้ และมีการทำขนมจีน “คะนอมจีน” เป็นอาหารของคนมอญแต่โบราณเพื่อทำบุญรวม และข้าวแช่ ซึ่งเรียกว่า “เป็งสงกราบ”

งานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองนนท์ กำหนดจัดงานช่วงกลางเดือนเมษายน – ต้นเดือนมิถุนายนของทุกปี บริเวณริมเขื่อนหน้าศาลากลางเก่า อำเภอเมือง มีการจำหน่ายผลไม้ เช่นทุเรียน มังคุด กระท้อน มะไฟ มะม่วง ฯลฯ และไม้ดอกไม้ประดับของนนทบุรี

ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานในอำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด โดยจัดขึ้นตามลำน้ำในคลองบางกอกน้อยและแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณเกาะเกร็ด งานจัดขึ้นในวันแรม 8 ค่ำเดือน 12 เป็นประจำของทุกปี

ประเพณีรำมอญ เป็นนาฏศิลป์เก่าของคนมอญ ยังคงสืบทอดกันมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ลูกหลานมอญรุ่นหลัง ๆ ยังคงได้รับการถ่ายทอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปากเกร็ด พระประแดงและปทุมธานียังมีผู้ที่รำมอญได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งวงปีพาทย์ที่บรรเลงประกอบการรำยังคงมีอยู่

7.2 พื้นที่ทำการศึกษาวิจัย 4 แห่ง

1. วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร (แผ่นพับการท่องเที่ยวนนทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ตั้งอยู่ที่ซอยเฉลิมพระเกียรติ 15 เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา รัชกาลที่ 3 ทรงสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2390 เพื่อถวายพระอัยกาพระอัยกีและสมเด็จพระราชชนนี โดยสร้างแล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ 4 ภายในเขตพระอารามมีความสงบสะอาด ร่มรื่นมาก ศิลปะสถาปัตยกรรมอนุรักษ์รูปแบบเดิมไว้ แม้สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็มีความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมเดิม วัดนี้ได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2536 จากสมาคมสถาปนิกสยาม สถาปัตยกรรมในวัดที่น่าสนใจได้แก่ พระอุโบสถ เป็นศิลปะแบบพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 (คือ ศิลปะที่ได้รับอิทธิพลจากจีนมาผสม) หลังคามุงด้วยกระเบื้องรางดินเผาชนิดกาบกล้วยไม้เคลือบสี ฉาบปูนทับแนวทำเป็นลอนลูกฟูกแบบแก่งจีน หน้าบันประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสี สลับลวดลายใบดอกพุดตาน กระจังฐานพระ ซ่อฟ้าใบระกา ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสี สลับลายจากประเทศจีน ผังด้านในเขียนสีลายพุ่มข้าวบิณฑ์ก้านแย่ง มีช่อดอกพุดตานภายในเพดานลายฉลุปิดทอง ชุ่ม ประตุนหน้าต่างประดับลายปูนปั้นรูปใบและดอกพุดตาน พื้นประดับกระจก ผังภายในพระอุโบสถเขียนสีลายดอกไม้วาง บานประตุนหน้าต่างเขียนลายทองรดน้ำ กรอบประตูปั้นยกดอกพุดตาน พื้นประดับกระจก ส่วนด้านในของบานประตุนหน้าต่างเขียนรูปกอบัว ดอกบัว นก

และสัตว์น้ำ พระประธานในพระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หล่อด้วยทองแดงทั้งองค์ มีตำนานเล่าว่า ในสมัยรัชกาลที่ 3 โปรดฯ ให้ชุดแร่ทองแดงที่อำเภอจันทน์ จังหวัดนครราชสีมา ได้แร่ถลุงเป็นเนื้อทองแดงจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะใช้ทองแดงนั้นให้เป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนาก่อน จึงโปรดฯ ให้หล่อพระพุทธรูปซึ่งประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอาราม ซึ่งทรงสร้างใหม่ 2 พระอาราม คือ วัดราชนัดดากับวัดเฉลิมพระเกียรติ และยังได้โปรดเกล้าฯ ให้หล่อพระพุทธรูปปางอื่นอีก 34 ปางด้วย พระประธานนี้หล่อเสร็จเรียบร้อยเมื่อ พ.ศ. 2389 เฉพาะที่อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดราชนัดดานั้น ขณะที่ทำการชักเคลื่อนองค์พระไปที่วัด เกิดอาเพศ ตะเฆ่ (เครื่องลากเข็นของหนัก รูปเตี้ยๆ มีล้อ) ประดิษฐานพระไปทับเอาเจ้าพระยามรธา (บุญนาค) กับทนายอีก 2 คน เสียชีวิต เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 4 พระองค์ถวายพระนามพระประธานว่า “พระพุทธรูปมหาโลกาภินันท์ปฏิมา” และภายในพระวิหารหลวง หรือเรียกกันว่า วิหารพระศิลาขาว อยู่ด้านทิศใต้ของพระอุโบสถประดิษฐานพระประธานศิลาขาว ในการนี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้อัญเชิญมาเมื่อ พ.ศ. 2401 เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พร้อมด้วยพระอัครสาวกซ้ายขวาเป็นพระศิลาหนึ่งพับเพียบ ซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่เพียงองค์เดียว พระเจดีย์ อยู่ทางทิศตะวันตกของพระอุโบสถ เป็นเจดีย์ทรงกลมหรือทรงระฆัง (ทรงลังกา) เนื่องจากได้รับแบบอย่างมาจากลังกา พร้อมกับการเผยแพร่เข้ามาของพุทธศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์ มีฐานแปดเหลี่ยมสองชั้นสูง 45 เมตร ภายในบรรจุพระบรมธาตุ ยังมีถาวรวัตถุอื่นที่สำคัญ เช่น การเปรียญหลวง อาคารแบบผสมระหว่างอาคารทรงไทยกับเครื่องบนหลังคาแบบจีน ลักษณะเป็นตึกทรงโรง (โรงคือสิ่งปลูกสร้างมีหลังคาคลุม) ภายในประดิษฐานพระชัยวัฒน์ ซึ่งหาชมได้ยาก นอกจากนี้ยังมี กุฏิทรงไทย อยู่ด้านเหนือเขตพุทธาวาสจำนวน 20 หลัง เป็นเรือนไทยภาคกลางใต้ถุนสูง กำแพงแก้วและป้อมปราการ เป็นกำแพงก่ออิฐถือปูนมีใบเสมาเหมือนกับกำแพงพระบรมมหาราชวัง มีป้อมปราการทั้งสี่มุม มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และพระศรีมหาโพธิ์ ต้นโพธิ์พันธ์พุทธคยา ที่ได้มาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดทางราชการ จะเปิดให้เข้าชมพระอุโบสถและพระวิหารด้านใน

2. วัดสวนแก้ว หมู่ 1 ตำบลบางเลน เดิมวัดนี้ชื่อ “วัดแก้ว” เป็นวัดร้างมา 80 ปี จนกระทั่งหลวงพ่อกุศล จิตตสโร และพระภิกษุอีก 3 - 4 รูป ได้มาพำนักอาศัย พื้นที่วัดในวัดเต็มไปด้วยสวนผลไม้ต่างๆ หลวงพ่อกุศลไม่สามารถบูรณะได้เพราะขาดบุคลากร เมื่อ พ.ศ. 2521 พระพิศาลธรรมพาทิ (พระพยอม กัลยาโณ) และเพื่อนพระภิกษุอีก 2 รูป ได้เดินทางมาจากสวนโมกขพลาราม เพื่อขอทำโครงการบวชเณร ภาคฤดูร้อน ในปี พ.ศ. 2522 หลวงพ่อกุศลได้มอบให้พระพยอมและเพื่อนเป็นผู้ดูแลรักษาวัดแทน เพราะท่านชราและจะเดินทางกลับจังหวัดเลย ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดสวนแก้วและได้จัดตั้งมูลนิธิสวนแก้วขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อคือ 1. เพื่อเผยแพร่ศีลธรรมในศาสนา 2. เพื่อสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้กระทำความดี 3. เพื่อส่งเสริมให้คนดีมีสัมมาอาชีพ ที่วัดสวนแก้วพระพยอมได้พัฒนาพื้นที่วัด โดยจำลองแบบจากสวนโมกขพลารามให้เกิดขึ้นในเมืองใหญ่

ตามที่ท่านพุทธทาสเคยปรารถนาด้วยพระพยอม เมื่อศึกษาอยู่ที่สวนโมกข์ วัดมีอาณานิเวศกว้างขวาง มีป้ายบอกข้อความเตือนสติพร้อมภาพวาดที่สวยงาม มีพระอุโบสถธรรมชาติ มีร้านขายของที่ระลึก ท่านได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิสวนแก้วเพื่อพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ในสังคมจนประสบความสำเร็จ เช่น โครงการร่มโพธิ์แก้ว โครงการที่พักคนชรา โครงการซูปเปอร์มาร์เก็ตผู้ยากไร้ โครงการสวนแก้วเนอร์สเซอรี่และอีกหลายโครงการ ในวันอาทิตย์ จะมีการเทศน์ สั่งสอนญาติโยม ในบางช่วงจะมีการเข้าค่ายธรรมะของเยาวชนแลประชาชนที่สนใจ

3. เกาะเกิร์ต เกิดขึ้นจากการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงส่วนที่เป็นแหลม ในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2265 เรียกว่า “คลองลัดเกิร์ตน้อย” (คลองลัดเกิร์ตใหญ่อยู่ที่จังหวัดปทุมธานี ขุดลัดแม่น้ำเจ้าพระยาตอนท้ายอำเภอสามโคกมาทางใต้ถึงคลองขวางเชิงยวาก) ต่อมากระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางแรงขึ้นเซาะตลิ่งทำให้คลองขยาย แผ่นดินตรงแหลมจึงกลายเป็นเกาะ เดิมเรียกว่า เกาะศาลากุน เกาะเกิร์ตมีความเจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สังเกตได้จากวัดวาอารามต่าง ๆ บนเกาะส่วนใหญ่จะเป็นศิลปะในสมัยอยุธยา แต่คงจะมาร้างคนเมื่อพม่ามายึดกรุงศรีอยุธยาได้ หลังจากกอบกู้เอกราชได้แล้ว พระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดให้ชาวมอญมาตั้งถิ่นฐานที่นี่ ชาวมอญบนเกาะเกิร์ตนั้นมีทั้งที่เข้ามาในสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 2 ต่อมาเมื่อตั้งอำเภอปากเกร็ดขึ้นแล้วเกาะศาลากุน จึงมีฐานะเป็นตำบลและเรียกว่าตำบลเกาะเกิร์ต เกาะนี้จึงมีชื่อว่า เกาะเกิร์ต ประชาชนบนเกาะมีทั้งชาวไทยเชื้อสายรามัญ ชาวไทยพุทธ และชาวไทยอิสลามรวมกันด้วยความสามัคคีปรองดองกัน

ตำบลเกาะเกิร์ตแบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกิร์ต หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุลนอก หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุลใน หมู่ที่ 4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย หมู่ที่ 5 บ้านทำน้ำ หมู่ที่ 6 บ้านเสาธงทอง หมู่ที่ 7 บ้านโอง่าง

อาชีพของชาวบ้านคือ การทำสวน การทำนา การร่ำมอญรำ การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำขนมหวานขายส่งและปลีก อาหารมอญโบราณที่ขึ้นชื่อคือแกงกล้วยดิบ แกงเขียวหวานค่อมะพร้าว แกงลูกโยงผักบุ้งใบมะขาม พริกกะเกลือ และข้าวแช่

ประเพณีสำคัญของเกาะเกิร์ตได้แก่

1. ประเพณีสงกรานต์ (บั้งไฟพญานาค) จะจัดตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนถึงต้นเดือนพฤษภาคมถือว่าเป็นช่วงที่เปิดศักราชใหม่จึงมีการทำบุญต้อนรับ และเพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์

2. ประเพณีค้ำตันโพธิ์ จัดขึ้นในเดือนเมษายนเพื่อรดน้ำต้นโพธิ์หรือปลูกต้นโพธิ์ (ชาวมอญที่อื่น ๆ ต้องปลูกเพิ่ม) แต่ที่เกาะเกิร์ตจะทำการค้ำตันโพธิ์แทน เพราะบนเกาะมีต้นโพธิ์อยู่จำนวนมากจึงไม่จำเป็นต้องปลูกเพิ่ม

3. ประเพณีเทศกาลเข้าพรรษา มีการทำบุญตักบาตร ถวายฟุ่ม ถวายเครื่องไทยธรรม อาหารเครื่องดื่ม สิ่งของที่พระจำเป็นต้องใช้ในพรรษา

4. ประเพณี “เจ้าภาพกัณฑ์เทศ” ตลอดไตรมาสเข้าพรรษาเป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธาแต่ละครอบครัว จะสลับกันเป็นเจ้าภาพวันพระละบ้านทุกวันพระ เจ้าภาพจะจัดเครื่องกัณฑ์เทศที่มีเทศนาธรรมทุกวันพระตลอดพรรษา เพื่อเป็นการช่วยจรรโลงพระพุทธศาสนาให้สืบต่อไป

5. ประเพณีตักบาตรตักน้ำผึ้ง เดือนกันยายน ขึ้น 15 ค่ำเดือน 10 เป็นวันตักบาตรน้ำผึ้ง ข้าวต้มลูกโยง

6. ประเพณีทำบุญออกพรรษา เดือนตุลาคมหรือเดือน 11 ทั้งชาวไทยและชาวมอญถือว่างานทำบุญออกพรรษาเป็นงานที่ใหญ่และสำคัญ จะมีการทำบุญ 3 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำเดือน 11

7. ประเพณีตักบาตรขนมจีน ในช่วงออกพรรษาชาวบ้านจะทำขนมจีนน้ำพริกน้ำยา หรือแกงเผ็ด ทั้งมีกระยาสารท และกล้วยไข่ เพื่อใส่บาตรถวายพระและแบ่งปันเพื่อนบ้านและผู้ที่ยากจนเพื่อเป็นการทำทาน

8. ประเพณีตักบาตรทางน้ำ ในช่วงออกพรรษาชาวบ้านจะทำการตักบาตรทางเรือ ทั้ง 3 วันในเทศกาลออกพรรษาดังตั้งแต่วันที่ขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำเดือน 11 เวลาประมาณ 07.30 - 08.00 น. โดยจะนิมนต์พระหนุ่มลงเรือที่ได้รับการตกแต่งให้สวยงามจากชาวบ้าน พร้อมด้วยผีพายออกมารับพระที่วัดลาละ 1 องค์ เพื่อมารับบาตรจากญาติโยม

9. ประเพณีชอนรูป (การถวายรูปเทียนแก่พระสงฆ์) ในช่วงออกพรรษา (วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11) จะมีชาวบ้านและประชาชนทั่วไป หลังจากพระฉันเพล พระสงฆ์จะเดินเข้าสู่พระอุโบสถ เพื่อปวารณาออกพรรษา ตามเส้นทางที่พระผ่านจะมีชาวบ้านมานั่งเพื่อนำดอกไม้รูปเทียน มาใส่บาตรเพื่อให้วัดมีรูปเทียนใช้บริการแก่ผู้ที่จะมาไหว้พระ

10. ประเพณีลอยกระทง จะทำตามประเพณีของชาวไทย และชาวมอญทั่วไยกวเว้นตอนเที่ยงคืน ซึ่งมีพระจันทร์อยู่เหนือศีรษะพอดี จะมีการตักน้ำในแม่น้ำมารดศีรษะหรือตักใส่โอ่ง เพื่อเป็นสิริมงคลเพราะเชื่อว่าน้ำในแม่น้ำเป็นน้ำมนต์ที่เรียกว่า “น้ำเพ็ญ”

สถานที่ที่น่าสนใจบนเกาะเกร็ด

1. วัดปรมัยยิกาวาส (วัดปากอ่าว) (หนังสือนำชมเกาะเกร็ด พ.ศ. 2542) เป็นอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร วัดนี้มีอายุ 200 ปี เป็นวัดรามัญมาแต่โบราณ เรียกตามภาษารามัญว่า เกียมูเกียะเต็ง แปลว่าวัดหัวแหลม ไทยเรียกว่าวัดปากอ่าว เมื่อปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จมาทอดกฐินเห็นว่าทรุดโทรมมาก จึงมีพระราชศรัทธาที่จะบูรณะให้ดีขึ้นเพื่อตอบแทนคุณพระเจ้าบรมอัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุดาร์ตน์ราชประยูร ซึ่งอภิบาลเลี้ยงดูพระราชมารดาและพระองค์มา โปรดให้เรือพระอุโบสถออกและสร้างขึ้นใหม่ตกแต่งด้วยวัสดุนำเข้าจากอิตาลี ศิลปะยุโรปแบบพระราชนิยม หน้าบันติดตราพระเกี้ยว โปรดให้มีการริเริ่มการสวดเป็น

ภาษามอญ และปัจจุบันยังเป็นวัดเดียวที่เก็บรักษาพระไตรปิฎกภาษามอญไว้ ทรงโปรดให้สร้างเจดีย์ทรงรามัญด้านหลังพระอุโบสถและพระราชทานนามว่า “พระมหารามัญเจดีย์” พระวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์สมัยอยุธยาตอนปลาย ขนาดยาว 9.50 เมตร ภาพจิตรกรรมแปลกตากว่าที่อื่น เป็นลายปฐมจุลจอมเกล้า หน้าประดับตราพระเกี้ยว เป็นตราประจำพระองค์รัชกาลที่ 5 ด้านหลังพระวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรี “พระนันทมุนินท์” เป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยาตอนปลายปางขัดสมาธิเพชร ประดิษฐานอยู่ในบุษบกแบบมอญ (จองพารา) मुखเด็จ (मुखโถงที่ยื่นออกมาจากหน้าอาคาร) ประดิษฐานพระพุทธรูปหินอ่อน ซึ่ง ชาว ชิว ชุน ชาวพม่าสร้างถวายให้กับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

2. พิพิธภัณฑวัดปรมัยยิกาวาส จัดแสดงวัตถุต่างๆที่ล้นหน้าชม เช่น พระพิมพ์เครื่องแก้ว เครื่องถ้วยชาม รวมทั้ง “เหม” (โลงศพชามมอญ) เชื่อว่าชามมอญคงดัดแปลงลักษณะเหมมาจากโลงของพระพุทธรูปเจ้าซึ่งกันสอปากบานข้างแคบ (ในพิพิธภัณฑ์แสดงภาพไว้) โลงเหมใช้กับศพแห้ง เหมพระจะมีลักษณะพิเศษโดยเจาะหน้าต่างมองเห็นศพด้านในได้

3. วัดเสารทอง เป็นวัดเก่าเดิมชื่อ “วัดสวนหมาก” เป็นที่ตั้งโรงเรียนประถมแห่งแรกของอำเภอปากเกร็ด มีเจดีย์ทรงสูงที่สุดของอำเภอปากเกร็ด ศิลปะแบบอยุธยาอมุมไม้สิบสอง ภายในโบสถ์มีลายเพดานสวยงามมากเขียนลายทองกรวยเชิง พระประธานปางมารวิชัยคนมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพี้ยะอาล้าต”

4. วัดไผ่ล้อม สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย มีโบสถ์ที่สวยงาม ลายหน้าบันจำหลักไม้เป็นลายดอกไม้ คนมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพี้ยะโต๊”

5. วัดฉิมพลีสุทธาวาส มีโบสถ์ที่มีขนาดเล็กสวยงามและยังมีสภาพสมบูรณ์แบบดั้งเดิม หน้าบันจำหลักไม้เป็นรูปเทพทรงราชรถล้อมรอบด้วยลายดอกไม้ ชุ่มประตูปั้นทรงมณฑป ชุ่มหน้าต่างหน้านาง ฐานโบสถ์โค้งแบบเรือสำเภา

6. กวามอมา่น พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาอยุธยาโบราณ การปั้นเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพชาวมอญดั้งเดิม ตั้งแต่ลุ่มแม่น้ำอริวดี สมัยกรุงธนบุรี นับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี มีลวดลายประณีตสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

7. คลองขนมหวาน บริเวณคลองขนมหวานและคลองอื่น ๆ รอบเกร็ด ชาวบ้านที่อาศัยอยู่จะทำขนมหวาน จำพวกทองหยิบ ทองหยอด ขายส่งและยังสาธิตวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวชม

ในวันหยุดราชการจะมีการจัดเรือเพื่อนำชมรอบเกาะเกร็ดเป็นรอบเวลา มีจักรยานให้เช่าเพื่อขี่เที่ยวรอบเกาะเพราะมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวกันมาก ชาวบ้านนำสินค้าที่ทำในท้องถิ่นนำมาขายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ทอดมันหน่อกล้วย และเครื่องปั้นดินเผาต่าง ๆ

4. ตลาดน้ำไทรน้อย ตั้งอยู่ริมคลองพระพิมลราชา หน้าวัดไทรใหญ่ เริ่มก่อตั้งตลาดน้ำจากความคิดริเริ่มของอดีตปลัดอำเภอนายสุรพล วานิชเสนีย์ ซึ่งเห็นว่าชาวบ้านที่ได้รับคำสั่งเสริมกลุ่มอาชีพจากทางราชการ ไม่มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จึงคิดว่าบริเวณหน้าเทศบาลอำเภอไทรน้อยมีภูมิทัศน์ที่เหมาะสมอยู่ติดกับคลองพระพิมลราชา จึงได้ร่วมมือกับชาวบ้าน จัดตลาดน้ำขึ้นและเปิดเป็นครั้งแรกในวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 โดยจัดตั้งตลาดน้ำขึ้นเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนในไทรน้อย และให้เป็นศูนย์รวมของอาหารคาวหวาน ผัก ผลไม้ หลายชนิดที่ชาวบ้านนำมาจำหน่ายบริเวณตลาดน้ำริมคลอง ที่มีรสชาติอร่อย สะอาด ถูกหลักอนามัยและราคาเป็นกันเอง สามารถเลือกซื้อเลือกหาตามต้องการ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถชมวิถีชีวิตของชาวนนทบุรี ที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งคลอง ที่ยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติและความเป็นไทยอยู่ เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 17.00 น. มีการจัดนำเที่ยว โดยใช้รถกระบะ (คล้ายรถอีแต่น) และมีคนขับรถเป็นคนพานำชม พาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยว 4 แห่ง คือ 1.ศาลเจ้าพ่อจุก 2. สวนบอนสีเฉลิมพระเกียรติ 3. สวนไม้ดอกไม้ประดับไทรน้อย 4. สวนบัว โดยคิดค่าราคาค่าบริการ 20 บาทต่อท่าน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศักดิ์ชัย เสนาพรหม (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเกาะเกร็ดมีความมุ่งหมายและตั้งใจที่จะไปชมแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด โดยไม่สนใจปัจจัยด้านอื่น ๆ มากนัก เช่น การรับประทานอาหาร ความปลอดภัย หรือกิจกรรมที่จะให้ความสะดวก แต่สนใจสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่จะได้พบได้เห็น ได้สัมผัสศิลปวัฒนธรรมที่งดงามเก่าแก่ของชาวมอญที่โดดเด่นทุกคนที่มาเที่ยวต้องการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความสะดวกสบาย ค่าใช้จ่ายไม่แพงมากเกินไปจนมีผลกระทบต่อรายได้ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีของภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการสนับสนุนที่จริงจังกว่านี้

จกมลพัทธ์ เจตนะจิตร (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการล่องเรือชมคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวคลองมหาสวัสดิ์ได้จัดแบบยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเกิด

จากความพร้อมของประชาชนในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ความเข้มแข็งของชุมชน และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก มีการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตั้งแต่เริ่มโครงการ การปรับปรุง การลงทุนและการปฏิบัติกิจกรรม

วรรัตน์ ญาณทัศนกิจ (2545) ได้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ : กรณีศึกษา แม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ชาวบ้านจะช่วยกันฟื้นฟูและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนและเข้าใจว่าถ้าเกิดมลพิษ จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตชาวบ้านอายุและกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ กลุ่มที่มีความรู้และเข้าใจในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน มีโอกาสในการตัดสินใจหรือให้คำปรึกษา เพื่อการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนค่อนข้างน้อย การที่จะอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนให้เกิดผลดีจึงต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการช่วยกันอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

ฉัตรชัย ต้วงจาด (2545) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ :กรณีศึกษาความคิดเห็นของชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศมา ณ ระนอง (2545) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนคีรีวง ตำบลท่าโลง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนคีรีวงมี 3 ลักษณะ 1. กลุ่มทุน 2. กลุ่มอาชีพ 3. กลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวมาก เช่น มีส่วนร่วมในการประชุม การรับผลประโยชน์ การตัดสินใจ การปฏิบัติ การประเมินผลในการจัดการในพื้นที่

สุธัญญา ทองวิชิต (2545) ทำการศึกษาศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในภาพรวมมีศักยภาพค่อนข้างสูง ด้านการท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับค่อนข้างสูง ด้านความพร้อมของทรัพยากรท่องเที่ยวมีศักยภาพปานกลาง ด้านตลาดท่องเที่ยวพบว่า มีศักยภาพค่อนข้างสูง จำนวนนักท่องเที่ยวมีปริมาณมากแต่การใช้เวลาของนักท่องเที่ยวน้อยลง เมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากเดิม 3 - 4 เท่า ด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่า มีศักยภาพค่อนข้างสูง ความพร้อมของผู้นำประชาชน สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความเห็นและความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวสูง ส่วนผู้ประกอบการท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นและความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสูง

อิทธิเดช รัตนวงศ์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ในท้องที่บ้านใหม่จัดสรร ตำบลร้องเข็ม อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการป่าชุมชน ได้แก่ เพศ อาชีพหลัก อาชีพรอง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การเข้ารับการอบรมด้านป่าชุมชน การพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ ปัญหาในการจัดการป่าชุมชน ระยะเวลาในการก่อตั้งถิ่นฐาน และความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน

ปานิดล นิยมคำ (2544) ทำการศึกษากระบวนการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดไปปฏิบัติ ศึกษากรณีจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งแยกออกเป็นแผนงาน และโครงสร้างต่าง ๆ นั้น ในด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน มีแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดรับรู้นโยบายมาจากการเข้าร่วมประชุม การถ่ายทอด นอกจากนี้พบว่า สมรรถนะของหน่วยงานซึ่งได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามนโยบาย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีน้อย ปัญหาในด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนไม่มีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือการขาดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน รวมทั้งปัญหาเรื่องการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรนพิชญ์ สุมา (2544) ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุดและน้อยที่สุดได้แก่การเข้าร่วมประชุม ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสูง การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับสูงทุกด้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ระดับรายได้ โดยไม่เกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส การรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สดีโส สร้างไตรกและคณะ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบและแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของป่าดงนาทาม การศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวป่าดงนาทามที่ผ่านมาไม่ได้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการเดินทางเที่ยวป่าเท่านั้นไม่มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับมัคคุเทศก์ นักท่องเที่ยวกับชาวบ้านในชุมชนและชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การจัดการ การกำหนดรูปแบบ การกำหนดเส้นทาง การกำหนดกฎกติกาชุมชนจะมีส่วนร่วมเฉพาะผู้นำทางการของชุมชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกสภาตำบล ปัจจุบันได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ มีการกระจายรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าดงนาทาม มีการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการของชุมชน

พงษ์ลัดดา ไกรขจรกิตติ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนะของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชายเลน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ประชาชนส่วนใหญ่มีทักษะในภาพรวมค่อนข้างเห็นด้วยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาป่าชุมชนทั้งด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ประหยัด ตะคอมรัมย์ (2542) ทำการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาตลาดริมน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว คือรสชาติอาหารและความเป็นเอกลักษณ์ของตลาดริมน้ำ ด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ผลกระทบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เฉพาะแหล่งน้ำธรรมชาติ ขาดการบริหารจัดการที่ดี การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

พิสันต์ ธารสารสมบุรณ์ (2542) ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กรณีศึกษา เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยเริ่มจากบุคคลที่มีจิตสำนึกร่วมกันและพัฒนาเป็นกลุ่มเพื่อจัดทำกิจกรรม/โครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม นโยบายของรัฐในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์เกาะสีชังให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไม่ชัดเจน ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชาชนท้องถิ่น

สุชาดา สุริยชัยวัฒน์ (2541) ทำการศึกษา ทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า ระดับทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมระดับปานกลาง ทัศนคติที่มีผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวมี 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิภาค ไม่มีความสัมพันธ์ กับทัศนคติของประชาชน

ไพลินพันธุ์ สร้อยจาตุรนต์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศกรณีศึกษา นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นคู่มือในการท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสามารถท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและคงอยู่ตลอดไป อันเป็นการรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่วิจัย
2. การสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
3. การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Resource audit)
4. กำหนดประชากร
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
6. การลงพื้นที่วิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอข้อมูล

1. การสำรวจพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ทำการวิจัย และทำการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดนนทบุรีในระหว่างวันที่ 1 - 30 เมษายน พ.ศ. 2548

2. การสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้เลือกแหล่งท่องเที่ยว 4 แหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมจำนวนมาก และได้สำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างวันที่ 1 - 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 โดยใช้แบบสำรวจศักยภาพของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 10 ข้อ ได้แก่ 1. ป้ายบอกเส้นทาง 2. สิ่งบ่งชี้จุดท่องเที่ยว 3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว 4. สุขา 5. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 6. ร้านขายของที่ระลึก 7. การสื่อความหมาย 8. การกำหนดเส้นทางเดิน 9. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น 10. ป้ายข้อมูลโบราณสถาน

3. การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Resource audit)

ผู้วิจัยได้เลือกแหล่งท่องเที่ยวและทำการสำรวจโดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒร่วมกับ Oxford Brooks University จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่เป็นไปเก็บระหว่างวันที่ 26 ตุลาคม - 30 ธันวาคม 2548 พร้อมกับการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

4. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถาม

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรในจังหวัดนนทบุรี ออกเป็น 4 กลุ่มดังต่อไปนี้
ภาครัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ปลัดอำเภอ หัวหน้าศูนย์ท่องเที่ยวและกีฬา
ประจำจังหวัดนนทบุรี องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครู

ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหารและที่พัก ยานพาหนะขนส่ง และร้าน
ขายของที่ระลึก

ประชาชน ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการวิจัย 4 แหล่ง
ท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล
ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม 2 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ถามภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ที่อยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว
4 แห่ง คือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย โดยเก็บจำนวน 300 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้ถามนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่ง
คือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย โดยเก็บจำนวน 100 ชุด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยประกอบด้วยประชาชนหลายอาชีพที่อาศัยใกล้เคียงบริเวณ
แหล่งท่องเที่ยว วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย และนักท่องเที่ยวที่มา
เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental
sampling) ที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของประชากรในขนาดที่เหมาะสม และยังมีข้อจำกัดในด้าน
ระยะเวลา ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่าง โดยการรวมกลุ่มตัวอย่าง
ของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่ศึกษาเข้าด้วยกัน จะได้จำนวนกลุ่ม
ตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรในพื้นที่วิจัยทั้งหมดจำนวน 674,046 คน ที่มา ณ วันที่ 22
สิงหาคม พ.ศ. 2548 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ	n แทน	จำนวนตัวอย่าง
	N แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e แทน	ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น 0.05
	n แทน	$\frac{674,046}{1+674,046 (0.05)^2}$
	n แทน	400

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้นจะได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 400 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในจังหวัดนนทบุรี

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนประชาชน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. วัดเฉลิมพระเกียรติ อำเภอเมือง	345,694	100
2. วัดสวนแก้ว อำเภอบางใหญ่	76,027	100
3. เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด	201,871	100
4. ตลาดน้ำไทรน้อย อำเภอไทรน้อย	50,454	100
รวม	674,046	400

5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณผสมกับเชิงคุณภาพคือการสัมภาษณ์ การสังเกต เครื่องมือที่ใช้เทคนิคคือการประเมินทรัพยากรธรรมชาติ (Resource audit) และการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย รวมทั้งขอบเขตของการวิจัยและค่านิยมศัพท์ปฏิบัติการ โดยการใช้คำถามปลายเปิด (Open - ended question) และคำถามปลายปิด (Close - ended question)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประเด็นการสังเกตแบบสังเกตการณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเกตการณ์ที่มีเค้าโครงกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการสังเกตการณ์เกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สภาพของแหล่งท่องเที่ยวทุกด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี การบริหารและการจัดการ รวมทั้งสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และแบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource audit)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ศึกษา แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แหล่งโดยการสังเกต กิจกรรมการท่องเที่ยวน การใช้ที่ดิน ภูมิทัศน์ ระบบสาธารณูปโภคและการคมนาคม อาคารสถานที่ ระบบการจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริการ และสภาพชุมชน ลักษณะพื้นที่ สภาพแวดล้อมลักษณะทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลกระทบต่าง ๆ ที่จะได้รับ เป็นต้น การสังเกตของผู้วิจัยใช้แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมควบคู่กันไปเพื่อความสมบูรณ์ ทำการประเมินตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้ (Resource audit) แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสำรวจ ตรวจสอบแหล่งท่องเที่ยว โดยตั้งคำถามต่อไปนี้ มีอะไรน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่/มีสิ่งดึงดูดใจรูปแบบไหน มีอะไรให้ดูบ้าง/นักท่องเที่ยวต้องการบริการใดบ้าง/มีกิจกรรมอะไรในระหว่างที่มาพักในพื้นที่/ถ้าต้องการค้างคืน มีที่พักแรมแบบไหนบ้าง และทำแบบสำรวจคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยมีคำถาม 10 ข้อ เกี่ยวกับ 1. ป้ายบอกเส้นทางเดิน 2. สิ่งบ่งชี้ว่ามาถึงจุดท่องเที่ยว 3. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว 4. ห้องสุขา 5. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 6. ร้านขายของที่ระลึก 7. การให้ข้อมูลและสื่อความหมาย 8. การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยว 9. การมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย 10. การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถาน โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลตรวจสอบ และสังเกตจากแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 2

แบบสอบถามมี 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณแหล่ง

ท่องเที่ยว 4 แห่ง

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางเที่ยวบริเวณ

แหล่งท่องเที่ยว 4 แห่ง

แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้กับกลุ่มข้าราชการ และกลุ่มประชาชนที่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยวแบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist จำนวน 8 ข้อ คำถามมีหลายคำตอบให้เลือก)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

ข้อที่ถูกต้องมีข้อ 2, 3, 4, 9 และ 10

ข้อที่ผิดมีข้อ 1, 5, 6, 7, 8

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบแสดงความคิดเห็น (Checklist) จำนวน 2 ข้อ

ความต้องการให้ราชการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มี 7 ด้าน เกณฑ์การให้

คะแนน

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

และกำหนดเกณฑ์ความหมายของประชาชนดังนี้

มากที่สุด	มากกว่า 4.20 – 5.00
มาก	มากกว่า 3.40 – 4.20
ปานกลาง	มากกว่า 2.60 – 3.40
น้อย	มากกว่า 1.80 – 2.60
น้อยที่สุด	1.0 – 1.80

คะแนนเฉลี่ยระดับ 4.21 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้ส่วนราชการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 15 ข้อ

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 15 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

และกำหนดเกณฑ์ความหมาย ดังนี้

ระดับความสำคัญของการเลือกช่วงคะแนน

มากที่สุด	มากกว่า 4.20 – 5.00
มาก	มากกว่า 3.40 – 4.20
ปานกลาง	มากกว่า 2.60 – 3.40
น้อย	มากกว่า 1.80 – 2.60
น้อยที่สุด	1.0 – 1.80

คะแนนเฉลี่ยระดับ 4.21 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดนนทบุรีอย่างยั่งยืนแบบปลายเปิด (Open-ended form or questionnaire)

แบบสอบถามชุดที่ 2 สอบถามนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ แหล่งท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นแบบ เลือกตอบ (Checklist จำนวน 7 ข้อ คำถามมีหลายคำตอบให้เลือก)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แบบเลือกตอบ (Checklist จำนวน 6 ข้อ คำถามมีหลายคำตอบให้เลือก)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

ข้อที่ถูกมีข้อ 2, 3, 4, 9 และ 10

ข้อที่ผิดมีข้อ 1, 5, 6, 7, 8

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ ปลายเปิด (Open-ended form or questionnaire)

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 2

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบ ดังนี้

1.1 ดร.อรรณพ โปธิสุข รองผู้อำนวยการ สำนักงานคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

1.2 ดร.ปัญญา วีระวิทยเลิศ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และนำ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามนั้น ตรวจสอบคุณภาพความเชื่อมั่นโดย กำหนดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนประชากร
	$\sum S^2_i$	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

เมื่อคำนวณค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวแล้ว ถ้าค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.71 ลงมา ก็จะนำมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้ค่าที่สูงกว่านี้จึงจะถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

6. การลงพื้นที่และการเก็บเพื่อรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล โดยดูความเป็นไปได้จากจำนวนนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ 2 ได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้เป็นพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง

ขั้นที่ 3 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเสนอเค้าโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาแล้ว

ขั้นที่ 5 ลงพื้นที่วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลทุกภูมิภาค

ขั้นที่ 6 เก็บข้อมูลทุกภูมิภาคแบบเจาะจงและแบบบังเอิญ

ขั้นที่ 7 นำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

7. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิด ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสังเกตการณ์

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยโดยตรง ได้นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาของ การสังเกตการณ์ในภาพรวม

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวม ได้มาจัดทำ ดังนี้

1. การตรวจสอบความสมบูรณ์และข้อมูลจากแบบสอบถามและลงรหัสข้อมูล

2. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผล ข้อมูลในรูปแบบดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะนำมาใส่ในแบบสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมิน 10 ความต้องการพื้นฐาน หากมีมากกว่า 8 ข้อถือว่ามีศักยภาพสูง มี 5 ข้อถือว่า มีศักยภาพปานกลาง มีน้อยกว่า 5 ข้อ มีศักยภาพต่ำ

3.2 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอีกส่วนหนึ่งจะนำมาใช้ในแบบสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Resource audit)

3.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม จะใช้สถิติในการนำเสนอข้อมูล รวมทั้งการพิสูจน์สมมติฐานมีสถิติที่ใช้ 2 ประเภท

ก. สถิติแบบบรรยาย (Descriptive Statistic) ได้แก่สถิติที่ใช้บรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร อาทิ นำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ข. สถิติอนุมาน (Inference Statistic) ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการอ้างอิงจากประชากร ประชาชนกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม ได้แก่ นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

8. การนำเสนอผลงานวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย โดยใช้แบบประเมินศักยภาพ 10 ความต้องการพื้นฐาน หากมีมากกว่า 8 ข้อ ถือว่ามีศักยภาพสูง มี 5 ข้อ ถือว่าปานกลาง มีน้อยกว่า 5 ข้อ มีศักยภาพต่ำ และใช้ SWOT วิเคราะห์ร่วมอีกด้วย

2. ผลการสำรวจทรัพยากรท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรีในสภาพทั่วไปเกี่ยวกับ ภูมิอากาศ ตลอดจนทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งหมด 8 ด้าน โดยผู้วิจัยจะนำมาบรรยายประกอบกับรูปถ่ายดังนี้

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

2.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม

2.3 ทรัพยากร มหกรรม ปรากฏการณ์สำคัญ

2.4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม

2.5 ทรัพยากรบริการ

2.6 รายการ Tourism Events ในรอบปีของจังหวัดนนทบุรี

2.7 การประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

2.8 การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในจังหวัด

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามชุดที่ 1 ที่ใช้สอบถามประชาชนในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง

3.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าแบบร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 ข้อ

3.2 ผลการศึกษาคำตอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10 ข้อ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าแบบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและจะนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3.3 ผลการศึกษาความต้องการของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากแบบสอบถามชุดที่ 1 โดยทำการศึกษาทั้งหมด 8 ด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และจะนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงพร้อมข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 3.3.1 แหล่งท่องเที่ยว
- 3.3.2 ด้านการเข้าถึง
- 3.3.3 ด้านสถานที่
- 3.3.4 ด้านความปลอดภัย
- 3.3.5 ระบบสาธารณูปโภค
- 3.3.6 ด้านการบริการ
- 3.3.7 ด้านบุคลากร
- 3.3.8 ด้านกิจกรรม

3.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด 15 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนำเสนอเป็นตาราง ประกอบความเรียงเกี่ยวกับความต้องการการมีส่วนร่วมดังนี้

- 3.4.1 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจเข้าร่วม
- 3.4.2 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านกำหนดกฎระเบียบ
- 3.4.3 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม
- 3.4.4 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านสาธิต วัฒนธรรม
- 3.4.5 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านประชาสัมพันธ์
- 3.4.6 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการประชุมวางแผนนโยบาย
- 3.4.7 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการร่วมกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3.4.8 ความต้องการมีส่วนร่วมให้คนในพื้นที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 3.4.9 ความต้องการมีส่วนร่วมให้นักท่องเที่ยวใช้บริการคนในพื้นที่
- 3.4.10 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
- 3.4.11 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านจัดสรรผลประโยชน์ให้เป็นธรรม
- 3.4.12 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านบริจาคทรัพย์สินเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.4.13 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลจากการจัดการ
- 3.4.14 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.4.15 ความต้องการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการจัด

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยว ซึ่งได้คำตอบจากประชาชนในท้องถิ่น โดยสรุปข้อมูลและบรรยายเป็นความเรียง และนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี

4. ผลการวิเคราะห์ ใช้สอบถามนักท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง

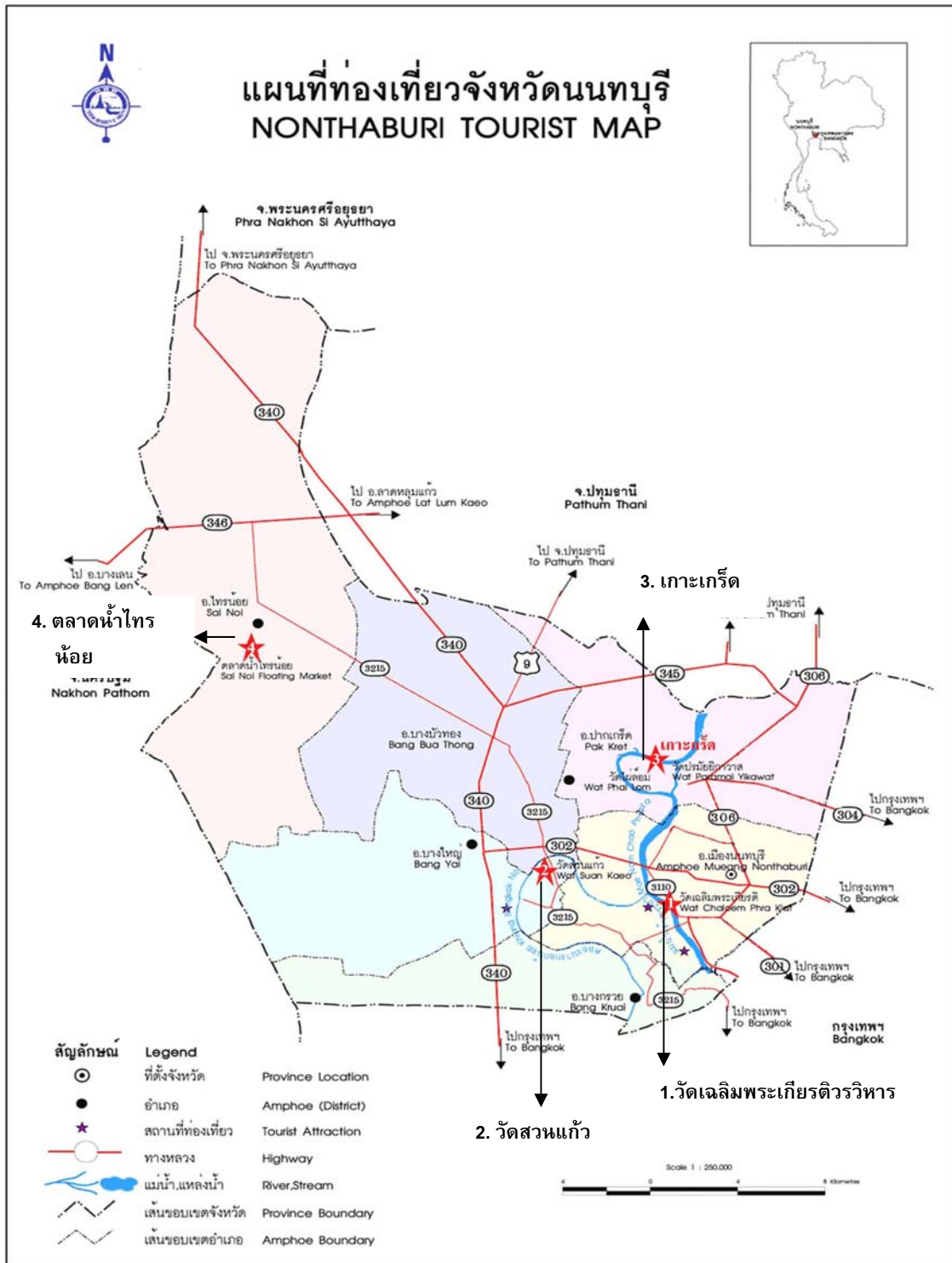
4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จำนวน 7 ข้อ

4.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จำนวน 6 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และจะนำเสนอเป็นตารางประกอบ กราฟ และความเรียง

4.3 ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าแบบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและจะนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.4 ผลการวิเคราะห์ ถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้คำตอบจากนักท่องเที่ยว โดยสรุปข้อมูลและบรรยายเป็นความเรียง และนำเสนอด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

5. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงพื้นที่วิจัย 4 แหล่งท่องเที่ยว จุดที่ 1 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร จุดที่ 2 วัดสวนแก้ว จุดที่ 3 เกาะเกีร็ด จุดที่ 4 ตลาดน้ำไทรน้อย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยแบบปริมาณโดยจะรายงานผลตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในการนำเสนอผลงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดนนทบุรี
2. ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดนนทบุรี
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - 3.1 ชุดที่ 1 แบบสอบถามประชาชน
 - 3.2 ชุดที่ 2 แบบสอบถามนักท่องเที่ยว
4. ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ผลการประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งในจังหวัดนนทบุรี

จากการลงพื้นที่ภาคสนามในช่วงวันที่ 1 - 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่วิจัย 4 แห่งคือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด และตลาดน้ำไทรน้อย ด้วยแบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือที่สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 10 ความต้องการพื้นฐาน (10 Basic Needs) ได้แก่ ป้ายบอกเส้นทาง สิ่งบ่งชี้จุดท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านอาหารและร้านเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก การสื่อความหมาย การกำหนดเส้นทางเดิน มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและป้ายข้อมูลโบราณสถาน หากมีตั้งแต่ 8 ข้อถือว่าศักยภาพสูง มี 5 ข้อศักยภาพปานกลาง มีน้อยกว่า 5 ข้อ เป็นศักยภาพต่ำ จากนั้นใช้ SWOT ในการวิเคราะห์ร่วมอีกด้วย

1.1 วัดเฉลิมพระเกียรติ

คุณภาพ มีค่าความต้องการพื้นฐาน 5 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวมีจำนวนปานกลาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอประมาณไม่มากและน้อยจนเกินไป ขาดศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณและลูกศรชี้ทาง และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

ความโดดเด่นและจุดดึงดูด ป้อมเกาส์มายุทธยาตอนปลาย ที่มีใบเสมาบนกำแพงลักษณะคล้ายกำแพงพระราชวัง ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีศิลปะราชนิยมในรัชกาลที่ 3 ที่โดดเด่นสวยงาม จนได้รับรางวัลการอนุรักษ์ดีเด่นระดับประเทศ

จุดแข็ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ประชาชนจะรู้จักดีจากละครเกี่ยวกับเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่แสดงในโทรทัศน์ โดยใช้สถานที่ของวัดถ่ายทำละคร

จุดอ่อน ไม่มีรถประจำทางสาธารณะเข้าถึงการเดินทางจึงไม่สะดวก

วิกฤต การท่องเที่ยวจะมีเฉพาะวันหยุด ควรจะส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่มาเที่ยวในวันธรรมดา

โอกาสในการพัฒนา การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ท่านเจ้าอาวาสไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว แต่ไม่ขัดขวางในการบูรณะวัดให้สวยงาม เป็นระเบียบสวยงามรับประชาชนเข้ามาทำบุญไหว้พระ

1.2 วัดสวนแก้ว

คุณภาพ มีค่าความต้องการพื้นฐาน 8 คะแนนอยู่ในระดับสูง นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะบริการ ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบายและการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย

ความโดดเด่นและจุดดึงดูด พระพิศาลธรรมพาที (พระพยอม กัลยาโณ) พระนักเทศก์ชื่อดังในด้านการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม โครงการต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือสังคม เป็นจุดดึงดูดให้ประชาชนสนใจเข้าฟังธรรมะและมาเยี่ยมชม

จุดแข็ง เป็นสถานที่ดึงดูดให้ประชาชนทั่วไปสนใจในการฟังธรรมและเยี่ยมชมโครงการต่าง ๆ ของวัดเพื่อสังคม และแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น วัดเฉลิมพระเกียรติ เกาะเกีริด

จุดอ่อน ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวที่สนใจมาเยี่ยมชมไม่มาก

วิกฤต การสนับสนุนจากภาครัฐยังมีน้อย มีแต่ชาวบ้านที่มาจากที่ไกลมาสนับสนุนชุมชนบริเวณใกล้วัดไม่ค่อยเห็นความสำคัญ

โอกาสในการพัฒนา ต้องให้หน่วยงานหลายฝ่ายมาช่วยในการสนับสนุนการพัฒนาวัดให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกสำหรับผู้ที่สนใจด้านจิตวิญญาณที่สำคัญของจังหวัด

1.3 เกาะเกีริด

คุณภาพ มีค่าความต้องการพื้นฐาน 8 คะแนนอยู่ในระดับสูง นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะบริการ ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว

ความโดดเด่นและจุดดึงดูด ลักษณะของพื้นที่ และวิถีชีวิตของชาวบ้าน เกาะเกีริดที่ประชาชนส่วนใหญ่มีเชื้อชาติมอญ ไทย จีน ซึ่งมีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่น

จุดแข็ง วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนที่อื่นของเกาะเกีริด เช่น เครื่องปั้นดินเผา อาหารมอญโบราณ ความมีอัธยาศัยของประชาชนบนเกาะเกีริดที่ต้อนรับนักท่องเที่ยว การขายของที่ระลึกในราคาถูก

จุดอ่อน ขาดการประชาสัมพันธ์และการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานในหลายด้าน เช่น การคมนาคม ร้านอาหาร ทำให้นักท่องเที่ยวที่สนใจกลับมาเที่ยวซ้ำมีจำนวนน้อย

วิกฤต การสนับสนุนจากภาครัฐที่จริงจังยังมีน้อย มีแต่ยังไม่พอกับความต้องการของชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกีริด ผู้นำขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จริงจังจึงจึงค่อนข้างจะล่าช้าและไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่บนเกาะเกีริด

โอกาสในการพัฒนา ต้องการให้หน่วยงานหลายฝ่ายมาช่วยในการสนับสนุนการพัฒนาให้มากกว่านี้ เพื่อสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่และดึงนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวซ้ำ

1.4 ตลาดน้ำไทรน้อย

คุณภาพ มีค่าความต้องการพื้นฐาน 5 อยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวมีพอสมควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร ขาดการกำหนดเส้นทางเดินในแหล่งท่องเที่ยว ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ขาดป้ายบอกทางและข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว

ความโดดเด่นและจุดดึงดูด ความหลากหลายของกิจกรรม ด้านการท่องเที่ยว มีสินค้าจำหน่ายมากมายของชาวบ้านไทรน้อย ราคายุติธรรม

จุดแข็ง ธรรมชาติที่สวยงามของตลาดที่ใกล้คลอง และวัดไทรใหญ่

จุดอ่อน ไม่มีรถประจำทางผ่าน ขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกิจกรรม

วิกฤต ขาดการสนับสนุนที่แน่นอนของภาครัฐ ด้านการเงิน การประชาสัมพันธ์

โอกาสในการพัฒนา ต้องมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาดูแลสนับสนุนและด้านการจัดการพื้นที่ งบประมาณการพัฒนา ต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ และการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป

2. ผลการประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว 4 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตซึ่งเป็นเครื่องมือประเมินทรัพยากรที่ทางสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมมือกับ Oxford Brooks University ของประเทศอังกฤษ จัดกระทำเพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลพื้นฐานจากนิตยสารการท่องเที่ยว ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี ข้อมูลจากเว็บไซต์ทางการท่องเที่ยว หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าอยู่หัวครองราชย์ครบ 50 ปี จังหวัดนนทบุรี และข้อมูลจากการสอบถามประชาชนท้องถิ่น โดยนำมารวบรวมร่วมกับแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มเติมจากบทที่ 2 โดยได้นำข้อมูลมาจากเอกสารหลายเล่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ประวัติความเป็นมา จังหวัดนนทบุรีตั้งมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นความสำคัญ ของจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมากจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ นนทบุรีได้รับการทำนุบำรุงจากพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์จนถึงปัจจุบันนี้

สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะอากาศร้อนชื้น สม่าเสมอตลอดพื้นที่เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของจังหวัดอยู่ในแนวร่องมรสุม จึงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

อาชีพหลัก ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การค้าส่ง การค้าปลีก การก่อสร้างและการบริการ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก (OTOP) ผลผลิตการเกษตรที่พบ ได้แก่ ข้าว ทุเรียน มังคุด กระท้อน กล้วย สวนไม้ดอกไม้ประดับ กล้วยไม้ บัว หญ้าสนาม ฯลฯ

จำนวนประชากร มีประชากรทั้งหมด 942,292 คน ชาย 448,399 คน หญิง 493,893 คน **แม่น้ำ** แหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วนโดยมีสะพานข้ามแม่น้ำ 3 สะพานคือ สะพานพระนั่งเกล้า สะพานพระราม 7 สะพานพระราม 6

การเดินทางทางบก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 20 กิโลเมตร มีรถประจำทางหลายสาย เช่นสาย 30 32 33 63 64 65 69 90 97 134 117 175 150 ปอ.114 ปอ.126 ปอ.5 ปอ.6 ปอ.9 รถตู้เอกชน เช่น สายจตุจักร-นนทบุรี มหาวิทยาลัยเกษตร-นนทบุรี เป็นต้น มีถนนสายสำคัญ 19 สาย ที่สามารถวิ่งตรงเข้าจังหวัดนนทบุรีได้คือ

1. ถนนพิบูลสงคราม ระหว่างเชิงสะพานพระราม 6 - สีแยกโรงพยาบาลนอร์ศรีพรสวรรค์
2. ถนนประชาราษฎร์ สาย 1 ระหว่างศาลากลางจังหวัด - สีแยกโรงพยาบาลนอร์ศรีพรสวรรค์
3. ถนนติวานนท์ ระหว่างสามแยกวัดลานนาบุญ - ทำน้ำปทุมธานี
4. ถนนงามวงศ์วาน ระหว่างสีแยกแคลาย - สีแยกมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ถนนนนทบุรี 1 ระหว่างศาลากลางจังหวัดเก่า - สามแยกสนามบินน้ำ
6. ถนนงามวงศ์วาน ระหว่างสีแยกแคลาย - สีแยกเกษตร
7. ถนนแจ้งวัฒนะ ระหว่างห้าแยกปากเกร็ด - สีแยกหลักสี่
8. ถนนสนามบินน้ำ ระหว่างสีแยกพระนั่งเกล้า - สามแยกสนามบินน้ำ
9. ถนนรัตนาธิเบศร์ ระหว่างสีแยกแคลาย - สามแยกบางใหญ่
10. ถนนบางกรวย - ไทรน้อย ระหว่างสะพานพระราม 7 - อำเภอไทรน้อย
11. ถนนไทรน้อย - ลาดบัวหลวง ระหว่างไทรน้อย - ลาดบัวหลวง
12. ถนนตลิ่งชัน - สุพรรณบุรี ระหว่างบางกรวย - สุพรรณบุรี
13. ถนนบางบัวทอง - ปทุมธานี ระหว่างแยกบางบัวทอง - ปทุมธานี
14. ถนนประชาชื่น ระหว่างสามแยกแจ้งวัฒนะ - เตาปูน
15. ถนนงามวงศ์วาน ระหว่างสามแยกแคลาย - สีแยกพงษ์เพชร
16. ถนนราชพฤกษ์ ระหว่างถนนรัตนาธิเบศร์ - ถนนสิรินธรตลิ่งชัน
17. ถนนนครอินทร์ ระหว่างถนนติวานนท์ - ถนนตลิ่งชัน - สุพรรณบุรี
18. ถนนเลี่ยงเมืองนนทบุรีระหว่างถนนติวานนท์ - ถนนตลิ่งชัน - สุพรรณบุรี
19. ถนนเลี่ยงเมืองปากเกร็ด ระหว่างถนนติวานนท์ - ปากเกร็ด - ถนนสามัคคี

นอกจากเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก ยังมีทางพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยระบบทางด่วน เพื่อช่วยให้การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังปริมณฑลได้สะดวก รวดเร็ว มากยิ่งขึ้น ทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

1. ทางด่วนชั้นที่ 2 สายบางโคล่ - แจ้งวัฒนะ

2. ทางด่วนชั้นที่ 3 สายนนทบุรี - บางกะปิ - สมุทรปราการ

3. ทางด่วนชั้นที่ 4 สายที่ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับจังหวัดข้างเคียง ได้แก่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี นครราชสีมา นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

4. ทางด่วนพิเศษอุดรรัถยา สายบางปะอิน - ปากเกร็ด

การเดินทางทางน้ำ สามารถใช้เรือด่วนเจ้าพระยาทุกวัน วิ่งประมาณ 20 เที่ยว/วันตามเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยา วิ่งระหว่างท่าราชวรดิฐ - ทำนายนนท์บุรีจะมีบริการตั้งแต่ 06.00 - 19.00 น. มีเรือด่วนบริการหลายประเภท เรือด่วนพิเศษขงเหลือ ราคา 25 บาทตลอดสายรับส่งเฉพาะท่าที่สำคัญ 10 จุด ด่วนพิเศษขงแดงราคา 17 บาทตลอดสายจอดรับส่ง 13 จุดและเรือด่วนธรรมดา ราคาแล้วแต่ระยะทางจะออกทุก 20 นาที วิ่งรับส่งทุกท่าเรือ ในวันเสาร์และวันอาทิตย์มีทัวร์พาเที่ยวเกาะเกร็ด - แวะวัดเฉลิมพระเกียรติ

รายการทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

ผู้ดูแล กรมศิลปากรและเจ้าอาวาสวัดเฉลิมพระเกียรติ

ลักษณะทั่วไป ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลในวันอาทิตย์ที่ 5 พฤศจิกายน 2548 พบว่า วัดเฉลิมพระเกียรติที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเคยเป็นป้อมปราการเก่าชื่อป้อมทับทิม สมัยกรุงศรีอยุธยา ปัจจุบันทางวัดได้อนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมรูปแบบเดิม เช่น ป้อมปราการเก่าโบราณที่สมบูรณ์ค่อนข้างยาก เพราะโดนรื้อทิ้งและไม่เห็นความสำคัญ โดยเฉพาะกำแพงเก่าของป้อมทับทิมและศาลาหน้าวัดได้ใช้เป็นฉากในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ เช่น แก้วหน้าม้า นางสิบสอง ขวานฟ้าหน้าดำ โดยทางวัดไม่เรียกเก็บเงินแล้วแต่ทำบุญ แต่จะเก็บค่าประกันความเสียหาย 3,000 บาท และให้ถ่ายนอกอาคาร นอกจากนี้ยังมีสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างวัดถวายพระอัยกาและพระอัยกี ซึ่งเป็นศิลปะแบบพระราชนิยมในสมัยรัชกาลที่ 3 ปัจจุบันมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สงบสวยงาม ร่มรื่นเพื่อให้เหมาะสมกับการที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว จะมีปัญหาบางครั้งถ้าฝนตกมากจะเกิดน้ำท่วมขังบริเวณพื้นที่รอบพระอุโบสถ ในส่วนของพระวิหาร ไม่สามารถเข้าชมได้ ป้ายบอกเส้นทางเดินน้อย ในวัดจะมีนักท่องเที่ยวเข้าชมน้อยในช่วงเช้าและจะมีมากในช่วงบ่ายของวันหยุด โดยจะมีเรือท่องเที่ยวที่พานักท่องเที่ยวทั่วไปเที่ยวชมจังหวัดอยุธยาแวะจอดพาเที่ยวชมวัดเฉลิมพระเกียรติ มีทั้งนักท่องเที่ยว

ชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวไทยบางกลุ่มมาเที่ยวเพื่อให้อาหารปลาหน้าวัดที่มีปลามาชุกชุมมาก บางทัวร์จะแวะในตอนเช้า บางทัวร์จะแวะในตอนบ่าย ในช่วงบ่ายของวันอาทิตย์ ประมาณบ่ายสองโมงจะมีเรือทัวร์จากโรงแรมรอยัล ออคิดเซอร์ราตัน พานักท่องเที่ยวล่องแม่น้ำเจ้าพระยามาเที่ยวชมวัดเฉลิมพระเกียรติและล่องกลับโรงแรม โดยจะมีการบริการอาหารว่างบนเรือระหว่างล่องเรือกลับ บริเวณข้างวัดฝั่งซ้ายมือได้มีการสร้างอุทยานกาญจนาภิเษก โดยกรมธนารักษ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เพื่อเป็นที่พักผ่อนของประชาชนและศูนย์รวมพันธุ์ไม้น้ำ ไม้ชายคา พืชสวน และสัตว์น้ำชนิดต่างๆ

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ซอยเฉลิมพระเกียรติ 15 ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

การเข้าถึง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวและรถรับจ้างสาธารณะ โดยวิ่งมาตามถนนรัตนธิเบศร์ เลี้ยวซ้ายบริเวณแยกบางพลูวิ่งตรงมาทางที่จะไปโรงไฟฟ้าบางใหญ่ และเลี้ยวขวามาทางทำนายนนท์จะมีป้ายบอกทางตลอด หรือนั่งเรือข้ามฟากจากทำนายนนท์ 2 บาท และนั่งรถโดยสารวิ่งระหว่างบางใหญ่-ทำนายนนท์ บางบัวทอง-ทำนายนนท์ หรือรถสองแถวไปลงที่แยกบางศรีเมือง เดินมาที่หน้าซอยวัดเฉลิมพระเกียรติ 15 ต่อมอเตอร์ไซค์รับจ้างเข้าไปที่วัด 7 บาท หรือจะเหมารถตุ๊กตุ๊กจากทำนายนนท์คันละ 30 บาทส่งถึงวัดหรือมอเตอร์ไซค์รับจ้างจากทำนายนนท์คันละ 15 บาท ถ้าไม่มีรถส่วนตัวไม่แนะนำให้เดินจากปากทางวัดเข้าไปเพราะไกลมาก

สิ่งที่น่าสนใจ ในแหล่งท่องเที่ยวคือ พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมไทย-จีน หน้าบันทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกประดับกระเบื้องเคลือบสีสดจากประเทศจีน ลายดอกพุดตาน ภายในเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ประติมากรรมประดับปูนปั้นลายดอกพุดตาน พื้นประดับกระจกในส่วนขององค์พระประธานรัชกาลที่ 4 ทรงถวายนามว่า พระพุทธมหาโลกาภินันทปฏิมา ซึ่งหล่อขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 ด้วยทองแดงทั้งองค์ พระวิหารหรือพระศิลาขาว อยู่ทางทิศใต้มีสถาปัตยกรรมแบบเดียวกับพระอุโบสถ มีกำแพงแก้วล้อมรอบต่อกัน ภายในประดิษฐานพระประธานชื่อ พระศิลาปางมารวิชัย พร้อมอัครสาวกซ้าย ขวา ปัจจุบันเหลืออยู่เพียงองค์เดียว ศาลาการเปรียญหลวงเป็นอาคารแบบผสมผสานระหว่างไทยแต่เครื่องหลังคาเป็นแบบจีน กุฏิทรงไทยภาคกลางใต้ถุนสูง กำแพงแก้วและป้อมปราการ เป็นกำแพงเก่าสมัยอยุธยาก่ออิฐถือปูน มีใบเสมาเหมือนกับกำแพงพระบรมมหาราชวัง มีป้อมปราการสี่มุม ผู้วิจัยพบว่าโบราณสถานได้รับการดูแลอย่างดี จะมีแต่สีจิตรกรรมบางแห่งอาจซีดไปบ้าง ถ้าฝนตกหนักน้ำจะท่วมขัง ไม่สามารถเข้าชมได้บริเวณพระอุโบสถวิหารต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่องน้ำท่วม

ผู้ใช้ประโยชน์ นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป

การบริการและข้อมูลนักท่องเที่ยว มีสาขาไว้บริการฟรีประมาณ 10 ห้องค่อนข้างสะอาด และมีศาลาให้นั่งพักผ่อน 2 หลัง แต่ไม่ค่อยสะอาด ร้านขายเครื่องดื่ม 1 ร้านและร้านขายอาหารปลา 1 ร้าน เหตุที่ไม่มีร้านขายของที่ระลึกเพราะทางวัดเกรงจะเกิดความวุ่นวายจึงไม่ให้มาขาย มีแต่ที่ขายดอกไม้ ฐูปเทียน ไว้บริการนักท่องเที่ยวแล้วแต่ทำบุญ มีป้ายบอกเกี่ยวกับสถานที่สำคัญและเส้นทางภายในจำนวนน้อยป้าย ไม่มีศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ประวัติวัดจัดพิมพ์

ไว้ให้ผู้สนใจอ่านตั้งไว้ให้บริจาคที่พระวิหารหลวงของวัด สถานที่สำคัญในวัดจะเปิดให้เข้าชม เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์และวันหยุดราชการเวลา 8.30 - 17.00 น. เท่านั้น

รายการทรัพยากรกรมการอนุรักษ์สำคัญ

1. งานวัฒนธรรมสองฝั่งเจ้าพระยาใต้ฟ้าเมืองนนท์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานเกี่ยวกับงานศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวบ้านที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณจังหวัดนนทบุรี มีการจัดแสดงสินค้าหัตถกรรมของชาวบ้าน สินค้า OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) การแสดงด้านวัฒนธรรม มอญรำ การจัดสวน

สถานที่จัดงาน บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติและอุทยานกาญจนาภิเษก

ระยะเวลาจัดงาน วันที่ 1 - 5 เมษายน ของทุกปี

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว ประชาชนและนักท่องเที่ยวทุกคนที่ต้องการเข้าชม สอบถามที่ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดนนทบุรี หรือศูนย์ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดนนทบุรี

2. งานลอยกระทง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ วัดเฉลิมพระเกียรติ

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานเกี่ยวกับสืบสานประเพณีไทย ที่แสดงความเคารพและขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ใช้น้ำในการบริโภคและทิ้งของเสียลงแม่น้ำ มีการจัดแสดงสินค้าหัตถกรรมของชาวบ้าน สินค้า OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) การแสดงด้านวัฒนธรรม

สถานที่จัด บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติ

ระยะเวลาจัดงาน จัดวันแรม 1 ค่ำเดือน 12 ของทุกปี

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว ประชาชนและนักท่องเที่ยวทุกคนที่ต้องการเข้าชม สอบถามที่ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดนนทบุรี หรือศูนย์ท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดนนทบุรีและวัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

รายการทรัพยากรด้านบริการ

รถโดยสารสาธารณะ

ลักษณะทั่วไป การเข้าถึงวัดเฉลิมพระเกียรติ นักท่องเที่ยวควรเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว จะสะดวก รถโดยสารสาธารณะต้องเหมาคันจึงจะสะดวก ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความปลอดภัย ไม่มีที่พักและร้านอาหารจำหน่ายภายในวัด

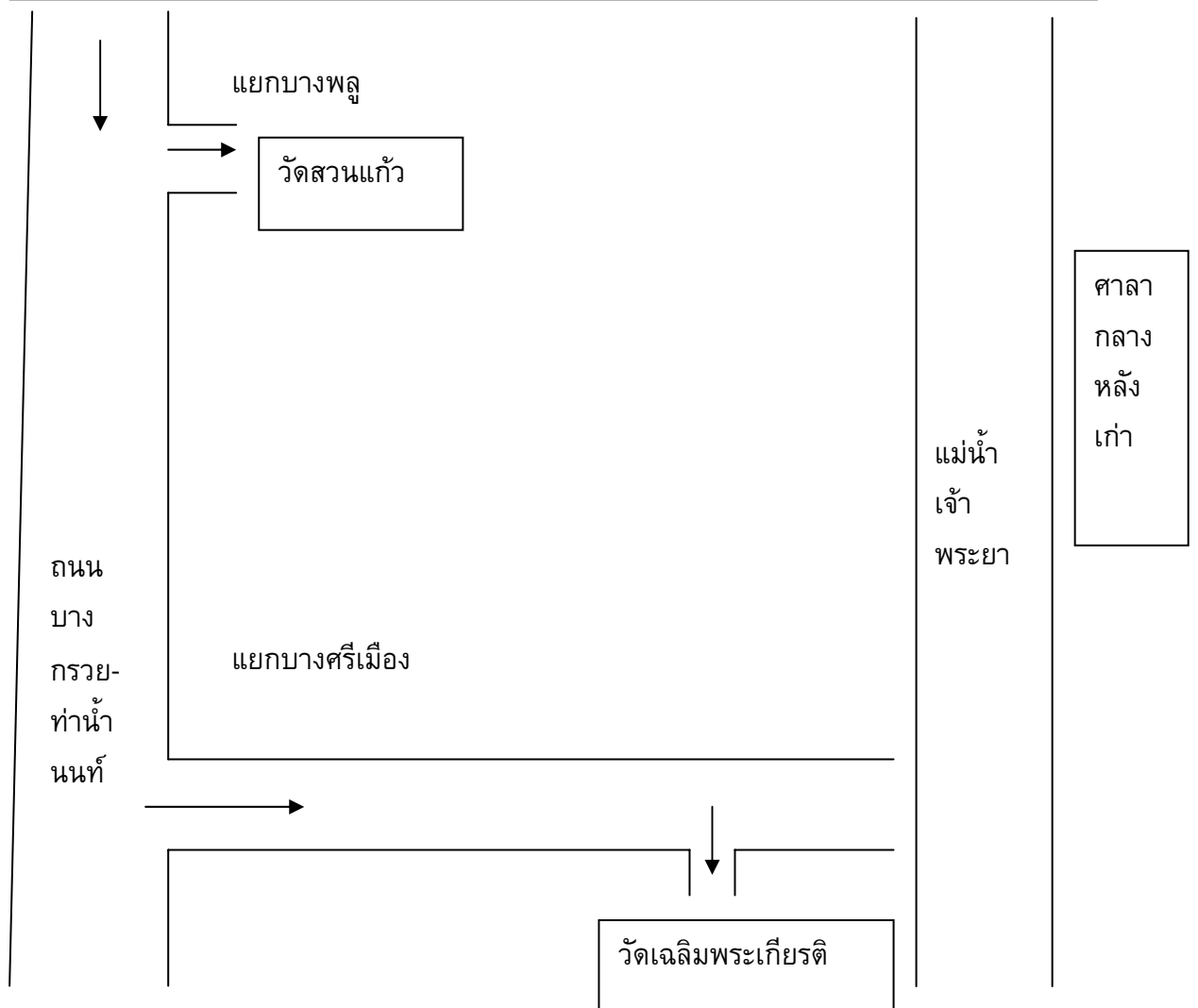
ที่ตั้ง บริเวณท่าหน้านนทบุรี

ติดต่อสอบถาม เทศบาลบางศรีเมือง

ถนนรัตนวิเบศร์

สะพานพระนั่งเกล้า

ภาพประกอบ 3 แผนที่แสดงการเดินทางไปวัดสวนแก้วและวัดเฉลิมพระเกียรติ

ภาพประกอบ 4 กำแพงวัดที่คล้ายกับกำแพงพระราชวัง

ภาพประกอบ 5 พระอุโบสถศิลปะแบบราชนิยมในรัชกาลที่ 3

2. วัดสวนแก้ว

ผู้ดูแล เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว พระพิศาลธรรมพาที (พระพยอม กัลยาโณ)

ลักษณะทั่วไป ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2548 พบว่าบริเวณด้านหน้าวัดมีความวุ่นวาย มีรถบรรทุกเข้าออก มีข้าวของที่มีผู้มาบริจาคกองเต็มบริเวณอาคารที่ปลูกสร้างใหม่สำหรับเป็นที่จอดรถ โดยมียอดบริจาคที่วี 20-50 เครื่อง/สัปดาห์ ตู้เย็น 20 เครื่อง/สัปดาห์และสิ่งของเบ็ดเตล็ด ด้านข้างมีอาคารที่ขายของมือสองที่มีผู้มาบริจาคและได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี จะมีคนมาซื้อของมือสองกันมากที่ซูปเปอร์มาเก็ตคนยาก เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์เก่า เครื่องใช้ไฟฟ้าเก่า โต๊ะ เก้าอี้ ถ้วย ชาม เสื้อผ้ามือสอง ฯลฯ มูลนิธิวัดสวนแก้วได้แบ่งจุดรับบริจาคไว้ 8 แผนกคือแผนกเครื่องใช้ไฟฟ้า แอร์/ตู้เย็น ซ่อมบำรุงรถยนต์ ปูยชีวภาพ เสื้อผ้า/เฟอร์นิเจอร์ ขายเป็นไม้/สุขภัณฑ์ กระดาษ/หนังสือเก่า ซ่อมเฟอร์นิเจอร์/แปรรูปไม้เก่า มีคนงานกำลังก่อสร้างที่จอดรถและคอนโดมิเนียม ความร่มรื่นของต้นไม้จะพบได้บริเวณด้านในหลังจุดประชาสัมพันธ์ เริ่มจากบริเวณพิพิธภัณฑวัด ศาลาอเนกประสงค์ ลานหินโค้ง โบสถ์ธรรมชาติ กุฏิของพระสงฆ์ ต้นไม้แต่ละต้นจะมีป้ายเขียนเป็นคติเตือนใจผู้อ่าน สนองใจให้ทำความดี วัดมีโครงการหลายโครงการที่จะดูแลผู้ด้อยโอกาส ไม่เว้นแม้แต่สุนัขจรจัดที่เจ้าของไม่ต้องการนำมาปล่อยที่วัดสวนแก้ว นอกจากนี้ทางวัดยังมีโครงการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการบ่อหมักสิ่งปฏิกูลตามแนวพระราชดำริฯ โครงการเพื่อการเกษตรและสิ่งแวดล้อม โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทางวัดมีเจ้าหน้าที่บริการแก่ประชาชนเฉพาะที่กรุงเทพฯประมาณ 400 คน ถ้ารวมทุกสาขาของวัดสวนแก้วประมาณ 1,000 คนโดยทางวัดมีสาขา 5 สาขา มีที่ ปราจีนบุรี จันทบุรี บุรีรัมย์ ตาก กาญจนบุรี เจ้าหน้าที่ทุกคนจะมีเงินเดือนแล้วแต่ตำแหน่ง มีสวัสดิการข้าวให้ฟรี แต่ต้องซื้อกับข้าวทานเองโดยขายถุงละ 10 บาท ด้านหน้าวัดจะมีชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้วัดนำสินค้าที่เป็นของสวนมาขายให้กับประชาชนที่มาทำบุญ โดยทางวัดไม่คิดค่าเช่าจะให้ขายฟรีแต่ต้องช่วยรักษาความสะอาด ในแต่ละวันจะมีผู้แวะมาทำบุญในวันธรรมดาเฉลี่ยประมาณ 50 - 100 คน แต่ถ้าในวันเสาร์ - อาทิตย์จะมีคนมาทำบุญกันมาก ประมาณวันละ 200 - 300 คน เพื่อมาฟังพระพยอมเทศน์สั่งสอนในช่วงบ่าย ในวันพระชาวบ้านบริเวณวัดจะไม่ทำบุญที่วัดสวนแก้ว แต่จะไปทำบุญที่วัดประหารรังสรรค์แทนเพราะเป็นวัดเก่าแก่นั้นที่อยู่ติดกับวัดสวนแก้ว ตั้งแต่เมื่อตอนที่วัดสวนแก้วเป็นวัดร้าง

ที่ตั้ง ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ผู้ใช้ประโยชน์ ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

การบริการและข้อมูลนักท่องเที่ยว วัดสวนแก้ว เปิดให้ประชาชนเข้ามาวัดได้ทุกวัน จะมาทำบุญหรือมาขอความช่วยเหลือจากพระพยอมก็ได้ มีจุดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล นักท่องเที่ยวมีห้องน้ำสะอาดไว้บริการหลายจุด มีลานจอดรถหลายแห่ง ปัจจุบันได้สร้างที่จอดรถ 5 ชั้นไว้บริการ

แก่ผู้ที่มาเที่ยวชม และมาทำบุญที่วัด มีร้านขายอาหารเครื่องดื่ม 4 ร้าน ผักผลไม้ปลอดสารพิษที่ปลูกขึ้นในบริเวณของวัด 1 ร้าน หนังสือเกี่ยวกับธรรมะ เทปสอนธรรมะของพระพยอมและพระเกจิอาจารย์องค์อื่น ๆ 2 ร้าน มีถึงสังฆทานไว้บริการนักท่องเที่ยว 1 ร้าน ร้านขายของชำของวัด 1 ร้าน ป้อมยามของตำรวจ 1 ป้อม มีร้านขายของมือสองที่ได้รับบริจาคจากประชาชนทั่วไป เรียกว่าซูปเปอร์มาร์เก็ตคนจน ในทุกวันอาทิตย์จะมีการเทศน์สั่งสอนธรรมะของพระพยอม แก่ผู้สนใจและประชาชนทั่วไปในเวลาประมาณ 13.00 น. เป็นต้นไป ด้านข้างวัดจะมีชาวบ้านแถวบริเวณวัดและบริเวณใกล้เคียง พืช ผัก ผลไม้ของสวน ยาสมุนไพรและของทั่วไปมาจำหน่าย โดยทางวัดไม่เก็บค่าที่ให้ขายฟรี ในวันเสาร์และอาทิตย์จะมีการบริการตัดผมฟรีให้กับประชาชนทั่วไป

รายการทรัพยากรด้านบริการ

ที่พัก

ลักษณะทั่วไป มีห้องพักสำหรับผู้ที่มาปฏิบัติธรรมหรืออบรมจริยธรรมกับวัด หรือผู้ที่ไม่ได้อยู่อาศัย ทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย คนแก่ คนพิการ ฯลฯ

ที่ตั้ง ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่

ติดต่อสอบถาม ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02-595 -1945 - 7 และหมายเลขโทรศัพท์ 02 -

595 -1444

ภาพประกอบ 6 จุดทางเข้าวัดสวนแก้ว

ภาพประกอบ 7 โบสถ์ธรรมชาติของวัดสวนแก้ว

ภาพประกอบ 8 กิจกรรมภายในวัดสวนแก้ว

3. เกาะเกร็ด

ผู้ดูแล องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด (อบต.เกาะเกร็ด)

ลักษณะทั่วไป

ด้านธรรมชาติ ผู้วิจัยพบว่า เกาะเกร็ดเกิดจากการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงส่วนที่เป็นแหลม ต่อมากระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางแรงขึ้นจึงกลายเป็นเกาะ ซึ่งจัดได้ว่าเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมาก อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร บนเกาะมีประชาชนอาศัยเป็นจำนวนมาก มีวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่เรียบง่ายและเป็นเอกลักษณ์ มีหลายเชื้อชาติ เช่น ไทย มอญ มุสลิม แต่ที่มีความโดดเด่นคือวิถีชีวิตแบบมอญ ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่บนเกาะ มีสวนผลไม้ที่มีชื่อเสียง เช่น ทุเรียน ชมพู ลิ้นจี่ ส้มโอ มะม่วง กล้วยหอม มีการทำนา การทำน้ำตาลโตนดจากต้นตาล

ด้านวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี มีวัดที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายที่ยังคงความงดงาม วัดปรมัยยิกาวาสเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญ มีจุดสังเกตว่าได้มาถึงเกาะเกร็ดคือ เจดีย์เอียง เกิดจากเมื่อก่อนจะเป็นคลองลัดแคบ แต่กระแสน้ำมีความแรงเปลี่ยนทิศทางไหล จึงทำให้กลายเป็นแม่น้ำที่เห็นในปัจจุบัน กระแสน้ำได้พัดทำให้ตลิ่งพัง จึงเป็นเหตุให้เจดีย์ที่ตั้งตรงค่อย ๆ เอียง ชาวบ้านมีความคิดว่าจะบูรณะให้ตรงแต่ทางช่างกรมศิลปากรมาดูแล้วและจะซ่อมให้ตรงได้ แต่ต้องรื้อเจดีย์แล้วก่อสร้างใหม่ ชาวบ้านจึงออกความเห็นให้คงสภาพเดิมไว้แต่บูรณะไม่ให้เอียงเพิ่ม บนเกาะมีการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีออกพรรษา ประเพณีการตาย การรับประทานอาหาร การร่ำมอญ เป็นต้น แต่บางส่วนก็มีวิถีชีวิตแบบคนเมือง ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกมาก เช่น สะพานข้ามเกาะเกร็ด ถนนรถยนต์ เป็นต้น แต่คนส่วนใหญ่ต่อต้านจึงสร้างไม่ได้ ชาวบ้านบางกลุ่มได้มีการย้ายที่อยู่จากเกาะเกร็ดไปอยู่ที่อื่น เพื่อจะได้มีความสะดวกกว่าอยู่บนเกาะเกร็ด บนเกาะมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย มีชุมชนมอญที่เก่าแก่ อาหารการกินที่เป็นเอกลักษณ์ทั้งคาว หวาน เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น(หม้อน้ำลายทรงกระบอก หม้อน้ำทรงมะยม) และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอไว้บริการนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถือได้ว่าเกาะเกร็ดเป็นดินแดนแห่งเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี ทั้งในด้านธรรมชาติและด้านวัฒนธรรม เป็นมรดกที่ชาวนนทบุรีได้รับสืบทอดมาแต่บรรพบุรุษและยังคงสืบทอดต่อไปยังลูกหลาน การท่องเที่ยวจะทำได้ 3 ลักษณะคือ การเดินชมตามเส้นทางบนเกาะ การเช่าจักรยานขี่เที่ยวรอบเกาะ หรือจ้างมอเตอร์ไซด์พาชมรอบเกาะ หลังจากขึ้นเรือที่ทำน้ำวัดปรมัยยิกาวาส โดยข้ามมาจากวัดสนามเหนืออำเภอบางกรวยที่อยู่อำเภอบางกรวยข้ามเกาะเกร็ด มีที่จอดรถไว้บริการคันละ 30 บาททั้งวัน จอดได้ประมาณ 50 คัน หรือข้ามเรือที่วัดกลางเกร็ด อำเภอบางกรวย โดยส่วนใหญ่รถบัสต้องมาจอดที่วัดกลางเกร็ด แล้วลงเรือจะมาส่งที่ท่าป่าฝ้ายบนเกาะเกร็ด มีเส้นทางให้เลือกเดินระหว่างเลี้ยวทางขวา

และเลี้ยวซ้าย ขึ้นเรือที่ท่าวัดปรมัยยิกาวาสแล้วเลี้ยวซ้ายจะพบโรงเรียนวัดปรมัยยิกาวาส ร้านของที่ระลึกแบบของโบราณ ร้านขายเสื้อผ้าชุดแบบมอญและของใช้ที่มาจากประเทศพม่า เครื่องปั้นดินเผา ขนมหวาน หรือเลี้ยวขวาจะพบพิพิธภัณฑน์ของวัดปรมัยยิกาวาส ร้านขายของที่ระลึก ขนมหวาน ชนิดต่าง ๆ ร้านอาหารพื้นบ้านของเกาะเกร็ด โรงงานปั้นหม้อดินเผาแบบโบราณ

สิ่งที่น่าสนใจ บนเกาะเกร็ดมีสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่งคือ

1. วัดปรมัยยิกาวาส เป็นพระอารามหลวงชั้นโท เดิมชื่อวัดปากอ่าวมีอายุ 200 ปี เป็นวัดรามัญแต่โบราณ เรียกตามภาษารามัญว่า เกียมูเกียะเต็ง แปลว่า วัดหัวแหลม ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันสภาพทั่วไปได้รับการดูแลค่อนข้างดี พระอุโบสถ พระวิหารพระพุทธรูปไสยาสน์ เจดีย์ทรงมอญ พระเจดีย์อย่างกุ่ม ได้รับการบูรณะให้สะอาด สวยงาม เรียบง่าย แตกต่างจากเมื่อประมาณ 3 ปี ที่ผู้วิจัยได้ไปเที่ยวชม ทางกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ

2. วัดฉิมพลี เป็นวัดโบราณสมัยอยุธยาเดิมชื่อวัด “วัดป่าฝ้าย”มีโบราณวัตถุที่สำคัญคือพระอุโบสถขนาดเล็กสมัยอยุธยามีความงดงามแห่งหนึ่ง ปัจจุบันวัดได้รับการบูรณะค่อนข้างน้อย ลวดลายต่าง ๆ ค่อนข้างทรุดโทรม สนามด้านข้างมีหูกำขึ้นสูงไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร

3. วัดเสาชงทอง เดิมชื่อวัด “สวนหมาก” สร้างโดยชาวรามัญสมัยธนบุรี ในสมัยรัชกาลที่ 4 เจ้าจอมมารดาอาภา ในรัชกาลที่ 2 และกรมหมื่นภูบาล กรมขุนนรจักรได้มาปฏิสังขรณ์ให้ถาวร ปัจจุบันวัดได้รับการดูแลรักษาอย่างดี สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ มีป้ายสื่อความหมายของสถานที่

4. วัดไผ่ล้อม เป็นวัดที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายมีพระอุโบสถที่สวยงามมาก ปลายหน้าบันจำหลักไม้เป็นลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสาที่สวยงาม ปัจจุบันวัดได้รับการบูรณะดูแลรักษาอย่างดีสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ มีศาลาท่าน้ำไว้ให้นักท่องเที่ยวนั่งพักผ่อน

5. วัดป่าเลไลยก์ ขณะนี้เป็นวัดร้างจึงไปรวมกับวัดฉิมพลี คงเหลือแต่ตัวโบสถ์ที่ยังใช้งานไม่ได้ สภาพทั่วไปยังไม่น่าเข้าชมหลังคาชำรุดมาก ไม่สามารถเข้าชมได้

6. วัดศาลากุล เป็นวัดที่ไม่ได้อยุริมน้ำเจ้าพระยา สิ่งก่อสร้างภายในวัดได้สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่มีเค้าโครงเหลืออยู่เลย มีแต่คำบอกเล่าที่เล่าต่อมาของชาวบ้านเกี่ยวกับศาลาจีนกุน วัดนี้มีชื่อเสียงมากในการทำเครื่องรางของขลัง โดยเฉพาะหนุ่ฆานแกะสลัก ของพระอาจารย์สุนเจ้า อาวาสวัดศาลากุลในสมัยรัชกาลที่ 5 วัดนี้มีโต๊ะหมู่บูชาขนาดใหญ่ พร้อมเครื่องแก้วเจียรนัยอย่างดี และหีบหมักที่สวยงาม บริเวณวัดสะอาด ร่มรื่นได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

วัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยและชาวมอญ

ชาวไทยและชาวมอญมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมากจะแตกต่างในรายละเอียดของแต่ละท้องถิ่น เพราะมีพื้นฐานรากแก้วที่สำคัญร่วมกันคือพระพุทธศาสนา ชาติไทยและมอญไฝ่ธรรมะ และศรัทธาในพระศาสนา แสดงออกมาทางศิลปกรรมทางศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

ประเพณีวัฒนธรรมของชาวมอญ 12 เดือน

1. เดือนเมษายน มีการแห่เป็งซังกราน (ข้าวแช่) ไปทำบุญตามวัด ปล่อยนก ปล่อยปลา สรงน้ำพระ คารวะผู้ใหญ่ และแห่นางสงกรานต์ เป็นต้น
2. เดือนพฤษภาคม นิยมไปทำบุญรดน้ำต้นโพธิ์ ปลุกโพธิ์ตามวัด เพื่อเป็นเครื่องเตือนจิตระลึกถึงพระพุทธเจ้าที่เสด็จดับขันธปรินิพพานคือ ถวายน้ำสรงที่โคนต้นโพธิ์แทนถวายน้ำพระบรมศพของพระพุทธเจ้า
3. เดือนมิถุนายน ชาวมอญนิยมบวชลูกหลาน เพื่อเป็นการสืบต่ออายุของพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยให้จิตใจผ่องใส
4. เดือนกรกฎาคม จะทำการหล่อเทียนพรรษาและแห่ไปถวายที่วัดต่าง ๆ ที่นับถือและมีการถวายผ้าอาบน้ำฝนด้วย
5. เดือนสิงหาคม นิยมทำบุญตั้งเป็นมูลนิธิเพื่อเก็บดอกผลบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญถาวรต่อไป
6. เดือนกันยายน นิยมทำบุญตักบาตรน้ำผึ้งตามวัดทุกปี ที่มีพระสงฆ์มอญและหมู่บ้านชาวมอญทั่วไป
7. เดือนตุลาคม ทำบุญออกพรรษา ตักบาตรเทโวและตักบาตรดอกไม้
8. เดือนพฤศจิกายน จะทำบุญทอดกฐินและผ้าป่า
9. เดือนธันวาคม นิยมทำบุญด้วยผลิตผลของเกษตรกรรมใหม่ เช่น ข้าวใหม่ (ข้าวเม่า) ผลไม้ที่ออกผลใหม่ๆ นำมาถวายพระ
10. เดือนมกราคม นิยมทำบุญด้วยทาน 5 ประการคือ
 - 10.1 ทำบุญกับพระอาคันตุกะที่มาพักแรมตามวัดของตนเพื่อเป็นการปฏิสังขรณ์ต้อนรับพระสงฆ์
 - 10.2 ทำบุญกับพระภิกษุซึ่งเดินทางไกลหรือออกธุดงค์ เพื่อปฏิบัติสมณธรรม
 - 10.3 ทำบุญกับพระภิกษุสงฆ์ที่อาพาธซึ่งถือว่าได้บุญล้ำเลิศประเสริฐนัก
 - 10.4 ทำบุญให้ทานแก่บุคคลซึ่งประสบทุกข์ภัยคือข้าวยากหมากแพง สงเคราะห์ประชาชนประสบเคราะห์ภัยหนัก เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้
 - 10.5 ทำบุญให้ทานด้วยผลิตผลเกษตรกรรมใหม่ เช่น ข้าวใหม่ ผลไม้ใหม่
11. เดือนกุมภาพันธ์ ทำบุญด้วยฝืนเพื่อให้พระภิกษุฝังไฟและถวายผ้าห่มกันหนาว และถวายข้าวยาจุก
12. เดือนมีนาคม จะพร้อมใจกันทำบุญนมัสการสักการะพระเจดีย์สี่เเกะกึ่ง ตลอดจนจัดงานสมโภชพระเจดีย์ที่เมืองย่างกุ้ง

การรำมอญ เป็นนาฏศิลป์ ที่ใช้ในงานมงคล งานสมโภชต่าง ๆ ตลอดงานศพ ชาวบ้านนิยมรำถวายหน้าศพถือว่าได้บุญ ผู้รำจะรำจะอาศัยจังหวะของตะโพนมอญเป็นหลัก ทำรำมีลักษณะการรำแบบชนชาติมอญดั้งเดิม มี 10 ท่าหรือ 10 เพลง ปัจจุบันมีทำรำมากกว่า 10 ท่า

ประวัติความเป็นมา ดูได้ที่หน้า 29 - 32

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การเข้าถึง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง และทางเรือ

การเดินทางด้วยรถยนต์โดยสารสาธารณะ

รถยนต์โดยสารสาธารณะสาย 32 51 52 140 ปอ 5 ปอ.6 ปอ.166 หรือรถตู้สาธารณะ ลงรถที่หน้าห้างจัสโก ก่อนถึงท่าหน้าปากเกร็ด จะมีวินมอเตอร์ไซด์ ค่าบริการคนละ 5 บาทหรือจะนั่งสามล้อถีบ นั่งได้คนละ 2 คนคิดราคาคนละ 10 บาท ไปส่งที่ท่าหน้าวัดสนามเหนือและลงเรือข้ามฝากไปเกาะเกร็ดคนละ 2 บาท

การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวสามารถเลือกได้หลายเส้นทางดังนี้

1. ออกจากตัวจังหวัดนนทบุรีวิ่งมาตามถนนสาย 306 หรือถนนติวานนท์ -ปทุมธานี วิ่งประมาณครึ่งชั่วโมง จะพบห้าแยกปากเกร็ดเลี้ยวซ้ายวิ่งตรงไปผ่านอำเภอปากเกร็ดและเลี้ยวซ้ายที่ซอยข้างห้างจัสโก ก่อนถึงท่าหน้าปากเกร็ด วิ่งตรงเข้าไปประมาณ 10 นาที เพื่อไปจอดรถไว้ที่วัดสนามเหนือ จอดรถยนต์ส่วนตัวได้ประมาณ 50 คันค่าจอดรถ 30 บาท/วัน ถ้าเป็นรถบัส ต้องไปจอดที่วัดกลางเกร็ด และลงเรือข้ามฝากไปยังเกาะเกร็ดคนละ 2 บาท

2. วิ่งมาตามถนนแจ้งวัฒนะถึงห้าแยกปากเกร็ดให้วิ่งตรงเข้าไปทางท่าหน้าปากเกร็ด และเลี้ยวซ้ายที่ซอยข้างห้างจัสโก ก่อนถึงท่าหน้าปากเกร็ด วิ่งตรงเข้าไปประมาณ 10 นาที เพื่อไปจอดรถไว้ที่วัดสนามเหนือและข้ามเรือข้ามฝากไปยังเกาะเกร็ดคนละ 2 บาท

การเดินทางด้วยเรือ

1. ลงเรือด่วนเจ้าพระยาขึ้นที่ท่าบ้านนนท์ จะต่อรถโดยสารประจำทาง/รถตู้ไปปากเกร็ด หรือนั่งเรือเหมาจากท่าบ้านนนท์ไปเที่ยวเกาะเกร็ด โดยจะแวะเที่ยวที่วัดเฉลิมพระเกียรติประมาณ 30 นาที จากนั้นก็จะไปเกาะเกร็ด ใช้เวลาไป-กลับทั้งหมดประมาณ 3 ชั่วโมง คิดค่าบริการล่ำละ 800 บาทนั่งได้ประมาณ 5 - 8 คน

2. บริษัทมิตรเจ้าพระยา จัดนำเที่ยวเกาะเกร็ด ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 8.30 - 16.30 น. เรือจะออกจากท่าช้างวังหลัง กรุงเทพมหานคร ค่าบริการท่านละ 350 บาท

3. บริษัท เรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด จัดนำเที่ยวเกาะเกร็ด ทุกวันอาทิตย์ เวลา 9.00 - 15.00 น. เรือจะออกจากท่ามหาราช กรุงเทพมหานคร คิดราคา/ท่าน 150 - 250 บาท

ผู้ใช้ประโยชน์ นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป

การบริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ในวันที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลทั้งวันธรรมดาและวันหยุดพบว่า มีแต่ป้ายประชาสัมพันธ์แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่นั่งประจำเพื่อให้ข้อมูลหรือศูนย์บริการในด้านข้อมูลการท่องเที่ยว ในวันธรรมดามีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมมากพอสมควร ประมาณ 100 - 200 คน โดยส่วนใหญ่จะเป็นพวกกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์ ที่มาศึกษาดูงานด้านการจัดการท่องเที่ยว เกาะเกร็ด และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ วันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวทั้งที่เดินทางมาเที่ยวเองหรือมากับบริษัทนำเที่ยว โดยเฉลี่ยทั้งวันประมาณ 500 - 1000 คน

การจัดท่องเที่ยวเกาะเกร็ด มีแบบโดยตรงหรือเป็นจุดแวะเที่ยวในโปรแกรมเที่ยวอยุธยา นักท่องเที่ยวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพธรรมชาติของพื้นที่ บางครั้งน้ำขึ้นมากจะทำให้หน้าท่วมบริเวณท่าเรือวัดสนามเหนือนักท่องเที่ยวก็จะน้อย เพราะกลัวน้ำท่วมที่บนเกาะ แต่แท้ที่จริงแล้ว น้ำจะท่วมเฉพาะจุดที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยเดินผ่านเท่านั้น บนเกาะเกร็ดหน้าวัดปรมย์ ๙ มีร้านขายของแต่ยังขาดการจัดการที่ดี ขาดความเป็นระเบียบ ขาดความสวยงาม ความสะอาดที่ได้มาตรฐาน ทั้งเกาะมีร้านขายของที่ระลึกและร้านอาหารจำนวนมาก โดยเฉพาะวันเสาร์ วันอาทิตย์และวันหยุดประมาณ 80 ร้าน เช่น เครื่องปั้นดินเผา(ส่วนใหญ่จะทำในเกาะเกร็ด บางส่วนจะรับมาจากที่อื่น) เทียนหอม ภาพเขียน หัตถกรรมพื้นบ้าน (จะนำเข้าจากที่อื่น) มีร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวนิยมมารับประทาน มีอาหารให้เลือกหลายอย่าง เช่น ข้าวแช่ ไบผักและดอกไม้ นานาชนิดที่รับประทานได้ ทอดชาย ขนมจีนน้ำยาแบบมอญ ทอดมันหน่อกล้วยหรือเร็ว(ผักพื้นเมืองของเกาะเกร็ดตระกูลข่า มีรสชาติจัด ใช้หน่ออ่อนประกอบอาหารทานสด ต้มจิ้มน้ำพริก ใช้แทนข่าสำหรับต้มยำ) อาหารมอญโบราณ เช่น ข้าวแช่มอญ แกงกล้วยดิบ แกงเขียวหวานคอมะพร้าว แกงลูกโยนผักบุ้งใบมะขาม พริกกะเกลือ หมี่กรอบ หมูกระจกน้ำพริกเผา แกงส้มมะตาดและหน่อกล้วย ฯลฯ

ร้านอาหารขาดป้ายประชาสัมพันธ์บอกที่ตั้งร้านอาหารให้นักท่องเที่ยวรู้จักต้องเดินหาเองหรือไม่ก็ถามร้านขายของ ยังมีร้านขนมและของเล่นโบราณ เช่น หมากฝรั่งตราแมว ขนมโก๋ ฯลฯ ขนมหวานชนิดต่างๆที่หารับประทานที่อื่นไม่ค่อยได้ ขนมไทยแบบโบราณ เช่น ขนมกง ขนมใส่ไส้ ขนมดอกโสน ทองหยิบ ทองหยอด ถุงทอง หันตรา จำมงกุฏ ฯลฯ มีรถมอเตอร์ไซด์บริการพาเที่ยวรอบเกาะราคา 50 บาท ท่านที่ต้องการขี่รถจักรยานเที่ยวก็มีไว้บริการคนละ 40 บาท/วัน นักท่องเที่ยวที่ต้องการไปชมคลองขนมหวานก็จะมีเรือลำใหญ่จัดเป็นทัวร์ไว้บริการคนละ 50 บาทต่อ1รอบ ในวันเสาร์ วันอาทิตย์จะมีให้บริการทุก 1 ชั่วโมงจะใช้เวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะต้องการความเป็นส่วนตัวก็สามารถเช่าเรือเหมาลำ ลำละประมาณ 400 - 800 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของเรือ มีห้องสุขาไว้บริการฟรีแก่นักท่องเที่ยว วัดปรมย์ยิกาวาสมีจำนวนห้องสุขาน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวและบางห้องไม่ค่อยสะอาด

รายการทรัพยากรกรมธรรม์ปรากฏการณ์สำคัญที่เกาะเกร็ด

1. ประเพณีสงกรานต์เกาะเกร็ด ในช่วงที่ลงพื้นที่วิจัย ไม่ใช่ช่วงเทศกาล จึงอภิปรายตามเอกสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเที่ยวทั่วไทยไปกับนายรอบรู้ (สารคดี) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นความร่วมมือกันของประชาชนที่อาศัยในเกาะเกร็ดและองค์การบริหารส่วนตำบล

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานที่จัดขึ้นเป็นงานบุญใหญ่ของคนมอญ ถือเป็นกรขึ้นศักราชใหม่ จะมีการทำบุญฉลองอย่างใหญ่ บรรยากาศคึกคักสนุกสนานรื่นเริงทั้งเกาะในเทศกาลนี้จะจัดขบวนแห่หงส์และธงตะขาบอันสวยงาม สรงน้ำเจดีย์มอญ นักท่องเที่ยวจะเข้าร่วมชมขบวนแห่และร่วมทำบุญ ถือได้ว่าทำชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรี

สถานที่จัดงาน บริเวณบนเกาะเกร็ด เช่น วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชงทอง วัดฉิมพลี วัดศาลากุล การจัดงานใหญ่จะอยู่ที่วัดปรมย์ยิกาวาส

ระยะเวลาการจัดงาน มีการจัดงานเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน จนถึงต้นเดือนพฤษภาคมที่เกาะเกร็ด

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมชมได้ทุกคน หรือสอบถามได้ที่เทศบาลปากเกร็ด หมายเลขโทรศัพท์ 02 - 9609704 และองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด หมายเลขโทรศัพท์ 02 - 5839544

2. ประเพณีการทำบุญเข้าพรรษา จะทำบุญกันเป็นงานใหญ่ทั้งจังหวัด จะจัดในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 ถึงแรม 1 ค่ำเดือน 11 ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานบุญใหญ่ของชาวไทย จะมีการทำบุญกันตลอดพรรษา จะมีการแห่เทียนพรรษาไปถวายตามวัดต่าง ๆ

สถานที่จัดงาน บริเวณวัดต่าง ๆ ในจังหวัด และจะมีแห่เทียนจากทำน้านนที่ไปรวมที่ศาลากลางจังหวัดและจัดประกวด

ระยะเวลาการจัดงาน วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 ถึงแรม 1 ค่ำเดือน 8

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำบุญได้ทุกวัด โดยเฉพาะที่เกาะเกร็ดจะจัดงานยิ่งใหญ่กว่าที่อื่น

3. เทศกาลวันออกพรรษา มีการทำบุญใหญ่ทั้งจังหวัด โดยเฉพาะบริเวณเกาะเกร็ด

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานบุญใหญ่ของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และมีการทำบุญเป็นพิเศษตามวัดต่าง ๆ ที่สำคัญบนเกาะ

สถานที่จัดงาน บริเวณวัดต่าง ๆ ในจังหวัด และที่เกาะเกร็ดที่จะจัดงานทำบุญใหญ่ของชาวบ้าน

ระยะเวลาการจัดงาน วันขึ้น 14 ค่ำเดือน 11 ถึงแรม 1 ค่ำเดือน 11

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำบุญได้ทุกวัด

4. ประเพณีตักบาตรทางน้ำ เกาะเกร็ดจะทำช่วงเทศกาลออกพรรษา

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานที่จัดขึ้นเป็นงานบุญของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีการทำบุญโดยเชิญพระหนุ่มตามวัดต่าง ๆ บนเกาะลงเรือ เพื่อรับบาตรจากญาติโยมที่คอยใส่บาตรที่ทำน้ำหน้าบ้านและโป๊ะเรือ

สถานที่จัดงาน บริเวณวัดต่าง ๆ ในจังหวัดที่อยู่ริมน้ำบนเกาะ

ระยะเวลาการจัดงาน วันขึ้น 14 ค่ำเดือน 11 ถึงแรม 1 ค่ำเดือน 11 จำนวน 3 วัน

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำบุญได้ทุกวัด

5. ประเพณีชอนรูปเทียน จะจัดเฉพาะเกาะเกร็ด

ลักษณะงานเทศกาล เป็นงานที่จัดขึ้นเป็นงานบุญในวันกลางของวันออกพรรษา เพื่อเป็นการให้วัดมีรูปเทียนไว้ใช้ช่วงทำบุญปิดทองพระนอนประจำปีของเกาะเกร็ด จะจัดพิธีชอนรูปประมาณหลังพระฉันเพลแล้ว พระสงฆ์จะเดินรับดอกไม้ รูปเทียนของชาวบ้านก่อนที่จะเข้าโบสถ์

สถานที่จัดงาน บริเวณหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส

ระยะเวลาการจัดงาน วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11

คุณสมบัติผู้เข้าร่วม ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ข้อมูลนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำบุญได้เวลาประมาณบ่ายโมงของวันจัดงาน

รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

1. พิพิธภัณฑวัดปรมย์ยิกาวาส

หน่วยงานที่รับผิดชอบ เจ้าอาวาสวัดปรมย์ยิกาวาส

ลักษณะโดยทั่วไป เดิมเป็นกุฏิหลังเก่าของเจ้าพระคุณไตรสรณรัช (แสน) เจ้าอาวาสองค์เก่า ปัจจุบันวัดได้เปิดเป็นพิพิธภัณฑฯ ชั้นบนจัดแสดงพระไตรปิฎกภาษามอญที่มีชุดเดียวในประเทศไทย เครื่องสังเค็ดที่ได้รับพระราชทานในงานพระราชพิธีต่าง ๆ ชั้นล่างจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาอมูญโบราณที่หาชมยาก

2. กวนอาม่าน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

ลักษณะทั่วไป กวนอาม่าน หมายถึง หมู่บ้านช่างปั้น พิพิธภัณฑสถานเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ เป็นบ้านไม้สองชั้นที่รวบรวมของโบราณที่หาดูที่อื่นไม่ได้มีวิทยากรบรรยายแต่ต้องติดต่อล่วงหน้าคือคุณไพโรจน์ บุญผูก

ประวัติความเป็นมา คุณพิศาล บุญผูก เป็นผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานขนาดเล็ก

สิ่งที่น่าสนใจ การจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาแบบโบราณรุ่นเก่า และหม้อที่ขอให้ช่างปั้นช่วยกันปั้นตามขั้นตอนโบราณทั้งการปั้น การเผา เพื่ออนุรักษ์และสืบสานรูปแบบลวดลายโบราณ เช่นหม้อทรงกระบอก หม้อทรงมะยม หม้อน้ำลายวิจิตรที่มีลวดลายปั้นแต่ง ทั้งแกะสลัก การฉลุ การขูดขีดเส้น และการนำดินไปกดลงในพิมพ์ ลวดลายประณีตสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนนทบุรี

ที่ตั้ง อยู่ห่างจากวัดปรมัยยิกาวาสเดินทางมาทางวัดเสาชิงทองประมาณ 100 เมตร

การเดินทาง ขึ้นเรือที่ท่าวัดปรมัยยิกาวาสและเดินทางมาทางวัดเสาชิงทองประมาณ 100 เมตร

การบริการ มีการจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาให้นักท่องเที่ยวชม เปิดให้ชมในวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 - 16.00 น. วันเสาร์และวันอาทิตย์ เปิด เวลา 08.00 - 18.00 น. ไม่คิดค่าเข้าชม มีของที่ระลึกจำหน่าย และมีห้องสุขาไว้บริการ

รายการทรัพยากรด้านบริการ

1. ที่พัก สวนเกร็ดพุทธ

ลักษณะทั่วไป เป็นสวนผลไม้ที่ตัดแปลงมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีสวนกล้วยไม้ ดอกไม้ ผลไม้ให้ลองชิม วัฒนธรรมและภูมิปัญญา วิถีชีวิต เป็นสถานที่พักผ่อนของครอบครัว การประชุม การสัมมนา แบบสไตล์เกะเกร็ด และการนั่งสมาธิ ในวันหยุดจะมีบุฟเฟต์ เครื่องดื่มสมุนไพร ค่าเข้าชมและค่าอาหารตามแต่ศรัทธา

ที่ตั้ง เลขที่ 59/4 ในเกาะเกร็ด ห่างจากท่าป่าฝ้ายประมาณ 100 เมตร

ติดต่อสอบถาม ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02-584-5219, 01- 455-5534

2. ร้านอาหาร

ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะร้านที่มีชื่อเสียง แต่ยังมีร้านอื่นที่ยังไม่ได้กล่าวถึงบนเกาะเกร็ดให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทานอีกมากมาย

2.1 ร้านบ้านขนมจีน (จำมาhid)

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ ขายอาหารขนมจีนน้ำยา ข้าวแช่ อาหารแนะนำ ข้าวแช่รามัญ ดัดแม่น้ำเจ้าพระยา

ที่ตั้ง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด

2.2 ร้านเกาะเกร็ด

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ ขายอาหารไทยโบราณ อาหารแนะนำ เคียงพล่า ปลาช่อนโบราณทอดกรอบ แกงเลียงหน่อกล้วย ยำสาวมอญ บรรยากาศร้านจะติดแม่น้ำ อากาศเย็นสบาย ตกแต่งแบบเรียบง่าย

ที่ตั้ง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด ตัดวัดฉิมพลีสุทราวาส

2.3 ร้านข้าวแช่คุณแดง

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ ขายข้าวแช่รามัญสูตรดั้งเดิม ประกอบด้วย พริกหยวกสอดไส้ ลูกกะปิชุบไข่ทอด อาจาดผักบั้ง เนื้อเค็มผัดกะทิ ยำมะม่วง ไข่เค็ม ปลาสดทอด ขายเฉพะเสาร์ - อาทิตย์ บรรยากาศดีริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ที่ตั้ง 37 หมู่ 7 ตำบลเกาะเกร็ด ตัดวัดปรมย์ยิกาวาส

2.4 ร้านปิ่น ปิ่น

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ บรรยากาศดีริมแม่น้ำเจ้าพระยา ขายอาหารไทยและอาหารฝรั่ง เปิดบริการทุกวัน

ที่ตั้ง หมู่ 2 ตำบลเกาะเกร็ด ตัดวัดฉิมพลี

2.5 คริวชาวเกาะ

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ ขายข้าวแช่รามัญสูตรดั้งเดิม ประกอบด้วย พริกหยวกสอดไส้ ลูกกะปิชุบไข่ทอด อาจาดผักบั้ง เนื้อเค็มผัดกะทิ ยำมะม่วง ไข่เค็ม ปลาสดทอด ขายเฉพะเสาร์ - อาทิตย์ บรรยากาศบ้านไม้โบราณ

ที่ตั้ง หมู่ 1 ตำบลเกาะเกร็ด ตัดวัดฉิมพลี

รายการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Tourism Events) ในรอบปี

1. งานสงกรานต์ชาวมอญ เกาะเกร็ด จัดขึ้นทุกปีระหว่างวันที่ 13 เมษายน ไปจนถึงต้นพฤษภาคม

2. ประเพณีทำบุญออกพรรษาของชาวมอญ เกาะเกร็ด จัดขึ้นตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ จนถึงแรม 1 ค่ำ เดือน 11 และจะจัดงานปิดทองไหว้พระประจำปีในแต่ละวัด ดังนี้

แรม 1 ค่ำ เดือน 11 - วัดกู่

แรม 2 ค่ำ เดือน 11 - วัดเกาะ

แรม 3 ค่ำ เดือน 11 - วัดปรมย์ยิกาวาส

แรม 4 ค่ำ เดือน 11 - วัดฉิมพลีสุทราวาส

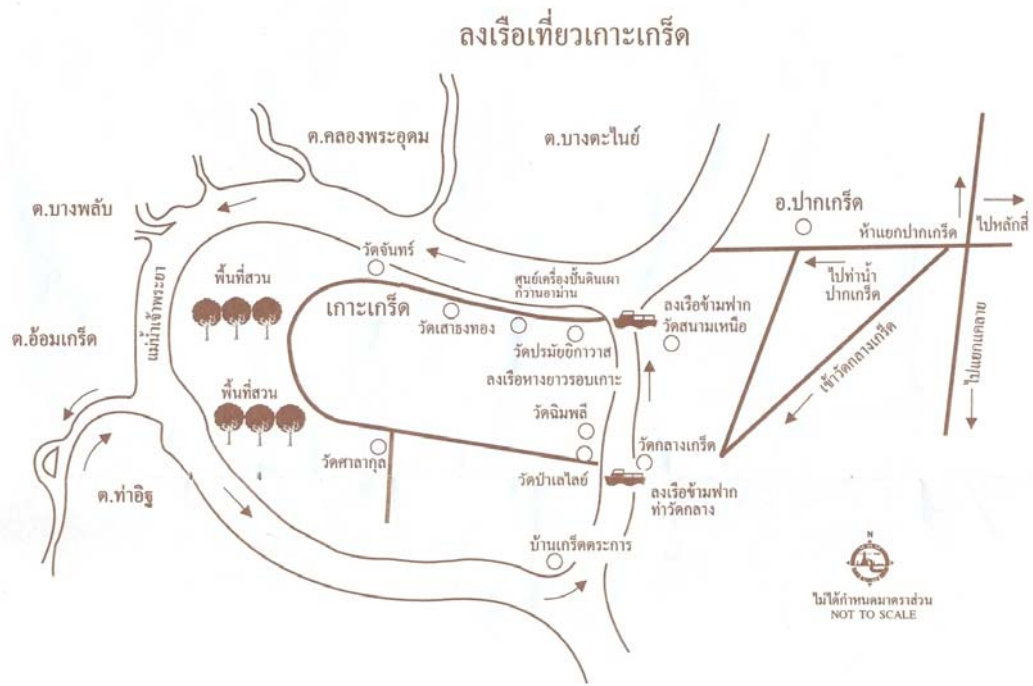
แรม 5 ค่ำ เดือน 11 - วัดตำหนักเหนือ

แรม 6 ค่ำ เดือน 11 - วัดกลางเกร็ด

แรม 7 ค่ำ เดือน 11 - วัดสนามเหนือ

3. งานตักบาตรทางน้ำ จัดขึ้นในวันขึ้น 14 ค่ำ ถึง แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี จัดงานที่เกาะเกร็ด

4. งานวันชอนรูปเทียน จัดในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ทุกปี จะจัดงานหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส บนเกาะเกร็ด

ภาพประกอบ 9 แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวบนรถไฟเหาะเก็ด
ที่มา : แผนที่ข้อมูลจังหวัดนันทบุรี

ภาพประกอบ 10 เจดีย์เอียงจุดสังเกตว่าได้มาถึงเกาะเกร็ด

ภาพประกอบ 11 ทำขึ้นเรือข้ามฝากหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส

ภาพประกอบ 12 พิธีชอนรูปเทียน ในเทศกาลออกพรรษา

ภาพประกอบ 13 ร้านขายอาหารว่างประเภททอด ใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ ผักทอด ผัก ไข่ไม้ ฯลฯ

ภาพประกอบ 14 ร้านขายสินค้าที่ระลึก ของกิน ของใช้ บนเกาะเกร็ด

4. ตลาดน้ำไทรน้อย

หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะกรรมการประชาคมตลาดน้ำไทรน้อย

ลักษณะโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเดิมตั้งอยู่หน้าว่าการอำเภอไทรน้อย ริมคลองพระพิมลราชา ปัจจุบันได้ย้ายมาตั้งอยู่หน้าวัดไทรใหญ่ จะจัดตลาดเฉพาะในวันเสาร์และวันอาทิตย์และวันหยุด โดยจะมีสิ่งของที่กลุ่มอาชีพต่างๆที่ราชการส่งเสริมได้การฝึกไว้ เช่น น้ำพริก น้ำสมุนไพรมีพืชผัก ผลไม้ทางการเกษตรของเกษตรกรชาวไทรน้อย เปิดพะไล ขนมชนิดต่างๆ แต่ที่ขึ้นชื่อคือขนมบัวลอยไข่หวาน ขนมบ้าบิ่น มีต้นไม้ดอกไม้ประดับ อาหารจานด่วน เช่น ก๋วยเตี๋ยวเรือ ก๋วยเตี๋ยวเป็ด ขนมจีน ข้าวแกง ฯลฯ โดยส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นชาวบ้านที่อาศัยในเขตอำเภอไทรน้อย ราคาไม่แพง มีการจัดกิจกรรมนำเที่ยวเชิงเกษตรทางบกโดยใช้รถกระบะเป็นพาหนะ

ประวัติความเป็นมา ดูได้จากหน้า 32

สิ่งที่น่าสนใจ การกราบนมัสการหลวงพ่อบึงทองคำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ สมัยอุททองของวัดไทรใหญ่ ศาลาการเปรียญที่ตกแต่งทาสีแดงและสีทองแบบโบราณลวดลายที่สวยงาม ชมวิถีชีวิตของชาวบ้านริมคลอง การนั่งรถกระบะชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอำเภอไทรน้อย 4 แหล่งคือ

1. สวนบอนสีเฉลิมพระเกียรติ
2. สวนไม้ดอกไม้ประดับ
3. สวนบัวสาย
4. ศาลเจ้าพ่อจุก

ที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 65 บ้านไทรใหญ่ ถนนไทรน้อย-ตันเชือก อยู่บริเวณหน้าวัดไทรใหญ่ บริเวณริมคลองพระพิมลราช

การเดินทาง นักท่องเที่ยวต้องเดินทางมาตามถนนไทรน้อย-ตันเชือกหรือถนนกรุงเทพ-สุพรรณบุรีเลี้ยวซ้ายบริเวณแยกไทรน้อยตรงมาทางที่ว่าการอำเภอไทรน้อยผ่านแยกอำเภอลำบัวเล็กน้อยเลี้ยวซ้ายเข้าทางวัดไทรใหญ่ จะมีทั้งรถตู้และรถสาธารณะไว้บริการแต่จะจอดบริเวณข้างเทศบาลไทรน้อย ซึ่งห่างจากตลาดน้ำไทรน้อยในปัจจุบันประมาณ 1 เมตร จะมีเส้นทางเดินจากตลาดบริเวณเดิมไปยังที่ตลาดน้ำแห่งใหม่หน้าวัดไทรใหญ่

การบริการ มีที่จอดรถของทางวัดจอดได้ประมาณ 100 คัน มีห้องสุขาวัดประมาณ 15 ห้องไว้บริการฟรี แต่ไม่ค่อยสะอาด มีที่ขายอาหารปลา การนั่งรถกระบะชมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอำเภอไทรน้อย 4 แหล่งคือสวนบอนสีเฉลิมพระเกียรติ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนบัวสาย ศาลเจ้าพ่อจุก บริเวณวัดไทรใหญ่ มีถึงสังฆทาน ดอกไม้ ฐูปเทียน ไว้บริการผู้ที่ต้องการทำบุญที่วัด มีบริการนวดแผนโบราณจัดให้บริการที่บนศาลาการเปรียญของวัด จากสมาคมนวดแผนไทยและมีเรือถีบไว้บริการคนละ 20 บาท

รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

พายเรือ

ลักษณะทั่วไป ตลาดน้ำมีบริการเรือถีบไว้บริการลำละ 20 บาท

ที่ตั้ง ตลาดน้ำไทรน้อย

ติดต่อสอบถาม ประชาคมตลาดไทรน้อย หมายเลขโทรศัพท์ 01- 848-6991 และ
หมายเลขโทรศัพท์ 01 810 - 6884

การนั่งรถกระแทะ

ลักษณะทั่วไป ตลาดน้ำจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้บริการ นำชมสวนบอนสี
สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนบัว ศาลเจ้าพ่อจ้อย ค่าบริการคนละ 20 บาท/หรือเหมาคันละ 100 บาท

ที่ตั้ง ตลาดน้ำไทรน้อย

ติดต่อสอบถาม ประชาคมตลาดไทรน้อยหมายเลขโทรศัพท์ 01- 848 - 6991 และ
หมายเลขโทรศัพท์ 01- 810 - 6884

การหนดแผนไทย

ลักษณะทั่วไป มีบริการหนดแผนไทย จากวิทยาลัยการแพทย์ไทรน้อย ทุกวันที่มี
การติดตลาดน้ำ เริ่มเวลา 8.30 - 16.30 น.

ที่ตั้ง บริเวณศาลาการเปรียญวัดไทรใหญ่ ตลาดน้ำไทรน้อย

ติดต่อสอบถาม ประชาคมตลาดไทรน้อยหมายเลขโทรศัพท์ 01- 848 - 6991 และ
หมายเลขโทรศัพท์ 01 810 - 6884

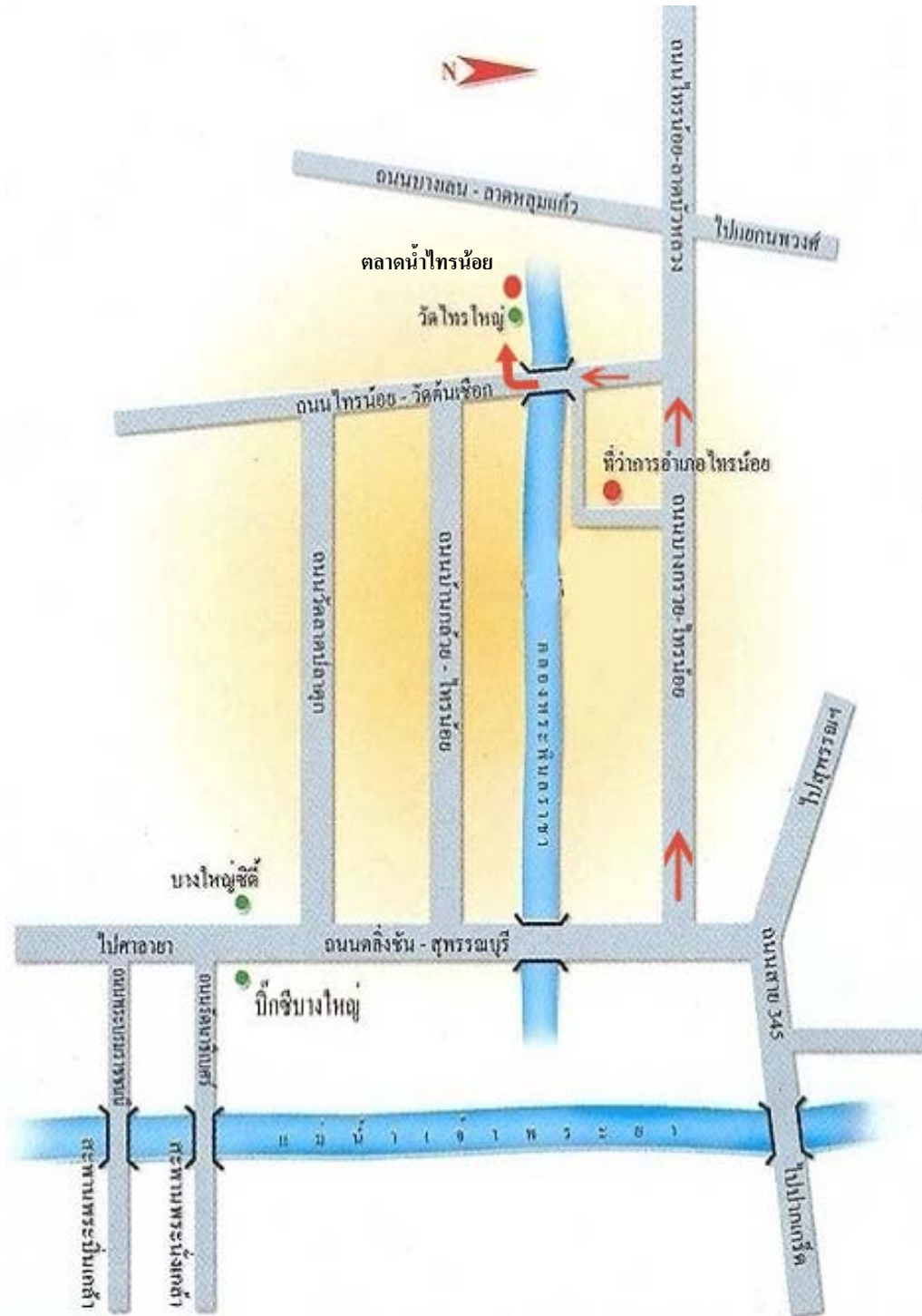
รายการทรัพยากรด้านบริการ

ร้านอาหาร

ลักษณะอาหารและบรรยากาศ จะขายอยู่บนแพลักษณะเป็นแพทรงไทย หรือขาย
ในเรือ ส่วนใหญ่จะขายอาหารจานด่วน ก๋วยเตี๋ยว ข้าวแกง ผัดไทย ข้าวหมกไก่ สด๊ก เป็นต้น

ที่ตั้ง บริเวณตลาดน้ำไทรน้อย ริมครองพระพิมลราชา

ติดต่อสอบถาม ประชาคมตลาดไทรน้อยหมายเลขโทรศัพท์ 01- 848 - 6991 และ
หมายเลขโทรศัพท์ 01 810 - 6881

ภาพประกอบ 15 แผนที่แสดงเส้นทางเดินทางไปตลาดน้ำไทรน้อย
ที่มา : ข้อมูลแผ่นพับตลาดน้ำไทรน้อย

ภาพประกอบ 16 ตลาดน้ำไทรน้อย

ภาพประกอบ 17 บรรยากาศบริเวณตลาดน้ำไทรน้อย

ภาพประกอบ 18 รถกระแทะนำชมแหล่งท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 19 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ตลาดน้ำไทรน้อยจัดไว้บริการ

การจัดอันดับความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว ในพื้นที่วิจัย

อันดับที่ 1 เกาะเกี๊วด เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

คุณสมบัติที่โดดเด่น มีความสำคัญของที่ตั้งมีลักษณะเป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา วิถีชีวิตที่สวยงามของแม่น้ำเจ้าพระยา มีประวัติความเป็นมาของชุมชนที่สำคัญในอดีตตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และปัจจุบัน วิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ที่เป็นเชื้อสายมอญที่ยังคงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่ และมีโบราณสถานที่สวยงามสมัยอยุธยา ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปั้นภาชนะดินเผา อาหารประจำท้องถิ่น

ลูกค้าที่สำคัญ ประชาชนในจังหวัดและนักท่องเที่ยวต่างถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

อุปสรรคในการพัฒนา ขาดการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เป็นระบบด้านการจัดพื้นที่ด้านความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และการสนับสนุนที่มีความต่อเนื่อง จังหวัดยังไม่มีแผนการพัฒนาเกาะเกี๊วดอย่างยั่งยืน เพื่อให้ได้มาตรฐานที่ดียิ่งขึ้น ขาดหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการพัฒนาที่รับผิดชอบโดยตรงในด้านท่องเที่ยว

โอกาสในการพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรู้จักดีที่สุดในจังหวัด มีการคมนาคมที่สะดวกสามารถเลือกได้หลายทาง เวลาในการเดินทางไม่นานจากกรุงเทพมหานคร มีอาหารการกินที่สมบูรณ์และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น หม้อน้ำลายวิจิตร ทอดมันหน่อกะลา ข้าวแช่มอญ

อันดับที่ 2 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร เป็นทรัพยากรด้านวัฒนธรรม

คุณสมบัติที่โดดเด่น มีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ สมัยอยุธยาเป็นป้อมปราการเก่าที่ใช้ป้องกันศัตรู และถูกสร้างเป็นวัดในสมัยรัชกาลที่ 3 มีศิลปะสถาปัตยกรรมแบบราชนิยมรัชกาลที่ 3 ที่สวยงามไม่เหมือนใคร ซอฟต์แวร์เป็นรูปนาคสะดุ้งที่แปลกตากว่าที่อื่นที่ผู้วิจัยเคยพบเห็นมา สิ่งก่อสร้างต่างๆได้รับการดูแลจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ มีการเจาะช่องระบายอากาศตามเสาและกำแพงโบราณสถานเพื่อการอนุรักษ์ภาพเขียนไว้

ลูกค้าคนสำคัญ นักท่องเที่ยวต่างถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

อุปสรรคในการพัฒนา การคมนาคมไม่สะดวกไม่มีรถสาธารณะผ่าน ต้องเช่าเหมาหรือมีรถส่วนตัวจึงจะสะดวกที่เข้าชม คนในพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญที่จะเข้าชม ขาดการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักอย่างทั่วถึง

โอกาสในการพัฒนา เป็นเส้นทางของการท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวมาแวะพักระหว่างไปเที่ยวอยุธยา เกาะเกี๊วด ต้องมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มาเที่ยวชมมากกว่านี้โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง

อันดับที่ 3 วัดสวนแก้ว เป็นทรัพยากรด้านวัฒนธรรม

คุณสมบัติที่โดดเด่น เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างที่ทำการอบรมด้านจิตใจของประชาชนให้อยู่ในศีลธรรมอันดี ไม่มีโบสถ์ วิหารหรือถาวรวัตถุที่ใหญ่โต มีแต่บรรยากาศของความสงบ ร่มเย็น ของต้นไม้ และเป็นที่พักของผู้ยากไร้ที่มาขอความช่วยเหลือจากวัด

ลูกค้าคนสำคัญ ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวทั่วโลก

อุปสรรคในการพัฒนา ยังขาดงบประมาณในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ต้องการความช่วยเหลือ

โอกาสในการพัฒนา มีข้อจำกัดด้านการบริหารจะขึ้นอยู่กับพระพยอมและคณะกรรมการบริหารมูลนิธิวัดสวนแก้ว

อันดับที่ 4 ตลาดน้ำไทรน้อย เป็นทรัพยากรด้านกิจกรรม

คุณสมบัติที่โดดเด่น เป็นตลาดที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านริมคลองพระพิมลราชา เป็นศูนย์รวมของอาหารคาวหวาน ผัก ผลไม้ ของชาวไทรน้อยที่ชาวบ้านนำมาขายในราคาที่ไม่แพง อร่อยถูกอนามัย

ลูกค้าคนสำคัญ ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวคนไทย

อุปสรรคในการพัฒนา มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการจัด รถโดยสารสาธารณะไม่ผ่านต้องเดินไกลจากท่ารถ ร้านค้ายังน้อยไปหน่อย ขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จัก ขาดงบประมาณจากทางราชการมาสนับสนุนในการพัฒนาจริงจัง

โอกาสในการพัฒนา ต้องมีการปรับปรุงด้านกิจกรรมของวัดและตลาดน้ำให้มากกว่านี้ ควรเพิ่มร้านขายของสวนของชาวบ้านให้มีมากขึ้นและมีการควบคุมราคา คุณภาพให้เหมาะสมกับราคาที่ตั้งขาย ถ้าของแพงราคาไม่ยุติธรรม นักท่องเที่ยวจะไม่พอใจจะไม่กลับมาเที่ยวซ้ำ ด้านห้องน้ำ ควรทำให้สะอาดมากกว่านี้ และให้มีรถโดยสารประจำทางผ่าน มีการพิมพ์ไปโฆษณาประชาสัมพันธ์แจกในสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อเชิญชวนให้มาแวะเที่ยว ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ที่อาศัยบริเวณใกล้ตลาดน้ำ บ้านจัดสรรในอำเภอไทรน้อย และประชาชนทั่วไปที่ขับรถผ่าน

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม

3.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปในเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการนำเสนอผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้ ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ ผลการสำรวจจากแบบสอบถามประชาชนจำนวน 300 คน และผลการสำรวจจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 100 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

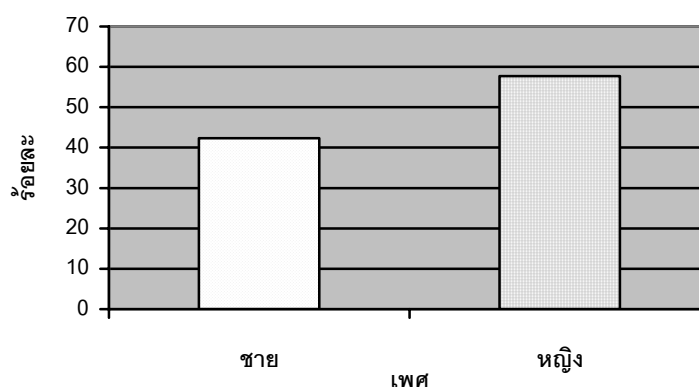
แบบสอบถามตอนที่ 1 จากการศึกษาเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่วิจัย 4 แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลทั่วไปทั้งหมด 8 ด้าน

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	127	42.3
หญิง	173	57.7
รวม	300	100.0

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิงจำนวน 173 คนคิดเป็นร้อยละ 57.7 และเป็นเพศชายจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

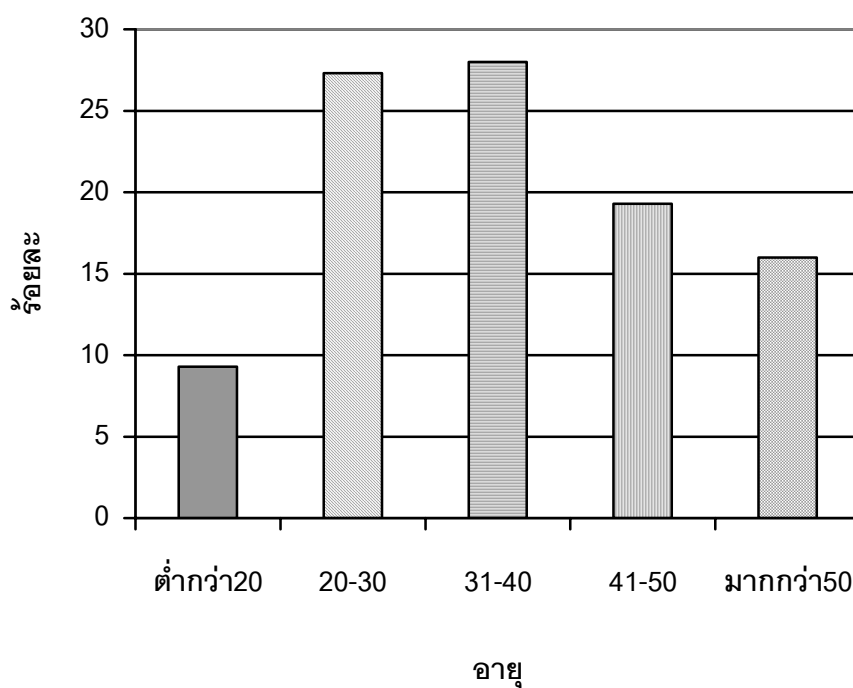

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 ปี	28	9.3
2. 20 – 30 ปี	82	27.3
3. 31 – 40 ปี	84	28.0
4. 41 – 50 ปี	58	19.3
5. มากกว่า 50 ปี	48	16.0
รวม	300	100.0

ในส่วนของอายุพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี มีถึงร้อยละ 28.0 หรือ 84 คน รองลงมาคือประชาชนที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

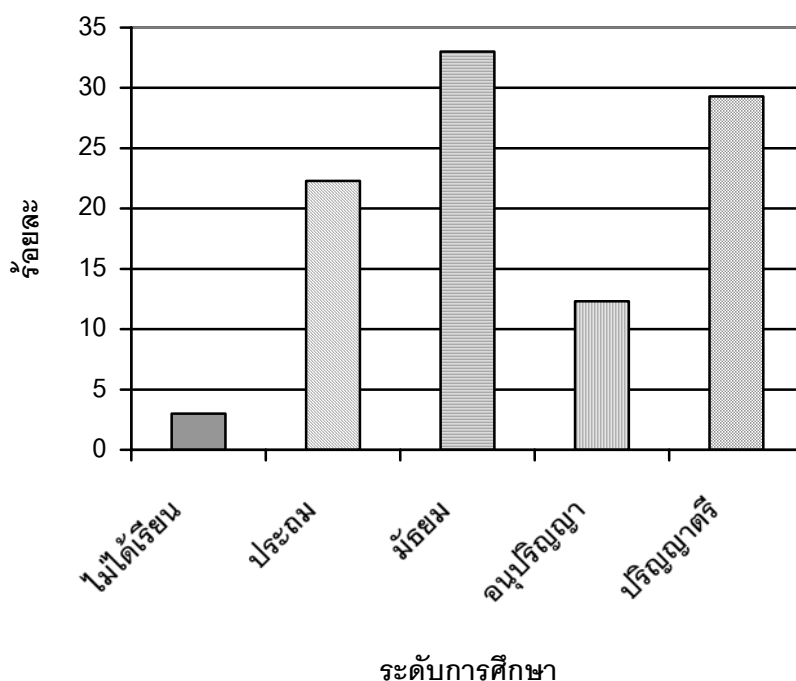

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	9	3.0
2. ประถมศึกษา	67	22.3
3. มัธยมศึกษา	99	33.0
4. ปวส./อนุปริญญา	37	12.3
5.ปริญญาตรี	88	29.3
รวม	300	100.0

ทางด้านระดับการศึกษาของประชาชน พบว่าระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ มัธยมศึกษา จำนวน 99 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 33 โดยมีระดับการศึกษาที่รองลงมาคือปริญญาตรี ประถมศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละ 29.3 และ 22.3 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

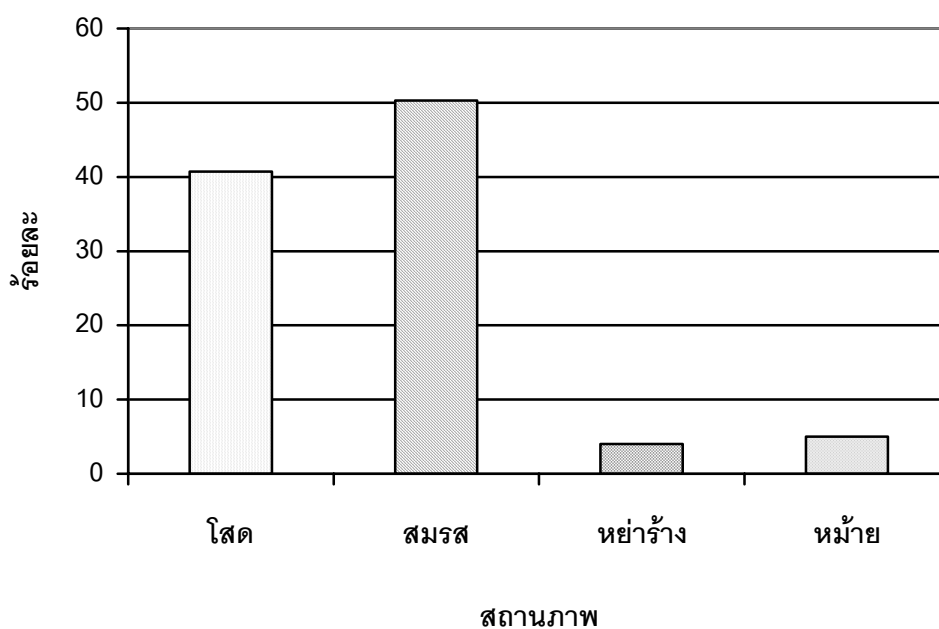

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. โสด	122	40.7
2. สมรส	151	50.3
3. หย่าร้าง	12	4.0
4. หม้าย	15	5.0
รวม	300	100.0

ในส่วนของสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 50.3 หรือ 151 คนมีสถานภาพสมรส ในขณะที่ร้อยละ 40.7 หรือ 122 คนมีสถานภาพโสด และร้อยละ 9 มีสถานภาพหย่าร้างและหม้าย

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

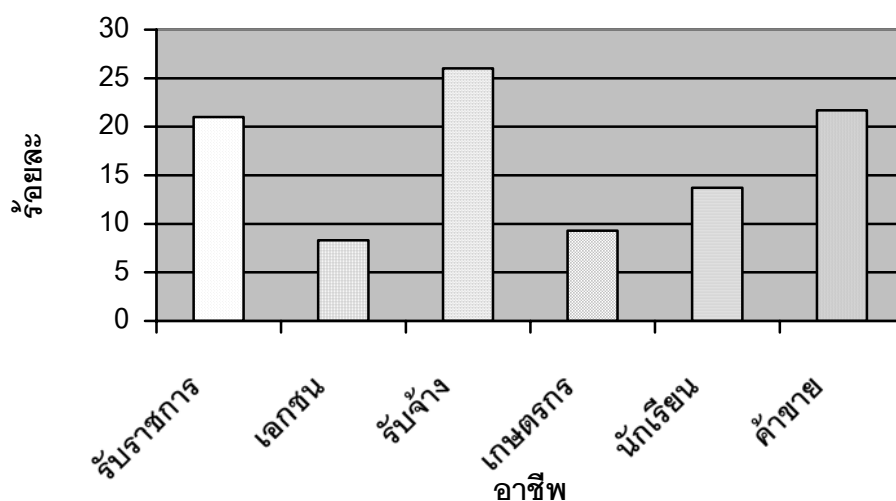

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	63	21.0
2. พนักงานเอกชน	25	8.3
3. รับจ้าง	78	26.0
4. เกษตรกร	28	9.3
5. นักเรียน นิสิต	41	13.7
6. ค้าขาย	65	21.7
รวม	300	100.0

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.0 หรือ 78 คนประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 21.7 ประกอบอาชีพค้าขาย และร้อยละ 21.0 ประกอบอาชีพรับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

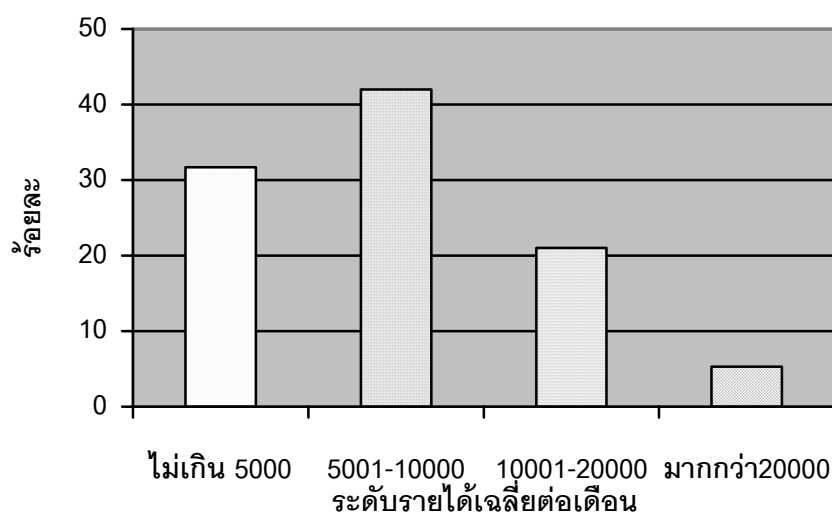

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่เกิน 5,000 บาท	95	31.7
2. 5,001 – 10,000 บาท	126	42.0
3. 10,001 – 20,000 บาท	63	21.0
4. มากกว่า 20,000 บาท	16	5.3
รวม	300	100.0

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีจำนวน 126 คนหรือร้อยละ 42 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 และ 10,001 - 20,000 บาทหรือคิดเป็นร้อยละ 31.7 และ 21.0 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

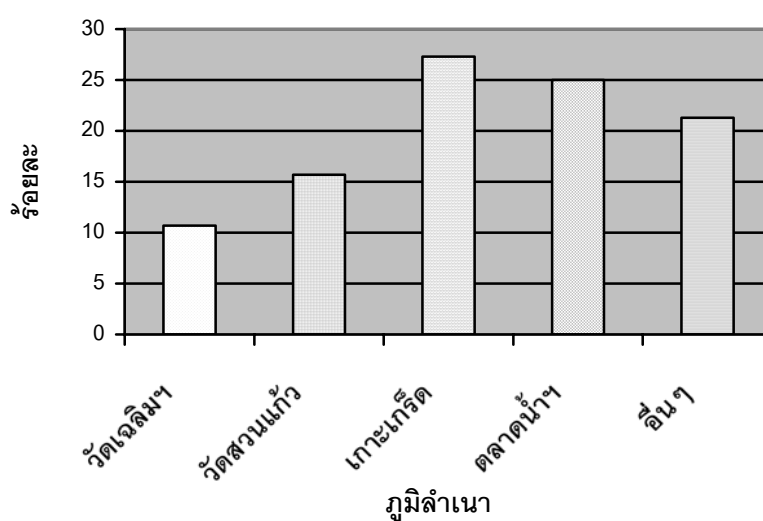

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร	32	10.7
2. วัดสวนแก้ว	47	15.7
3. เกาะเกร็ด	82	27.3
4. ตลาดน้ำไทรน้อย	75	25.0
5. อื่นๆ	64	21.3
รวม	300	100.0

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.3 หรือจำนวน 82 คนมีภูมิลำเนาอยู่ที่เกาะเกร็ด รองลงมาคือมีภูมิลำเนาอยู่ที่ ตลาดน้ำไทรน้อยร้อยละ 25.0 หรือจำนวน 75 คน วัดสวนแก้วร้อยละ 15.7 หรือจำนวน 47 คน โดยที่อีกร้อยละ 21.3 หรือ 64 คนมีภูมิลำเนากระจายจากที่อื่น นอกเหนือจากสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

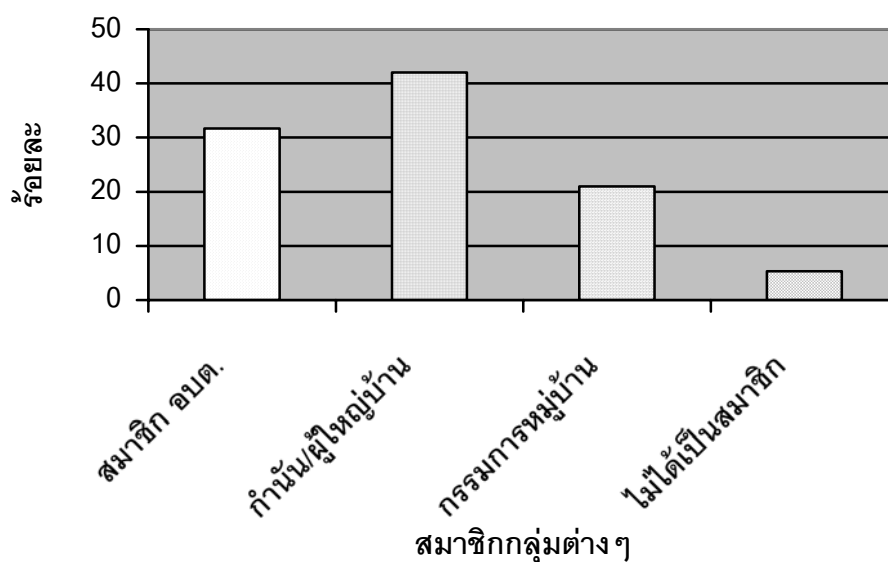

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

เป็นกรรมการ/สมาชิกกลุ่มใด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	19	6.3
2. กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน	15	5.0
3. กรรมการหมู่บ้าน	34	11.3
4. ไม่ได้เป็นสมาชิกใดๆ	232	77.3
รวม	300	100.0

ทางด้านประเด็นของการเข้าร่วมเป็นกรรมการหรือสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ พบว่า ร้อยละ 77.3 หรือจำนวน 232 คนไม่ได้เป็นสมาชิกใด ๆ รองลงมาอีกร้อยละ 11.3 หรือ 34 คนเป็นกรรมการหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตาราง 10 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คำถาม	ใช่ (คน)	ร้อยละ	ไม่ใช่ (คน)	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	220	73.3	80	26.7
2. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อความยั่งยืนต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนด้วย	278	92.7	22	7.3
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และแหล่งวัฒนธรรมในท้องถิ่น	281	93.7	19	6.3
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้	206	68.7	94	31.3
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ภาคเอกชนดูแลแต่เพียงผู้เดียว	49	16.3	251	83.7
6. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมทุกด้าน	240	80	60	20
7. ไม่ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายในการอธิบายความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เพราะทำให้บดบังทัศนียภาพ	107	35.7	193	64.3
8. การพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไม่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม	86	28.7	214	71.3
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย	287	95.7	13	4.3
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะนำมาซึ่งรายได้ที่กระจายเข้าสู่ท้องถิ่น	289	96.3	11	3.7

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากตารางที่ 10 สามารถสรุปความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้

1. คำถามที่ต้องตอบว่า ใช่

คำถามดังกล่าวมีทั้งหมด 5 ข้อคือข้อ 2, 3, 4, 9 และ 10 ซึ่งจากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องจากร้อยละ 94.2 หรือ 278 คนสามารถตอบคำถามในข้อ 2 ได้ถูก ร้อยละ 95.9 หรือ 281 คนสามารถตอบคำถามข้อ 3 ได้ถูก

ร้อยละ 97.6 หรือ 287 คนสามารถตอบคำถามข้อ 9 ได้ถูก และร้อยละ 98 หรือ 289 คนสามารถตอบคำถามข้อ 10 ได้ถูก แต่จะสังเกตได้ว่าในข้อ 4 ที่ถามเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ควรจำกัดให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้น มีร้อยละ 70.3 หรือ 206 คนที่ตอบได้ถูก ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่า 4 ข้อดังกล่าวข้างต้น

2. คำถามที่ต้องตอบว่า ไม่ใช่

คำถามดังกล่าวมีทั้งหมด 5 ข้อคือข้อ 1, 5, 6, 7 และ 8 ซึ่งจากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวในบางประเด็นเนื่องจาก ร้อยละ 26.7 หรือ 80 คนเท่านั้นที่สามารถตอบคำถามในข้อ 1 ได้ถูก และเพียงแค่อ้อยละ 20 หรือ 60 คนสามารถตอบคำถามข้อ 6 ได้ถูก ส่วนที่เหลืออีก 3 ข้อคือข้อ 5, 7 และ 8 พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 สามารถตอบคำถามได้ถูกคือร้อยละ 83.7 หรือ 251 คนสามารถตอบคำถามข้อ 5 ได้ถูก ร้อยละ 64.3 หรือ 193 คนสามารถตอบคำถามข้อ 7 ได้ถูก และร้อยละ 71.3 หรือ 214 คนสามารถตอบคำถามข้อ 8 ได้ถูก

ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี

จากตาราง 11 ที่แสดงถึงความต้องการให้ส่วนราชการเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นพบว่า ในทุกประเด็นตั้งแต่การพัฒนาด้านเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาด้านสถานที่ การพัฒนาด้านความปลอดภัย การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การพัฒนาการบริการ การพัฒนาด้านบุคลากร และการพัฒนาด้านกิจกรรม มีระดับความต้องการอยู่ระหว่าง 3.13 ถึง 3.76 ซึ่งถือว่าเป็นระดับความต้องการระดับสูงทุกประเด็นยกเว้นเรื่องของการจัดบริการรถโดยสารประจำทางรถโดยสารขนาดเล็ก ถนนลาดยาง และการสร้างที่พักราคาถูก และบริหารโดยคนชุมชน เท่านั้นที่มีระดับความต้องการเท่ากับ 3.39 3.13 3.38 และ 3.20 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความต้องการปานกลาง

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการให้ส่วนราชการเข้า
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความต้องการการพัฒนา จากส่วนราชการด้านต่าง ๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านการเข้าถึง			
1.รถโดยสารประจำทาง	3.39	1.27	ปานกลาง
2.รถโดยสารขนาดเล็ก	3.13	1.26	ปานกลาง
3.ถนนลาดยาง	3.38	1.27	ปานกลาง
4.ป้ายบอกทาง	3.76	1.07	สูง
รวม	3.41	0.94	สูง
ด้านสถานที่			
1.จัดสร้างที่พักสัมผัสนวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.45	1.15	สูง
2.จัดสร้างที่พักราคาถูก บริหารโดยคนชุมชน	3.20	1.16	ปานกลาง
3.สร้างสิ่งปลูกสร้างต้องกลมกลืนกับสภาพ ธรรมชาติของท้องถิ่น	3.60	1.12	สูง
4.จัดร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมือง	3.58	1.01	สูง
5.จัดร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	3.58	1.04	สูง
6.จัดลานกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.64	1.02	สูง
รวม	3.51	0.81	สูง
ด้านความปลอดภัย			
1.ด่านตรวจ ป้อมยาม	3.75	1.16	สูง
2.อาคารปฐมพยาบาลตามแหล่งท่องเที่ยว	3.57	1.17	สูง
3.ไฟส่องทาง	3.69	1.16	สูง
รวม	3.67	0.99	สูง
ระบบสาธารณูปโภค			
1.ไฟฟ้า	3.67	1.19	สูง
2.น้ำประปา	3.60	1.23	สูง
3.โทรศัพท์	3.61	1.21	สูง
4.การจัดเก็บขยะ และระบบกำจัดขยะ	3.62	1.23	สูง
5.ระบบบำบัดน้ำเสีย	3.52	1.28	สูง
รวม	3.67	0.99	สูง

ตาราง 11 (ต่อ)

ความต้องการการพัฒนา จากส่วนราชการด้านต่าง ๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านการบริการ			
1.จัดสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.58	1.12	สูง
2.จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดนนทบุรี	3.69	1.09	สูง
3.ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.60	1.09	สูง
4.ทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว	3.63	1.13	สูง
รวม	3.63	0.94	สูง
ด้านบุคลากร			
1.สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดย ชุมชน	3.50	1.08	สูง
2.จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อชุมชนเข้มแข็ง	3.58	1.10	สูง
3.จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.57	1.12	สูง
4.จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	3.66	1.02	สูง
5.โครงการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์แก่ท้องถิ่น	3.69	1.15	สูง
6.รัฐสนับสนุนแรงงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการ กระจายรายได้	3.69	1.04	สูง
7.จัดตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบพฤติกรรม ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว	3.46	1.12	สูง
รวม	3.55	0.85	สูง
ด้านกิจกรรม			
1.จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน	3.65	1.03	สูง
2.จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงใน จังหวัด	3.60	1.04	สูง
3.จัดกิจกรรมฟื้นฟูอาหารพื้นบ้าน ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	3.58	1.00	สูง
4.จัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวภายในจังหวัด ตลอดปี	3.50	1.10	สูง
รวม	3.58	0.91	สูง

ความต้องการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากตาราง 12 พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรีของประชาชนอยู่ในระดับความต้องการ 3.33 ถึง 3.66 ซึ่งเป็นระดับความต้องการปานกลาง และความต้องการมากทุกประเด็น ยกเว้น ประเด็นการประชุมแผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประเด็นความต้องการให้คนที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเองทั้งหมด และประเด็นการช่วยบริจาคทรัพย์สินเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเด็นการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1.การตัดสินใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.52	1.07	สูง
2.การตัดสินใจในการกำหนดกฎระเบียบในการมาท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี	3.42	1.05	สูง
3.การตัดสินใจเพื่อกำหนดมาตรการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	3.50	1.02	สูง
4.การจัดแสดงสถิติวิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น	3.40	1.06	สูง
5.การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	3.65	1.09	สูง
6.การประชุมแผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.39	1.02	สูง
7.ความร่วมมือกับคนในท้องถิ่นรวมกลุ่มในลักษณะชมรมหรือกลุ่มหรือสหกรณ์ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	3.54	1.01	สูง
8.ต้องการให้คนที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเองทั้งหมด	3.39	1.04	สูง
9.ต้องการให้นักท่องเที่ยวใช้บริการด้านการท่องเที่ยวโดย คนที่อาศัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.53	.99	สูง
10.การได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว	3.34	1.13	สูง
11.ต้องการให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างยุติธรรมแก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง	3.66	1.00	สูง

ตาราง 12 (ต่อ)

ประเด็นการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
12. ช่วยบริจาคทรัพย์สินเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.33	1.02	สูง
13. ให้มีการประเมินผลที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.43	1.09	สูง
14. ให้มีการประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.49	1.05	สูง
15. ให้มีการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.55	1.05	สูง
รวม	3.48	0.70	สูง

3.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 สอบถามของนักท่องเที่ยวน

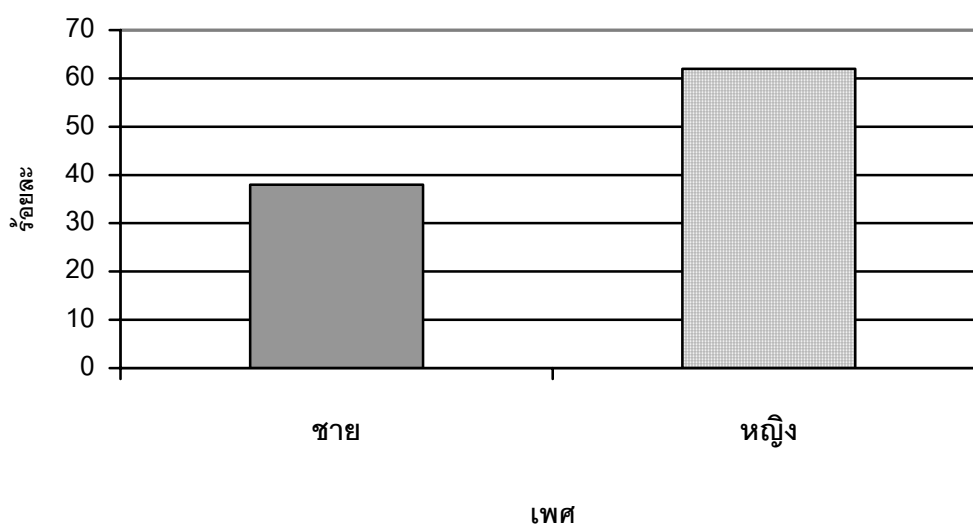
แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 5 ด้าน

ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	38	38
หญิง	62	62
รวม	100	100

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิงจำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 62 และเป็นเพศชายจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

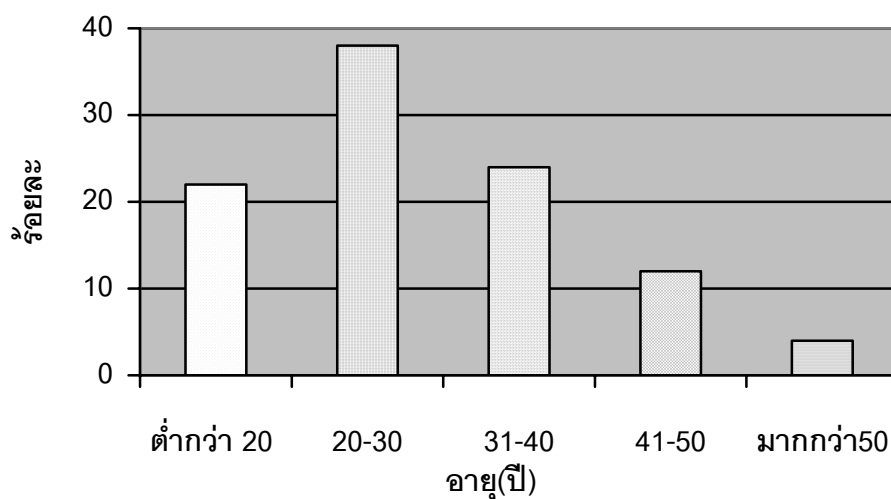

ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	22	22
20 – 30 ปี	38	38
31 – 40 ปี	24	24
41 – 50 ปี	12	12
มากกว่า 50 ปี	4	4
รวม	100	100

ในส่วนของอายุของนักท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 30 ปีมีถึงร้อยละ 38 หรือ 38 คน รองลงมาคือประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24 หรือ 24 คน

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

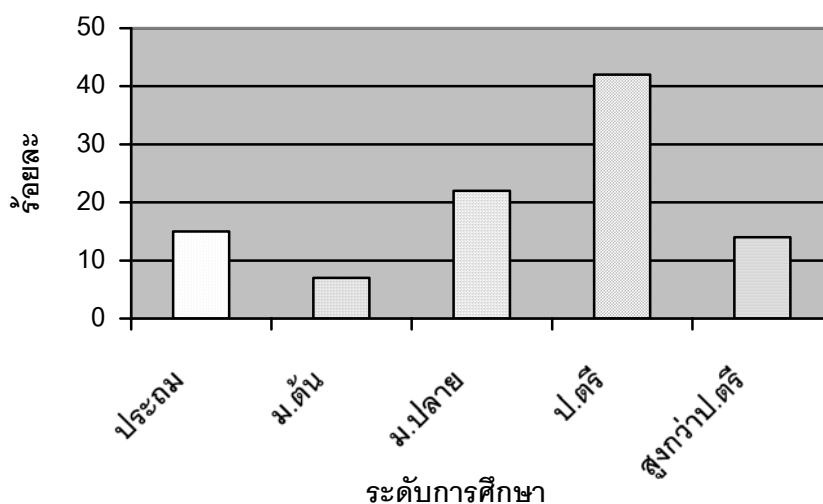

ตาราง 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ประถมศึกษา	15	15
2.มัธยมศึกษาตอนต้น	7	7
3.มัธยมศึกษาตอนปลาย	22	22
4.ปริญญาตรี	42	42
5.สูงกว่าปริญญาตรี	14	14
รวม	100	100

ทางด้านระดับการศึกษาของนักท่งเที่ยว พบว่าระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ ปริญญาตรี จำนวน 42 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 42 โดยมีระดับการศึกษาที่รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ประถมศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละ 22 และ 15 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

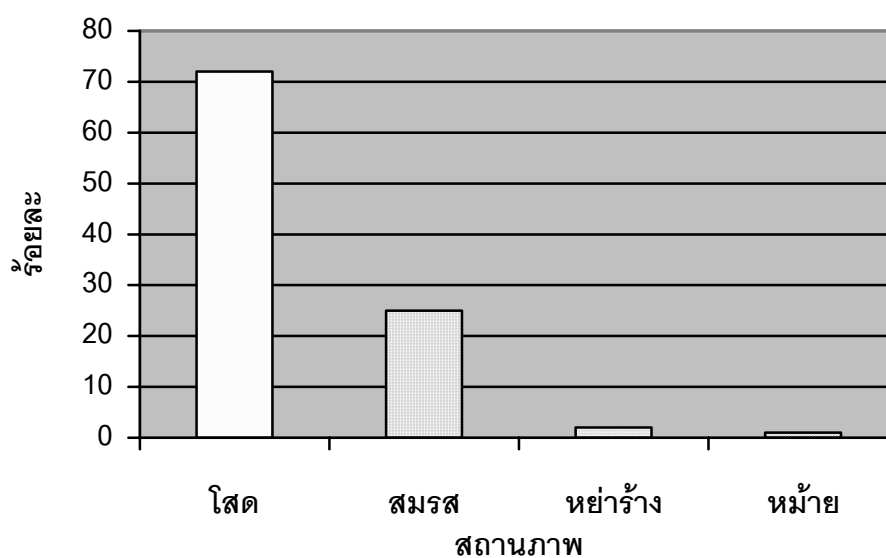

ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	72	72
สมรส	25	25
หย่าร้าง	2	2
หม้าย	1	1
รวม	100	100

ในส่วนของสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 72 หรือ 72 คนมีสถานภาพโสด ในขณะที่ร้อยละ 25 หรือ 25 คนมีสถานภาพสมรส และร้อยละ 3 มีสถานภาพหย่าร้างและหม้าย

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

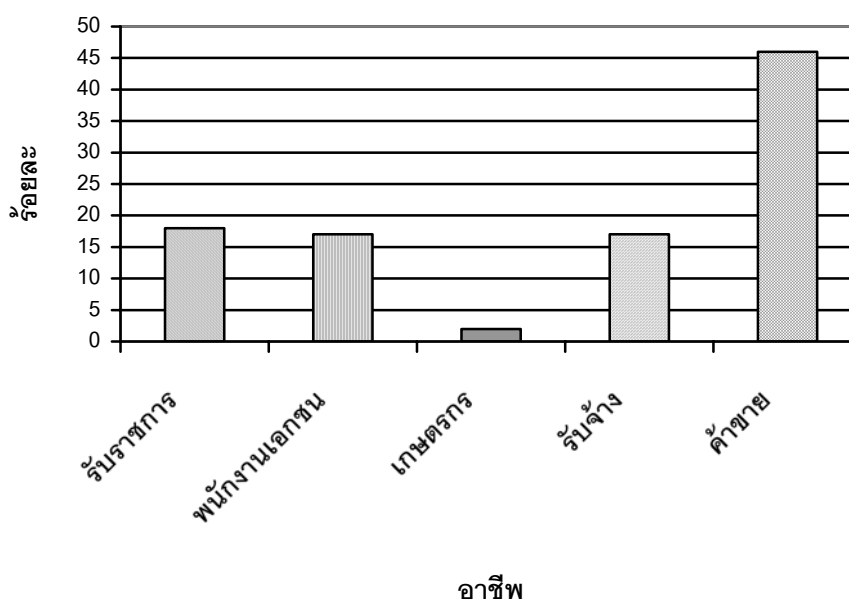

ตาราง 17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	18	18
2. พนักงานเอกชน	17	17
3. เกษตรกร	2	2
4. รับจ้าง	17	17
5. ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	46	46
รวม	100	100

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46 หรือ 46 คนประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รองลงมาร้อยละ 18 ประกอบอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ และร้อยละ 17 ประกอบอาชีพพนักงานเอกชนและรับจ้าง

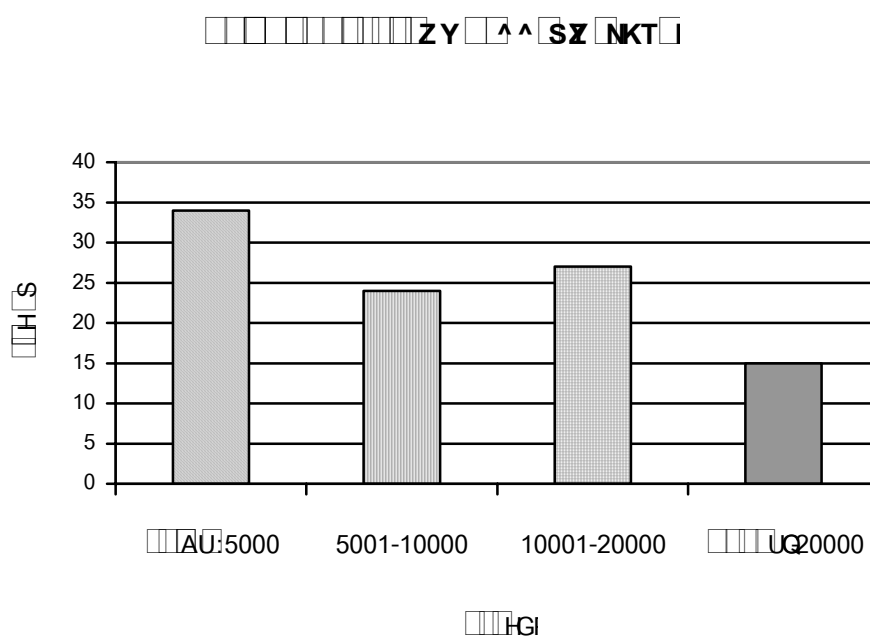
กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

ตาราง 18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่เกิน 5,000 บาท	34	34
2. 5,001 – 10,000 บาท	24	24
3. 10,001 – 20,000 บาท	27	27
4. มากกว่า 20,000 บาท	15	15
รวม	100	100

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีจำนวน 34 คนหรือร้อยละ 34 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท รองลงมาคือมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท และ 5,001 - 10,000 บาท ตามลำดับคิดเป็นร้อยละ 27 และ 24 ตามลำดับ

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

จากตาราง 19 สามารถสรุปพฤติกรรมนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

มีนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดนนทบุรีแล้วร้อยละ 69 หรือ 69 คนโดยในที่มีผู้ที่เคยมาจังหวัดนนทบุรีแล้ว 2 ครั้งเป็นจำนวน 12 คน เคยมาแล้ว 3 ครั้งเป็นจำนวน 5 คนและเคยมามากกว่า 3 ครั้งเป็นจำนวนถึง 52 คน ซึ่งในการมาแต่ละครั้งมีผู้ที่ใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งต่ำกว่า 500 บาท เป็นจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 49 รองลงมาคือเสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 500 - 1,000 บาท อีกร้อยละ 36 และส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือรถสองแถวประจำทางร้อยละ 22 โดยการมาแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะมากับเพื่อน รองลงมาคือครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 46 และ 30 ตามลำดับ ซึ่งการมาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีก็เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 49 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาคือเพื่อชมภูมิทัศน์คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 19 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักท่องเที่ยวเคยท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีมาก่อนหรือไม่		
เคย	69	69
ไม่เคย	31	31
รวม	100	100
มาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีเป็นจำนวนกี่ครั้ง		
1 ครั้ง	31	31
2 ครั้ง	12	12
3 ครั้ง	5	5
มากกว่า 3 ครั้ง	52	52
รวม	100	100
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการเดินทางมาเที่ยว		
ต่ำกว่า 500 บาท	49	49
500 – 1,000 บาท	36	36
1,001 – 1,500 บาท	9	9
มากกว่า 1,500 บาท	6	6
รวม	100	100

ตาราง 19 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
รถยนต์ส่วนตัว	50	50
รถจักรยานยนต์	4	4
รถสองแถวประจำทาง	22	22
รถเช่า	10	10
เรือ	11	11
อื่นๆ	3	3
รวม	100	100
เดินทางมาท่องเที่ยวในลักษณะใด		
มาคนเดียว	10	10
มากับเพื่อน	46	46
มากับบริษัทนำเที่ยว	3	3
หน่วยงานจัดมา	4	4
มากับครอบครัว	30	30
อื่นๆ	7	7
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อชมภูมิทัศน์ ธรรมชาติ		
ใช่	40	40
ไม่ใช่	60	60
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อชมที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม		
ใช่	27	27
ไม่ใช่	73	73
รวม	100	100

ตาราง 19 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางมาเพื่อขอป้ัง		
ใช่	25	25
ไม่ใช่	75	75
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อขอป้ัง		
ใช่	25	25
ไม่ใช่	75	75
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ		
ใช่	49	49
ไม่ใช่	51	51
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อชมวิถีชีวิตชาวบ้าน		
ใช่	17	17
ไม่ใช่	83	83
รวม	100	100
เดินทางมาเพื่อสุขภาพและความงาม		
ใช่	4	4
ไม่ใช่	96	96
รวม	100	100

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 20 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คำถาม	ใช่ (คน)	ร้อยละ	ไม่ใช่ (คน)	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	70	70	30	30
2. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อความยั่งยืนต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนด้วย	82	82	18	18
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และแหล่งวัฒนธรรมในท้องถิ่น	95	95	5	5
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้	61	61	39	39
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ภาคเอกชนดูแลแต่เพียงผู้เดียว	13	13	87	87
6. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมทุกด้าน	74	74	26	26
7. ไม่ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายในการอธิบายความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เพราะทำให้บดบังทัศนียภาพ	24	24	76	76
8. การพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ไม่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม	20	20	80	80
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย	97	97	3	3
10. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะนำมาซึ่งรายได้ที่กระจายเข้าสู่ท้องถิ่น	94	94	6	6

จากตาราง 20 สามารถสรุปความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ดังต่อไปนี้

1. คำถามที่ต้องตอบว่า ใช่

คำถามดังกล่าวมีทั้งหมด 5 ข้อคือข้อ 2, 3, 4, 9 และ 10 ซึ่งจากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องจากร้อยละ 83.7 หรือ 82 คนสามารถตอบคำถามในข้อ 2 ได้ถูก ร้อยละ 96 หรือ 95 คนสามารถตอบคำถามข้อ 3 ได้ถูก ร้อยละ 98 หรือ 97 คนสามารถตอบคำถามข้อ 9 ได้ถูก และร้อยละ 94.9 หรือ 94 คนสามารถตอบคำถามข้อ 10 ได้ถูก แต่จะสังเกตได้ว่าในข้อ 4 ที่ถามเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ควรจำกัดให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้น มีร้อยละ 62.2 หรือ 61 คนที่ตอบได้ถูก ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่า 4 ข้อดังกล่าวข้างต้น

2. คำถามที่ต้องตอบว่า ไม่ใช่

คำถามดังกล่าวมีทั้งหมด 5 ข้อคือข้อ 1, 5, 6, 7 และ 8 ซึ่งจากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวในบางประเด็นเนื่องจาก ร้อยละ 30 หรือ 30 คนเท่านั้นที่สามารถตอบคำถามในข้อ 1 ได้ถูก และร้อยละ 26 หรือ 26 คนสามารถตอบคำถามข้อ 6 ได้ถูก ส่วนที่เหลืออีก 3 ข้อคือข้อ 5, 7 และ 8 พบว่ามากกว่าร้อยละ 75 สามารถตอบคำถามได้ถูกคือร้อยละ 87 หรือ 87 คนสามารถตอบคำถามข้อ 5 ได้ถูก ร้อยละ 80 หรือ 80 คนสามารถตอบคำถามข้อ 8 ได้ถูก และร้อยละ 76 หรือ 76 คนสามารถตอบคำถามข้อ 7 ได้ถูก

ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทัศนะของประชาชน

1. การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวบางราย เช่น การทิ้งขยะ การขาดการเคารพในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นศาสนสถาน
2. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการเท่าที่ควร โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานีตำรวจ
3. การทำลายสิ่งแวดล้อม ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การให้มีการร้องเพลงคาราโอเกะบนแพขายอาหาร การขายของบังป้ายแผนที่ท่องเที่ยว
4. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการขาดความต่อเนื่อง
5. ขาดการประชาสัมพันธ์และการณรงค์เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เท่าที่ควร
6. ขาดความร่วมมือร่วมใจในชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน

ด้านสถานที่ ควรมีป้ายบอกเส้นทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ ทำการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้ต่อเนื่อง รัฐควรให้งบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวลงในชุมชนโดยให้มีการกระจายให้ทั่วถึง

ด้านสาธารณูปโภค ควรมีการเพิ่มถังขยะเพื่อความสะอาดในการทิ้งขยะ ควรเพิ่มห้องสุขาให้เพียงพอและให้จัดเจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาด จัดให้มีรถบริการสาธารณะบริการถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรม ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ

ด้านความปลอดภัย ต้องการให้ติดตั้งหลอดไฟเพิ่มในจุดที่ไม่ค่อยสว่าง จัดให้มีเจ้าหน้าที่เดินตรวจดูความเรียบร้อย

ปัญหาอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทัศนะของนักท่องเที่ยว

1. ปัญหาเรื่องความปลอดภัยจากการเดินทางโดยเฉพาะ การเดินทางทางน้ำ ที่ยังขาดมาตรฐานด้านความปลอดภัย รวมถึงการไม่มีป้ายติดอัตราค่าโดยสารที่เป็นมาตรฐานทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าโดนเอาเปรียบ
2. ปัญหาในเรื่องที่จอดรถ ที่ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเก็บค่าจอดรถที่แพงเกินไปในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง
3. ป้ายบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจนและน้อยเกินไปทำให้การเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวยากลำบาก
4. สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดการดูแลเรื่องความสะอาดและระบบสาธารณสุข
5. จำนวนของสินค้าที่ระลึกยังมีจำนวนน้อยอยู่มาก ทำให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว

1. ควรเพิ่มที่จอดรถและติดป้ายบอกอัตราค่าจอดรถให้ทราบทั่วไป
2. ติดตั้งป้ายบอกเส้นทางที่ใช้เดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวให้เพียงพอและชัดเจน
3. ควรเพิ่มสินค้าของอุปโภคและบริโภค สินค้าของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม
4. ควรตั้งจุดบริการข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ไปติดต่อในกรณีต้องการข้อมูล

4. ข้อเสนอแนะในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้วิจัย

จากการสำรวจพื้นที่และเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยว และนำเสนอเป็นวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวและกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากจังหวัดยังไม่ได้จัดทำขึ้นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์ นนทบุรีแหล่งวิถีชีวิตชาวสวน ล้วนหลากหลายวัฒนธรรม งามล้ำไม้ประดับ กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง ผู้วิจัยได้แบ่งกลยุทธ์ในการพัฒนาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
2. กลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว
3. กลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้แก่ชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. กลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.1 เกาะเกร็ด

1.1.1 การจัดระเบียบแม่ค้า / ร้านขายของที่ระลึก ด้านหน้าวัดปรมย์ยิกาวาสมีการวางขายสินค้าไม่เป็นระเบียบ ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ในการขายสินค้า เช่น บริเวณด้านตรงข้ามหน้าพระอุโบสถไม่ควรขายอาหารทอด เนื่องจากทางเดินค่อนข้างแคบ อาจเกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยวได้ ควรขายสินค้าที่ระลึกหรือสินค้าที่เป็นของทำสำเร็จแล้วมาขายจะเหมาะสมกว่า ในแต่ละร้านที่ขายต้องมีมาตรการในการดูแลเรื่องความสะอาดให้ถูกสุขอนามัย ร้านขายอาหารทอดและอาหารตามสั่งควรอยู่บริเวณริมแม่น้ำ ควรตกแต่งร้านให้สวยงาม สะอาด และนำนั่งรับประทานอาหาร โดยต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย แม่ค้าบางรายตั้งวางสินค้าบังป้ายแนะนำเส้นทางท่องเที่ยว

1.1.2 การขยายทางเดินเท้า เนื่องจากบริเวณหน้าวัดปรมย์ยิกาวาสและด้านข้างโรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาสมีทางเดินที่แคบ ควรขยายให้กว้างขึ้น และทางเดินด้านข้างโรงเรียนวัดต้องปรับพื้นที่ให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันน้ำท่วมในช่วงน้ำขึ้นสูง เพื่อความสะดวกในการเดินท่องเที่ยวรอบเกาะเกร็ด

1.1.3 ควรเพิ่มป้ายบอกเส้นทางเดินท่องเที่ยวบนเกาะ บริเวณท่าเรือหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส ท่าป่าฝ้าย เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบเส้นทางเดินท่องเที่ยวบนเกาะได้อย่างทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

1.1.4 ควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพ บริเวณหน้าวัดปรมย์ยิกาวาสและวัดฉิมพลี ให้เป็นระเบียบและสวยงามร่มรื่น ควรมีสวนหย่อมไว้ให้นั่งพักผ่อนบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีการจัดแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน เช่น พื้นที่ในการขายของที่ระลึก ขายอาหาร ห้องน้ำควรอยู่บริเวณใต้บังของพื้นที่ ควรปรับตัดหญ้าที่ขึ้นสูงและต้นไม้ที่ไม่เป็นระเบียบ ควรจัดให้สวยงาม ควรปรับพื้นที่บางส่วนจัดเป็นสวนหย่อมและจัดที่นั่งพักให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนริมน้ำ เพราะเป็นบริเวณด้านหลังเกาะที่นักท่องเที่ยวเดินเที่ยวชมมานานค่อนข้างเหนื่อยแล้ว จึงควรมีที่นั่งพักผ่อน

1.1.5 อัตราค่าบริการควรมีการประชุมปรึกษาหารือและกำหนดให้เป็นมาตรฐานราคาเดียวกันทั้งเกาะ เช่น ค่าเรือเหมาเที่ยวรอบเกาะ คลองขนมหวาน ค่าโดยสารรถมอเตอร์ไซด์ ค่าเรือทัวร์ ค่าเช่ารถจักรยาน และติดป้ายประกาศให้ทราบทั่วไป

1.1.6 ห้องน้ำ บริเวณวัดปรมย์ยิกาวาส ควรจัดให้เพียงพอ ปัจจุบันมีน้อยและไม่ค่อยสะอาด ควรสร้างไม่ให้ขัดต่อทัศนียภาพโดยรวมของวัด

1.1.7 การจัดระเบียบด้านความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ควรมีตำรวจชุมชนคอยเดินตรวจตรา ดูแลความปลอดภัย มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการลงเรือข้ามฟากในแต่ละครั้ง จัดให้มีเสื้อชูชีพไว้บนเรือข้ามฟากทุกลำ ที่จอดรถควรมีป้ายบอกให้ชัดเจน ราคาค่าจอดควรเป็นมาตรฐานและไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยวและจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลความปลอดภัย บริเวณที่จอดรถของนักท่องเที่ยวให้ปลอดภัย ขณะจอดฝากไว้ที่ฝั่งวัดสนามเหนือและวัดกลางเกร็ด

1.1.8 โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม น้ำ ดิน มลพิษ ขยะ ฯลฯ เช่น การสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย บริเวณที่มีชุมชนอยู่หนาแน่น การสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันดินพังทลาย โดยจัดการรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่และลดการใช้ถุงพลาสติกหรือวัสดุที่ย่อยสลายยากหรือใช้ให้น้อยลง เพื่อป้องกันขยะล้นเกาะ

1.1.9 โครงการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ทุนแก่ผู้ที่สนใจทำวิจัยในด้านต่าง ๆ เช่น ผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางลพ

1.2 วัดเฉลิมพระเกียรติ

1.2.1 โครงการเพิ่มป้ายบอกทางและการเดินทางมาวัดให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น บริเวณถนนกรุงเทพ - สุพรรณบุรี ถนนพระราม 5 และเพิ่มป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในวัดให้มากขึ้น

1.2.2 โครงการจัดให้มีตำรวจท่องเที่ยวหรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว โดยตั้งเป็นป้อมยามที่สังเกตเห็นได้ชัดภายในบริเวณวัด

1.2.3 โครงการจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณท่าเรือของวัดโดยจัดเจ้าหน้าที่เป็นคนในชุมชนให้อยู่ประจำ ทั้งนี้เป็นการฝึกทักษะในการนำเที่ยว มีส่วนร่วม ในการพัฒนา รับผิดชอบ รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมและสมบัติของท้องถิ่นให้อยู่ตลอดไป

1.2.4 โครงการยุวมัคคุเทศก์ โดยเปิดรับสมัครเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนข้างวัดมาฝึกเป็นมัคคุเทศก์ประจำวัด เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมจะเป็นผู้พาเที่ยวชมภายในวัด

1.2.5 โครงการพัฒนาเรื่องความสะดวกสบายของพื้นที่ในบริเวณวัด เช่น บริเวณศาลาทำน้ำ ศาลาริมน้ำ ที่จัดสร้างไว้สวยงาม แต่ยังไม่สะดวก นักท่องเที่ยวมีสถานที่นั่งพักผ่อนน้อย

1.2.6 โครงการส่งเสริมการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ขนบั้งที่ขายควรใส่ภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ไม่ต้องทิ้งให้เป็นขยะในพื้นที่ เช่น ตะกร้า / ถัง / กระป๋อง

1.2.7 โครงการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ทุนแก่ผู้ที่สนใจทำวิจัยในมุมมองต่าง ๆ

1.3. วัดสวนแก้ว

1.3.1 โครงการเพิ่มป้ายบอกทางในการเดินทางมาวัดให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น บริเวณถนนกรุงเทพ - สุพรรณบุรี และถนนพระราม 5 เพิ่มป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในวัดให้มากขึ้น

1.3.2 ภาครัฐควรสนับสนุนในด้านการพัฒนาวัดและการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น เช่น จัดงานวันเด็กที่วัดสวนแก้ว งานวันวิสาขบูชา นับถอยหลังในเทศกาลปีใหม่

1.3.3 โครงการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัดสวนแก้ว จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาร่วมกับกรรมการของวัดสวนแก้ว

1.3.4 โครงการยุวมัคคุเทศก์ เปิดรับสมัครเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนข้างวัดมาฝึกเป็นมัคคุเทศก์ประจำวัด เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมจะเป็นผู้พาเที่ยวชมภายในวัด

1.3.5 โครงการส่งเสริมการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ กำหนดให้ร้านค้าใช้วัสดุที่ผลิตจากธรรมชาติเพื่อบรรจุอาหารและสิ่งของ เช่น ใช้โฟมที่ผลิตจากมันสำปะหลังที่สามารถย่อยสลายได้ใช้ใบตองห่อของเป็นการลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่จำเป็น

1.3.6 โครงการป้องกันและควบคุมมลพิษจากขยะ ผุ้่นละออง โดยจัดให้มีภาชนะรองรับขยะที่เพียงพอและมีการจัดเก็บและทำลายที่ดี มีประสิทธิภาพไม่กระทบสิ่งแวดล้อม

1.4 ตลาดน้ำไทรน้อย

1.4.1 โครงการขยายตลาดน้ำให้มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้น โดยขยายไปทางด้านข้างวัด เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ค่อนข้างแคบ และขยายพื้นที่จอดรถให้กว้างมากขึ้น

1.4.2 โครงการจัดให้มีรถประจำทางวิ่งผ่านตลาดน้ำหรือมีป้ายจอดบริเวณตลาดน้ำ เนื่องจากยังไม่มีรถวิ่งผ่านที่แน่นอน

1.4.3 โครงการจัดทำป้ายและเพิ่มจำนวนป้ายบอกเส้นทางมาเที่ยวตลาดน้ำ เช่น ตามเส้นทางบริเวณถนนกรุงเทพฯ - สุพรรณบุรีจนถึงตลาดน้ำ

1.4.4 โครงการเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำและบริเวณใกล้เคียงให้สะดุดตาและสวยงาม เช่น รูปแหล่งท่องเที่ยวสวนบอนสีเฉลิมพระเกียรติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนปลุกบัวสาย

1.4.5 โครงการควบคุมและป้องกันสิ่งแวดล้อม จากขยะ น้ำเสีย ผุ้่นละออง กลิ่นเสียให้อยู่ในระดับมาตรฐาน ไม่ทิ้งขยะลงในคลอง ปลูกต้นไม้ป้องกันผุ้่นละออง

1.4.6 โครงการส่งเสริมการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ กำหนดให้ร้านค้าใช้วัสดุที่ผลิตจากธรรมชาติเพื่อบรรจุอาหารและสิ่งของ เช่น ใช้โฟมที่ผลิตจากมันสำปะหลัง ที่สามารถย่อยสลายได้ ใช้ใบตองห่อของ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกที่ไม่จำเป็น

1.4.7 โครงการจัดระเบียบร้านค้าที่ขายในตลาดโดยจัดเป็นพื้นที่ขายเฉพาะส่วนพื้นที่ควรขายผักและผลไม้ ขายอาหารทอด ขายอาหารปรุงสำเร็จหรืออาหารจานด่วน

1.4.8 โครงการยุวมัคคุเทศก์ เปิดรับสมัครเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนข้างวัด มาฝึกเป็นมััคคุเทศก์น้อยประจำตลาดน้ำ เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมจะเป็นผู้พาเที่ยวชมภายในวัดไทรใหญ่และแหล่งท่องเที่ยวที่จัดเป็นทัวร์ขายให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำ

1.4.9 โครงการปรับปรุงห้องน้ำให้สะอาดและสวยงาม ควรแยกสัดส่วนห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิงและจัดให้มีผู้คอยดูแลทำความสะอาด โดยเก็บค่าใช้จ่ายในการเข้าห้องน้ำ

1.4.10 โครงการส่งเสริมการประกวดชุมชนในฝันของนักท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนจัดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเข้าประกวด ชุมชนจะได้พัฒนาเพื่อส่งเข้าประกวด

1.4.11 โครงการปรับภูมิทัศน์ตลาดน้ำให้สวยงาม เช่น ห้ามร้องเพลงคาราโอเกะบนแพกลางน้ำ เชิญชวนชาวสวนที่มีผลิตผลทางการเกษตรนำสินค้าใส่เรือพายมาขายให้นักท่องเที่ยว ในช่วงเวลาตั้งแต่เวลา 8.00 - 10.00 น. ในทุกวันเสาร์ อาทิตย์ และส่งเสริมให้มีการปลุกบัวสายในคลองพระพิมลราชา เริ่มตั้งแต่หน้าโรงพักเก่าจนถึงเลยวัดไทรใหญ่

2. กลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

2.1 เกาะเกีริด

2.1.1 โครงการจัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารและบริการนักท่องเที่ยวถาวร โดยจัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการ บริเวณท่าเรือหน้าวัดปรมย์ยิกาวาสและบริเวณท่าเรือวัดฉิมพลี ซึ่งเดิมไม่มีศูนย์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเวลาว่างของมัคทายกวัดปรมย์ยิกาวาส ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีข้อมูลมากพอในการท่องเที่ยว

2.1.2 โครงการส่งเสริมให้มียุวมัคคุเทศก์ คอยบริการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวซึ่งมีมากในวันเสาร์และอาทิตย์ โดยเปิดรับสมัครสมาชิกอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจะเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

2.1.3 โครงการเพิ่มป้ายแสดงแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวบนเกาะเกีริด บริเวณท่าเรือวัดปรมย์ยิกาวาส เนื่องจากป้ายเดิมตั้งไกลจากท่าเรือมากและมีแม่ค้าตั้งของขาย บังป้ายบอกเส้นทางและป้ายข้อมูล ถ้าไม่สังเกตจะไม่เห็น พิมพ์แผนที่แจก/จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจในราคาถูก เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

2.1.4 โครงการติดตั้งตู้บริการเงินสด ATM เพื่อความสะดวกในการเบิก - ถอน และซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมมาซื้อของบนเกาะเกีริดกันมาก แต่บางครั้งเตรียมเงินมาไม่พอซื้อของ จึงเกิดปัญหาไม่มีตู้บริการเงินสดบนเกาะเกีริดต้องข้ามฝั่งมากดเงินแล้วกลับไปซื้อ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สะดวก

2.1.5 โครงการกำหนดมาตรฐานของค่าบริการและทำป้ายประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบ เช่น ค่าบริการรถมอเตอร์ไซด์ ค่าบริการเรือนำเที่ยว ราคาในการจำหน่ายสินค้า โดยให้มีการปรึกษาหารือและติดประกาศ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันและประกาศให้นักท่องเที่ยวทราบทั่วกัน

2.1.6 โครงการจัดกิจกรรมรูปแบบใหม่หรือสินค้าตัวใหม่ ที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเงินเพิ่ม มากขึ้นขณะมาเที่ยวเกาะเกีริด เช่น จัดให้มีกิจกรรมนวดฝ่าเท้าคลายเครียด

2.1.7 โครงการจัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวเกาะเกีริดที่สำคัญในรอบปีของชาวมอญเกาะเกีริด เช่น เดือน มกราคม ทำบุญด้วยกาลทาน 5 ประการ เดือน มีนาคม นมัสการสักการะพระเจดีย์ เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ ฯลฯ ทำแผ่นป้ายติดประกาศ

2.1.8 โครงการจัดงานวันชิมลิ้นจี่หวานบนเกาะเกีริดหรืองานวันทุเรียนเกาะเกีริด ในช่วงที่มีผลผลิต เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลไม้ที่มีคุณภาพและผลิตผลทางการเกษตร

2.1.9 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น จัดสัปดาห์ปลอดถุงพลาสติก โดยใช้ถุงที่ทำจากกระดาษสา โฟมที่ทำจากมันสำปะหลัง กระถางใส่ขนมที่ทำจากใบตอง

2.2 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

2.2.1 โครงการสนองนโยบายของท่านเจ้าอาวาสที่ไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยววัดจำนวนมากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวาย ซึ่งเป็นนโยบายที่ดี เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องการนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ

2.2.2 โครงการจัดสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาในวันหยุด วันสำคัญทางศาสนา และในช่วงเทศกาล ให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรม เช่นทำบุญ ใ้หัวพระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ

2.2.3 โครงการจัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์นำชมวัด โดยนำร่องการนำเที่ยวชมให้คนในท้องถิ่น และถ้ามีนักท่องเที่ยวสนใจให้บรรยายในวันหยุดราชการก่อน แล้วจึงจัดให้มีอีกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2.4 ควรจัดโปรแกรมวันเดียวเที่ยว 5 วัดสำคัญในจังหวัดนนทบุรี เช่น วัดสวนแก้ว วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสังฆทาน วัดปรมย์ยิกาวาส วัดกุฎี

2.2.5 โครงการจัดงานวันเยี่ยมชมวันเฉลิมพระเกียรติ เชิญชวนนักท่องเที่ยวชมโบราณสถานที่สำคัญในวัด ชมสถานที่ถ่ายทำละครทีวีพื้นบ้าน เช่น นางสิบสอง สิงห์ไตรภพ

2.3 วัดสวนแก้ว

2.3.1 โครงการอบรมธรรมะสัญจรตามสถานศึกษาที่สนใจหรือจัดที่วัดสวนแก้ว โดยจัดเป็นสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เช่น จัดงานทุกสัปดาห์ที่ 2 ของทุกเดือน

2.3.2 โครงการจัดให้มีมัคคุเทศก์บรรยายนำชมวัด โดยใช้เด็กในปกครองที่ทางวัดดูแลเป็นผู้นำชม สามารถติดต่อได้ที่ประชาสัมพันธ์

2.3.3 โครงการจัดอบรมการฝึกสมาธิแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจการนั่งสมาธิเบื้องต้นที่วัดสวนแก้วทุกวัน (วันเสาร์ที่ 4 ของเดือน) และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

2.3.4 โครงการจัดให้มีการทำบุญถวายเพลแก่พระสงฆ์ที่บริเวณวัด ทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 - 11.30 น. ยกเว้นวันพระ ประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบและเชิญชวนมาร่วมงาน

2.3.5 โครงการจัดสัปดาห์เที่ยวเมืองนนทบุรี โดยเชิญชวนนักเรียน นักศึกษาที่เรียนอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรีมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัด เช่น วัดสวนแก้ว วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดเขมาภิรตาราม วัดสังฆทาน วัดปรมย์ยิกาวาส วัดชะลอ วัดกุฎี และเกาะเกร็ด

2.3.6 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น จัดสัปดาห์ปลอดถุงพลาสติก โดยใช้ถุงที่ทำจากกระดาษสา โฟมที่ทำจากมันสำปะหลัง กระทงใส่ขนมที่ทำจากใบตอง

2.3.7 โครงการสัปดาห์ส่งเสริมขายสินค้ามือสองที่ได้รับบริจาคและถูกปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน โดยจัดงาน 3 เดือน/ครั้ง ที่วัดสวนแก้ว หรือตามสวนสาธารณะ สวนลุมพินีวัน สวนสันติชัยปราการ ฯลฯ หรือสถานที่ที่สามารถขออนุญาตให้จัดจำหน่ายได้

2.4 ตลาดน้ำไทรน้อย

2.4.1 โครงการเพิ่มประเภทของสินค้าให้มากขึ้น โดยเน้นคุณภาพและราคาที่ถูกกว่าที่อื่น ๆ เช่น เห็ดหัวเข็ม ข้าวซ้อมมือปลอดสารพิษ น้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

2.4.2 โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรของไทรน้อยมาขายให้เพิ่มมากขึ้น เน้นเรื่องราคาและคุณภาพของสินค้า ผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ ไม้ดอกไม้ประดับ

2.4.3 โครงการสร้างเอกลักษณ์ด้านสินค้าและบริการ ให้เป็นจุดเด่นของตลาดน้ำไทรน้อย และไม่เหมือนที่อื่น เช่น ขนมบัวลอยมะพร้าวอ่อนไขนกกะทา ข้าวตั้งหน้าัญญาพีชที่ทำจากข้าวซ้อมมือ

2.4.4 โครงการจัดให้มีการทำบุญถวายเพลแก่พระสงฆ์ที่บริเวณวัด ทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 - 11.30 น. ยกเว้นวันพระ

2.4.5 โครงการกิจกรรมพายเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลองพระพิมลราชา วิถีชีวิตชาวคลอง ชมการทำสวนผลไม้ การทำนา

2.4.6 โครงการกำหนดมาตรฐานของค่าบริการและทำป้ายประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบ เช่น ค่าบริการรถมอเตอร์ไซด์ ค่าบริการรถนำเที่ยว ราคาในการจำหน่ายสินค้าควรมีการปรึกษาหารือและติดประกาศให้นักท่องเที่ยวทราบทั่วกัน

2.4.7 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น จัดสัปดาห์ปลอดถุงพลาสติก โดยใช้ถุงที่ทำจากกระดาษสา โคมที่ทำจากมันสำปะหลัง กระถางไซ้ขนมที่ทำจากใบตอง การให้อาหารปลาควรใส่ภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระป๋อง ตะกร้า

3. กลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้แก่ชุมชนเพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.1 เกาะเกี๊วด

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกี๊วดจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนบนเกาะด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวแก่ประชาชนทุกรุ่นทุกระดับ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมเกาะเกี๊วดให้ได้รับความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรจัดบริเวณศาลาพักผ่อน ศาลาพักผ่อน ศาลาพักผ่อน วัดจิมพลีโดยจัดเป็นแผ่นป้ายเชิญชวนให้ช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.1.2 ควรสนับสนุนให้ชุมชนรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน และมีการจัดแสดงโชว์ การละเล่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก โดยจัดแสดงในวันเสาร์หรืออาทิตย์หรือเทศกาลวันหยุด เช่น การรำมอญรำ การทำขนมโบราณ การแสดงดนตรีปี่พาทย์ โดยให้จัดทุกสัปดาห์ที่สองหรือที่สามของทุกเดือนในช่วงฤดูร้อน

3.1.3 โครงการอบรมภาษาอังกฤษแก่ผู้ที่ทำหน้าที่ติดต่อให้บริการนักท่องเที่ยวหรือจัดทำหนังสือคู่มือในการพูดสนทนา หรือสอนแบบเสียงตามสาย วันละหนึ่งประโยค เนื่องจากปัจจุบันมีชาวต่างชาติมาเที่ยวเกาะเกี๊วดกันพอสมควร

3.1.4 จัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมสิ่งแวดล้อมจากมลพิษขยะ น้ำเสีย ทางเสียง ให้ได้มาตรฐาน

3.2 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

3.2.1 โครงการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเฉพาะชุมชนบริเวณวัด พระสงฆ์ในวัด เจ้าหน้าที่ของวัด

3.2.2 โครงการจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนบริเวณรอบวัดที่เป็นชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรในที่ของวัด

3.2.3 โครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมสิ่งแวดล้อมจากมลพิษขยะ น้ำเสีย เสียง ให้ได้มาตรฐาน

3.2.4 โครงการปลูกจิตสำนึกรักท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

3.3 วัดสวนแก้ว

3.3.1 โครงการจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบริเวณรอบวัดสวนแก้ว

3.3.2 โครงการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านศาสนากับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แก่เจ้าหน้าที่วัดสวนแก้ว ประชาชน และนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง สามารถนำไปปฏิบัติได้และจัดกิจกรรมแบบต่อเนื่องทุกเดือน

3.3.3 โครงการจัดให้มีกิจกรรมพาคนในชุมชนไปศึกษาดูงานชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยว เช่น ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ชุมชนปลายโพรงพาง และนำมาปรับปรุงกิจกรรมด้านการเยี่ยมชมวัดและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.4 ตลาดน้ำไทรน้อย

3.4.1 ชุมชนตลาดน้ำไทรน้อยมีการรวมตัวที่ค่อนข้างดีในการบริหารจัดการให้ตลาดเลี้ยงตัวเองได้ ควรส่งเสริมให้มีสมาชิกขายสินค้ามากกว่านี้ ภาครัฐต้องสนับสนุนเงินในการพัฒนาตลาดในทุกด้าน เช่น การจัดให้มีการพายเรือขายของบริเวณตลาดน้ำในช่วงเช้าของทุกวันอาทิตย์

3.4.2 โครงการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนและเยาวชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อช่วยกันพัฒนาให้ตลาดน้ำมีการเติบโตอย่างยั่งยืน

3.4.3 โครงการจัดให้มีการศึกษาดูงานในชุมชนที่ประสบความสำเร็จและนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการตลาดน้ำไทรน้อย

3.4.4 โครงการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวในการป้องกันและควบคุมสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เช่น ขยะ เสียง น้ำเสีย

3.4.5 โครงการปรับปรุงตลาดน้ำ โดยถ้ามความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำทั้งภาคราชการ พ่อค้า แม่ค้า ชาวบ้าน เมื่อลงมติในแผนเพื่อสร้างแนวทางพัฒนาตลาดร่วมกัน

3.4.6 โครงการส่งเสริมประกวดชุมชนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนจัดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเข้าประกวด ชุมชนที่ชนะเลิศจะได้จัดส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม

4. กลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

4.1 เกาะเกีริด

4.1.1 โครงการติดตั้งป้ายแสดงเส้นทางนักท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีให้มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะถนนทุกสายที่วิ่งมาจังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันมีเฉพาะใกล้จังหวัดนนทบุรีหรือใกล้แหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น

4.1.2 โครงการจัดพิมพ์แผ่นพับเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกีริด แจกจ่ายแก่ผู้ที่สนใจบริเวณศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ ร้านสะดวกซื้อในปั้มน้ำมัน ฯลฯ

4.1.3 โครงการเชิญสื่อมวลชนมาทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกาะเกีริดอย่างต่อเนื่องปีละ 1 ครั้ง เช่น ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ออกพรรษาหรือวันวิสาขบูชา

4.1.4 โครงการขอความร่วมมือกับบริษัทท่องเที่ยวจัดโปรแกรมนำนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเกาะเกีริด โดยมีโปรแกรมไหว้พระ 5 วัดที่สำคัญ เชื่อมโยงกรุงเทพ นนทบุรี เช่น เริ่มจากท่าช้าง - วัดสังฆทาน - วัดเขมาภิรตาราม - วัดเฉลิมพระเกียรติ - วัดปรมย์ยิกาวาส - วัดกุ้ และกิจกรรมเยี่ยมชมสวนทุเรียน สวนมะไฟ สวนมังคุด สวนกระท้อน ที่ออกตามฤดูกาล ชมสวนปลูกไม้ดอกไม้ประดับขายส่งของจังหวัดนนทบุรี

4.2 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

4.2.1 โครงการจัดทำแผนพับจำหน่ายหรือให้แจกฟรีแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อจะได้นำไปชักชวนเพื่อน ๆ หรือญาติมาเที่ยวชม

4.2.2 โครงการติดตั้งป้ายแสดงเส้นทางนักท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีให้มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะถนนทุกสายที่วิ่งมาจังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันมีเฉพาะใกล้จังหวัดนนทบุรี

4.2.3 โครงการร่วมมือกับบริษัททัวร์ให้จัดโปรแกรมเสริมนำเที่ยวชมวัดเฉลิมพระเกียรติ วัดชโล ล่องคลองอ้อมนนท์ ให้มากขึ้น เช่น ทัวร์ชมวิถีชีวิต ท่องเที่ยวคลองบางกอกน้อย จนถึงคลองอ้อมนนท์

4.2.4 โครงการส่งเสริมให้มีรายการถ่ายทำสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแนะนำสถานที่สำคัญเพื่อประชาสัมพันธ์วัดให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.3 วัดสวนแก้ว

4.3.1 โครงการจัดทำแผ่นป้ายบอกเส้นทางมาวัดสวนแก้วให้มากขึ้น โดยติดทุกสี่แยกไฟแดง และทำเป็นแผ่นป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดนนทบุรีด้วย

4.3.2 โครงการจัดทำแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์วัด แจกจ่ายในที่ต่าง ๆ เช่น ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ฯลฯ

4.3.3 โครงการเชิญสื่อมวลชนมาทำข่าวในช่วงที่วัดจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ งานวันสัปดาห์ขายสินค้ามือสอง เพื่อให้เป็นที่รู้จักและจดจำได้

4.4 ตลาดน้ำไทรน้อย

4.4.1 โครงการจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำไทรน้อยและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เพื่อนำไปประชาสัมพันธ์ที่ร้านสะดวกซื้อในปั๊มน้ำมันบริเวณใกล้เคียงจังหวัด ร้านอาหาร ศูนย์การค้า ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว

4.4.2 โครงการเชิญชวนสื่อมวลชนมาเยี่ยมชม กิจกรรมตลาดน้ำและให้ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ตลาดน้ำไทรน้อยเป็นที่รู้จักและเข้ามาเที่ยวชม

4.4.3 โครงการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ วันปีใหม่ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เช่น การแข่งขันเรือพาย การชกมวยโบราณ โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาร่วมงาน

4.2.4 โครงการจัดทำเว็บไซต์แนะนำตลาดน้ำไทรน้อย โดยลงเว็บที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมเปิดเข้าไปเยี่ยมชม เช่น เว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของประชาชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นแนวทางให้กับจังหวัดในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประชาชน
3. เพื่อต้องการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่กำหนด
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดนนทบุรีได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชน
3. เพื่อจะได้ทราบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นประชาชนมีส่วนร่วม

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย 4 แหล่งท่องเที่ยวคือ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดสวนแก้ว เกาะเกร็ด ตลาดน้ำไทรน้อย โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนตัวอย่าง โดยการรวมกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่ศึกษาเข้าด้วยกัน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรในพื้นที่วิจัยทั้งหมดจำนวน 674,046 คน (ที่มา: ณ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2548 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane และได้จำนวนแบบสอบถามที่ต้องเก็บ 400 ชุด ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้สอบถามประชาชนจำนวน 300 ชุด แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้สอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 100 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล โดยดูความเป็นไปได้จากจำนวนนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ 2 ได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้เป็นพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง

ขั้นที่ 3 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเสนอเค้าโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาแล้ว

ขั้นที่ 5 ลงพื้นที่วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลทุกภูมิภาค

ขั้นที่ 6 เก็บข้อมูลทุกภูมิภาคแบบเจาะจงและแบบบังเอิญ

ขั้นที่ 7 นำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเกต มาใส่ในแบบสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เกณฑ์แบบประเมิน 10 ความต้องการพื้นฐานและนำมาใช้ในแบบสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำมาประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจะนำผลการวิเคราะห์ มาสรุปเป็นความเรียงแบบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการประเมินศักยภาพของพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง พบว่า

1.1 วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร มีศักยภาพระดับปานกลาง

จุดแข็ง	มีธรรมชาติและโบราณสถานที่สวยงาม
จุดอ่อน	การประชาสัมพันธ์น้อย
วิกฤต	นักท่องเที่ยวรู้จักน้อย
โอกาส	สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านจิตใจและด้านโบราณสถาน

1.2 วัดสวนแก้ว มีศักยภาพระดับสูง

จุดแข็ง	มีพระนักเทศน์ชื่อดังคือ พระพิศาลธรรมพาที
จุดอ่อน	การประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย
วิกฤต	ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ
โอกาส	สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านจิตวิญญาณ

1.3 เกาะเกร็ด มีศักยภาพระดับสูง

จุดแข็ง	มีธรรมชาติและโบราณสถานที่สวยงาม มีวิถีชีวิต ประเพณีแบบชาวมอญ
จุดอ่อน	การประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย
วิกฤต	ขาดนโยบายการสนับสนุนจากภาครัฐที่แน่นอนและทั่วถึงทั้งเกาะเกร็ด
โอกาส	สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้มาตรฐานระดับประเทศ

1.4 ตลาดน้ำไทรน้อย มีศักยภาพระดับปานกลาง

จุดแข็ง	มีธรรมชาติที่สวยงามและวิถีชีวิตของชาวคลอง
จุดอ่อน	การประชาสัมพันธ์มีน้อยมาก
วิกฤต	ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐที่จริงจัง
โอกาส	สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะได้รับความนิยมได้ โดยเน้นด้านการเกษตร

2. ผลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผลจากการสำรวจ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่กำหนดเป็นพื้นที่วิจัยในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยพบทรัพยากรการท่องเที่ยวครบทุกด้านดังต่อไปนี้

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่พบคือ เกาะเกร็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยา จนปัจจุบันคลองได้กลายเป็นแม่น้ำและได้กัดเซาะแผ่นดินที่เชื่อมต่อกันกลายเป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 2,820 ไร่ มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ มีร้านค้าขายของที่ระลึก ร้านขายอาหารมากกว่า 80 ร้านไว้บริการนักท่องเที่ยว ที่ไปเยี่ยมชมเยือน หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด

1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยววัฒนธรรมทั้งหมด 3 แห่ง คือ

1.2.1 วัดเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เคยเป็นป้อมกำแพงสมัยอยุธยาชื่อป้อมทับทิม และได้ถูกดัดแปลงเป็นวัด โดยสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระอัยกา พระอัยกีและพระราชชนนีที่เคยอาศัยอยู่บริเวณป้อม เป็นศิลปะแบบพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 ปัจจุบันได้รับการบูรณะอย่างดีจากกรมศิลปากรมีการเจาะช่อง ระบายความชื้นจากเสาและผนังของโบราณสถาน เพื่อป้องกันภาพเขียนชำรุดเสียหายจากความชื้น หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ เจ้าอาวาสวัดเฉลิมพระเกียรติ

1.2.2 วัดสวนแก้ว เป็นวัดที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนประชาชน โดยพระพิศาลธรรมพาทิ (พระพยอม กัลยาโณ) ได้จัดอบรมให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปปฏิบัติตนเป็นคนดี และเผยแผ่ธรรมะ โดยใช้การเทศน์สั่งสอน โดยใช้วิธีพูดให้สนุกสนาน ตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม สั่งสอนให้รู้จักการวางตัวไม่ให้ไปไกล่บาย मुख ท่านสอนให้ไม่ยึดติดกับวัตถุสิ่งก่อสร้าง นิยมและส่งเสริมในการสร้างคนให้เป็นคนดี มีอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ท่านนำสิ่งของที่ผู้คนทิ้งแล้วมาทำให้มีมูลค่าเพิ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ เก้าอี้ เตารีด ฯลฯ ที่เสียแล้วมาแก้ไขแล้วนำออกมาขายต่อผู้ที่ต้องการซื้อ นำรายได้เข้ามูลนิธิวัดสวนแก้ว เพื่อช่วยผู้ที่เดือดร้อนมาพักพิงอาศัยวัด หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว

1.2.3 เกาะเกร็ด มีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่งสมัยอยุธยา เช่น วัดปรมย์ยิกาวาส ซึ่งเป็นพระอารามหลวง วัดไผ่ล้อม วัดเสาชิงทอง พระประจำจังหวัดนนทบุรี กวานอาม่าน มีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนที่เก่าแก่ของชาวมอญ ที่ยังคงรักษาซึ่งเอกลักษณ์ไว้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีชอนรูปเทียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะเกร็ด

1.3 ทรัพยากรกรมการปรากฏการณ์สำคัญที่พบในพื้นที่วิจัย

1.3.1 เทศกาลสงกรานต์ชาวมอญเกาะเกร็ด จัดขึ้นเพื่อเป็นการต้อนรับเทศกาลขึ้นปีใหม่ของชาวมอญ มีการทำบุญเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนจนถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุกปี

1.3.2 เทศกาลเข้าพรรษา จะจัดทำบุญในช่วงเข้าพรรษา จะทำพิธีตักบาตรถวายฟุ่มเข้าพรรษา และของที่จำเป็นในระหว่างเข้าพรรษาของพระ

1.3.3 เทศกาลทำบุญออกพรรษา จะจัดเป็นทำบุญงานใหญ่ที่สำคัญของชาวบ้าน ที่นับถือศาสนาพุทธจะทำบุญเป็นเวลา 3 วันเริ่มตั้งแต่วันที่ขึ้น 14 ค่ำถึงวันแรม 1 ค่ำเดือน 11

1.3.4 ประเพณีตักบาตรทางน้ำ จัดในช่วงออกพรรษา ของชาวเกาะเกร็ด จัดในช่วงวันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำและแรม 1 ค่ำ เดือน 11 พระสงฆ์จะออกรับบาตรทางเรือ

1.3.5 ประเพณีชอนรูป จัดในช่วงออกพรรษาของชาวเกาะเกร็ด จะจัดในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 หลังพระฉันเพล พระสงฆ์จะลงศาลาเดินเข้าสู่พระอุโบสถ และรับดอกไม้ รูปเทียนจากประชาชน

1.3.6 งานวัฒนธรรมสองฝั่งเจ้าพระยาใต้ฟ้าเมืองนนทบุรี จะจัดขึ้นในวันที่ 1-5 เมษายน ของทุกปีจัดที่วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหารและอุทยานกาญจนาภิเษก

1.4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม ตลาดน้ำไทรน้อย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นร้านค้าที่จัดขายอยู่ริมคลองพิมลราชา จัดที่หน้าวัดไทรใหญ่ ถัดจากที่ว่าการอำเภอไทรน้อย ประมาณ 1 กิโลเมตร มีร้านค้าประมาณ 80 ร้าน โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะเป็นชาวบ้านที่อาศัยในอำเภอไทรน้อย

1.5 ทรัพยากรด้านบริการ เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรทางด้านนี้มีครบทุกด้าน ระบบสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

1.6 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่พบคือ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีออกพรรษา ประเพณีตักบาตรทางน้ำ ประเพณีชอนรูปเทียน งานวัฒนธรรมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาใต้ฟ้านนทบุรี

1.7 การจัดอันดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่วิจัย ดังนี้ อันดับที่ 1 เกาะเกร็ด อันดับที่ 2 วัดสวนแก้ว อันดับที่ 3 วัดเฉลิมพระเกียรติ อันดับที่ 4 ตลาดน้ำไทรน้อย

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชาชนในพื้นที่วิจัย และผลการวิเคราะห์ความรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชนและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในการศึกษาข้อมูลดังกล่าวจะใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม สุ่มตัวอย่างประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี 4 แหล่งระหว่างวันที่ 1 - 30 ธันวาคม พ.ศ. 2548 โดยใช้แบบสอบถามประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 300 ชุด

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชาชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นสัดส่วน 59 : 42คน และมีอายุเฉลี่ยมากที่สุดใกล้เคียงกันในช่วง 31 - 40 ปี และ 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 และ 27.3 ตามลำดับ โดยระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างหรือร้อยละ 50.5 เป็นผู้ที่สมรสแล้ว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 5,001 - 10,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 43 นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีเพียงร้อยละ 14.7 ที่เป็นกรรมการหมู่บ้านในขณะที่ร้อยละ 77.3 ไม่ได้เป็นสมาชิกหรือกรรมการใด ๆ เลย

จากการศึกษาความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนพบว่าความต้องการของประชาชนในการให้ส่วนราชการเข้ามาพัฒนาในทุกด้านตั้งแต่ ด้านการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว ด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย ระบบสาธารณูปโภค ด้านบริการ ด้านบุคลากร และด้านกิจกรรม อยู่ในระดับสูงทั้งหมดยกเว้น ประเด็นเรื่องสถานที่ในส่วนของการจัดสร้างที่พักราคาถูกและบริหารโดยคนชุมชนเท่านั้นที่มีระดับความต้องการปานกลาง(ระดับความต้องการเท่ากับ 3.27) ซึ่งนั้นก็สะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันนี้ภาครัฐยังขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกประเด็น

สำหรับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นพบว่าอยู่ในระดับที่สูงทั้งหมดโดยมีระดับความต้องการอยู่ที่ 3.37 ถึง 3.73 แสดงให้เห็นว่า คนในท้องถิ่นเองก็มีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และต้องการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเองอย่างจริงจังมากขึ้น แม้ว่าจะยังขาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบางประเด็นเช่น ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริง และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ไม่ควรเน้นความสะดวกที่อาจทำลายสภาพแวดล้อมได้ ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกับนักท่องเที่ยวที่ยังขาดความรู้ในประเด็นดังกล่าวเหมือนกัน สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนสุดท้ายของการศึกษาคั้งนี้คือ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งพบว่ากลุ่มประชาชนมีแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาเกิดจากการขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ การสนับสนุนจากภาครัฐไม่ทั่วถึง การประชาสัมพันธ์/การรณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้อย ขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ฯลฯ จึงมีการเสนอแนะการพัฒนา เช่น การเสนอให้มีการเพิ่มที่จอดรถ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การแนะนำให้มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านให้มากขึ้น ความต้องการระบบรักษาความปลอดภัยที่มากขึ้น เป็นต้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนโดยทั่วไปไม่มีความคิดเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่ในบางความคิดเห็นที่ตรงกันนี้ยังมีความคิดที่ไม่ถูกต้องนักเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การพยายามสร้างที่จอดรถ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ ดังนั้นภาครัฐควรจะมาส่งเสริมในประเด็นที่สมควร เช่น การรักษาความปลอดภัย การสร้างป้ายบอกทางและแผนที่ ในขณะที่ต้องเข้ามาอบรมประชาชนให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามีลักษณะเช่นใด

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวและผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในการศึกษาข้อมูลดังกล่าวใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสำรวจ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง ระหว่างวันที่ 1 - 30 ธันวาคม 2548 จำนวน 100 ชุด

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 62 มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 30 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38 ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 43.3 สถานภาพโสดถึงร้อยละ 72 และมีอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวถึงร้อยละ 46 โดยมีการกระจายของรายได้ ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 32 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 24.7 มีรายได้ระหว่าง 5,001 ถึง 10,000 บาท และร้อยละ 27.8 มีรายได้ระหว่าง 10,001 ถึง 20,000 บาท นอกจากนั้นยังเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีเสียส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง และมาท่องเที่ยวมากกว่า 3 ครั้งถึงร้อยละ 52 โดยในแต่ละครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวนิยมเดินทางมากับเพื่อนและใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งต่ำกว่า 500 บาท

ส่วนสุดท้ายของการศึกษาครั้งนี้คือ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีปัญหาคือความปลอดภัย ที่จอดรถไม่เพียงพอ ป้ายบอกเส้นทางน้อย ความสะอาดจึงมีข้อเสนอในการพัฒนาให้มีการเพิ่มที่จอดรถ ความต้องการด้านความปลอดภัยที่มากขึ้น การติดป้ายบอกเส้นทางให้มากขึ้น การจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เป็นต้น แต่ในบางความคิดเห็นที่ตรงกันนี้ยังมีความคิดที่ไม่ถูกต้องนักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การพยายามสร้างที่จอดรถ หรือส่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ ดังนั้นภาครัฐควรจะมาส่งเสริมในประเด็นที่สมควร เช่น การรักษาความปลอดภัย การสร้างป้ายบอกทางและแผนที่ ในขณะที่ต้องเข้ามาอบรมให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าใจถึงแก่นแท้ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามีลักษณะเช่นใด

จากการสำรวจพื้นที่และเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลทั้งหมดนำเสนอเป็นวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากจังหวัดยังไม่ได้จัดทำขึ้นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว นนทบุรีแหล่งวิถีชีวิตชาวสวน ล้วนหลากหลายวัฒนธรรม งามล้ำไม้ประดับ

กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วิจัย 4 แหล่ง ผู้วิจัยได้แบ่งกลยุทธ์ในการพัฒนาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการเพิ่มป้ายบอกเส้นทางมายังแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณด้านข้างตลาดน้ำไทรน้อย เกาะเกร็ด (หน้าวัดปรมย์ยิกาวาส วัดฉิมพลี) ควรจัดให้มีการพัฒนาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. กลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ควรจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว จัดให้มียุวมัคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยว จัดทำป้ายแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีการทำแผนปฏิบัติการกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวติดประกาศให้นักท่องเที่ยวทราบ จัดให้มีการส่งเสริมผลิตภัณฑ์และบริการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จัดตั้งบริการเงินด่วนเพื่อความสะดวกในการซื้อของ

3. กลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้แก่ชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ให้กับประชาชนที่สนใจ จัดให้มีการศึกษาดูงานในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว สนับสนุนให้ชุมชนดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม

4. กลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์บอกแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น จัดพิมพ์แผ่นพับเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแจกพรี เชิญสื่อมวลชนมาทำข่าวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการประชาสัมพันธ์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี ภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้เป็นพื้นที่วิจัย พบว่า วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร มีศักยภาพระดับปานกลาง วัดสวนแก้ว มีศักยภาพระดับสูง เกาะเกร็ด มีระดับศักยภาพระดับสูง ตลาดน้ำไทรน้อย มีศักยภาพระดับปานกลาง ทั้ง 4 แหล่งมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์ชัย เสนาพรหม (2548 : 86) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด พบว่า นักท่องเที่ยวคนไทยที่ไปเที่ยวเกาะเกร็ดมีความมุ่งหมายตั้งใจไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว เพราะมีองค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจต่อการเลือกมาท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นไปตามกระแสของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวไม่ไกลมาก เพราะมีเวลาน้อย

2. ผลจากการศึกษาข้อมูล ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยพบทรัพยากรการท่องเที่ยวครบทุกด้าน โดยจะอภิปรายดังนี้

ผู้วิจัยพบว่า วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร วัดสวนแก้ว มีระบบการจัดที่อยู่ในเกณฑ์ดี ตลาดน้ำไทรน้อย ด้านการจัดการได้รับความร่วมมือจากพ่อค้า แม่ค้าและประชาชนเป็นอย่างดี แต่ยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐที่จริงจัง เกาะเกร็ด การจัดการในภาพรวมค่อนข้างดี ยกเว้นควรมีการจัดระเบียบแม่ค้าบริเวณด้านหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส ให้เป็นสัดส่วน สวยงาม ปรับภูมิทัศน์หน้าวัดปรมย์ยิกาวาสให้เป็นระเบียบ แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการประชาสัมพันธ์ให้รู้จัก เช่น วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร ตลาดน้ำไทรน้อย นักท่องเที่ยวจะไม่ค่อยรู้จัก ด้านการจัดระเบียบเรื่องลานจอดรถบริเวณฝั่งตรงข้ามเกาะเกร็ด ควรมีป้ายบอกว่ามีที่จอดรถจะไปทางไหน อัตราค่าบริการเท่าไร มียามดูแลรักษาความปลอดภัยของรถและทรัพย์สิน ราคาสินค้าและบริการควรมีการกำหนดราคากลางของการบริการและติดประกาศให้ทราบทั่วกัน เช่น ค่ามอเตอร์ไซด์รับจ้าง ค่าเรือรับจ้างพาเที่ยวรอบเกาะเกร็ด ราคาอาหาร ผักและผลไม้ ฯลฯ ด้านความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ยังต้องมีการปรับปรุงโดยเฉพาะบริเวณ หน้าวัดปรมย์ยิกาวาส วัดนิมพลี บนเกาะเกร็ด วัดเฉลิมพระเกียรติ บริเวณศาลาริมแม่น้ำเจ้าพระยา วัดสวนแก้ว บริเวณลานจอดรถที่สร้างใหม่เป็นตึก ด้านความปลอดภัย เกาะเกร็ดต้องปรับปรุง ด้านการข้ามเรือต้องมีการจำกัดจำนวนคนลงเรือในช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาก มีเสื้อชูชีพบนเรือไว้บริการหากเกิดอุบัติเหตุ ปรับปรุงโป๊ะท่าเรือข้ามฝากสาธารณะทั้งสองฝั่งให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย วัดเฉลิมพระเกียรติ เกาะเกร็ด ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เดินดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว

3. ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยสนับสนุนจากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยอภิปรายดังนี้

3.1 ผลวิเคราะห์แบบสอบถามประชาชน (ชุดที่ 1)

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรีจากการเลือกพื้นที่วิจัย 4 แหล่งคือ เกาะเกร็ด วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร วัดสวนแก้ว ตลาดน้ำไทรน้อย ผลพบว่าความต้องการในการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับความต้องการสูงทุกข้อ ประชาชนต้องการให้ทางราชการมาช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวทุกด้าน โดยเฉพาะป้ายบอกทางที่มีน้อยไม่พอกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ข้อที่ 8 ที่กล่าวถึงการเผยแพร่และโฆษณา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคือ 1. การคมนาคม 2. ที่พัก 3. ร้านอาหาร 4. บริการนำเที่ยว 5. สิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยว 6. ร้านขายของที่ระลึก 7. ความปลอดภัย ของกองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 : 7) จึงควรมีการติดป้ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีให้ต่อเนื่องกันเป็นระยะ เพื่อให้เป็นที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชม ด้านกิจกรรมประชาชนต้องการลานกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก รองลงมาต้องการให้สร้างสิ่งปลูกสร้างที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น และต้องการให้ร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมืองและสินค้าที่ระลึกตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านอกจากจะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ยังต้องมีกิจกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับมอชนี

(1983 : 170 - 171) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนแบบธรรมชาติ เป็นสิ่งสะท้อนถึงการกระทำ โดยความสนใจอิสระ เกิดจากแรงจูงใจภายในของประชาชน เจื่อนไขการแก้ปัญหา สถานการณ์ที่วิกฤตในสายตาประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับการพัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิต ด้านความปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าประชาชนในท้องถิ่นต้องการด้านตรวจ ป้อมยาม อาคารปฐมพยาบาล ไฟส่องทาง ในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากบางแหล่งท่องเที่ยวไม่มีเจ้าหน้าที่คอยเดินตรวจตราให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ถ้าเกิดเหตุร้ายจะไม่มีใครช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ในลำดับที่สามในเรื่องความต้องการความปลอดภัย คือ ความมั่นคง ต้องการการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการไฟฟ้า ระบบการเก็บขยะ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าพื้นที่ท่องเที่ยวมีบริเวณกว้าง ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเที่ยวในช่วงกลางวัน กลางคืนจะมีน้อย จึงทำให้ติดตั้งไฟฟ้าไม่ทั่วถึง ส่วนเรื่องขยะในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมาก จัดเก็บไม่ทันถึงขยะมีน้อย ยิ่งในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมากถึงขยะไม่เพียงพอกับความต้งการจึงเกิดปัญหาขยะ ทำให้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่สะอาด ด้านการบริการ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการให้จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี รองลงมาการทำป้ายสื่อความหมาย เนื่องจากเอกสารที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีและป้ายสื่อความหมายมีน้อย จึงควรทำเอกสารและป้ายสื่อความหมาย เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จังหวัด ด้านบุคลากร แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในท้องถิ่นต้องการให้รัฐสนับสนุนแรงงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ เนื่องจากต้องการหารายได้เสริมนอกจากการทำอาชีพหลัก และควรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้กับบุคลากรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการให้สืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงในจังหวัด เห็นได้ว่า ประชาชนมีความตระหนักถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของตน จึงสอดคล้องกับมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมของพจนานุกรม (2546 : 20 - 22) กล่าวคือ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างไร้รากฐาน

3.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามของนักท่องเที่ยว (ชุดที่ 2)

ผลสรุปจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพ รับจ้าง เคยมาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีมากกว่า 3 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งไม่เกิน 500 บาท การเดินทางมาด้วยรถส่วนตัวและมากับเพื่อน จุดประสงค์มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง จึงควรให้ภาครัฐประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผ่านการเพิ่มงบประมาณในด้านการให้ความรู้หรือการประชาสัมพันธ์ถึงการปฏิบัติตัวอย่างถูกวิธีกับสถานที่ท่องเที่ยว ในลักษณะที่เป็นเชิงนิเวศ นอกจากนี้ภาครัฐยังต้องให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยการเพิ่มป้ายบอกทางหรือแผนที่ รวมถึงการเตรียมระบบความปลอดภัย และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานบางอย่างให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

2. จากการศึกษาในประเด็นความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าประชาชนมีความพร้อมที่จะร่วมมือกับภาครัฐในทุกๆ ด้าน เนื่องจากความต้องการพัฒนาให้ความเป็นอยู่ของตนเองและสังคมดีขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงควรใช้โอกาสตรงนี้ในการประสานงานขอความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ที่ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองและช่วยภาครัฐด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวและพัฒนาท้องถิ่น

3. จากการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวจ่ายเงินในการมาท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย จังหวัดควรเพิ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งที่มาเที่ยว จะได้เป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

4. จากการศึกษา พบว่าจังหวัดควรตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จังหวัด ให้เป็นที่รู้จักรวมทั้งประชาชนในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง

5. เสนอจังหวัดควรบรรจุเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเข้าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อจะได้มีนโยบายและโครงการในการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรใช้ลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าได้ข้อสรุปที่ใกล้เคียงกับครั้งนี้หรือไม่

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งสภาพอากาศอาจไม่อำนวยให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น รวมทั้งอุปสรรคบางอย่างอาจไม่เกิดในช่วงเวลาดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้ผลการศึกษาแม่นยำมากขึ้น จึงควรทำการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาอื่นด้วย

3. ควรจะสนับสนุนให้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรี ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ในพื้นที่อื่น ๆ เช่น บริเวณวัดชลอ ชุมชนตลาดขวัญ วัดเพลง เป็นต้น เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันในจังหวัดนนทบุรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณพิชญ์ สุมา. (2544). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิกา ชมดี. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจศึกษาเฉพาะกรณี : โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2535). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546). *การพัฒนาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). *ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี*. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติ*. พ.ศ.2547-2551 . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนนทบุรี. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2548, จาก [http://www.nonthaburi . police.go.th/](http://www.nonthaburi.police.go.th/)
- จงกลพัทธ์ เจตนะจิตร. (2546). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาเฉพาะโครงการล่องเรือชมคลองมหาสวัสดิ์* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- จารุพงศ์ พลเดช.(2546).*การบริหารการทำงานของข้าราชการในทศวรรษหน้า*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2548, จาก [http:// www.edd.go.th/jarupong](http://www.edd.go.th/jarupong)
- จินตนา บุญบงการ. (2540). *สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทญ์พัฒน.
- ฉัตรชัย ดั่งจาด. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาความคิดเห็นของชุมชนบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ไทยตำบล ดอด คอม. (2548). *ข้อมูลจังหวัดนนทบุรี*. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2548, จาก [http:// www.thaitambon.com/](http://www.thaitambon.com/)
- ธวัช เบญจจาริกุล. (2529). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา : กรณีศึกษาหมู่บ้านชาวเขาชนะเลิศหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนา ประจำปี*

2527. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นวรรตน์ ไกรพานนท์. (2539). "นิเวศสัญญากรลยุทธ์ร่วมประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน," วารสารนิเวศวิทยา. หน้า 23 - 24.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศร์. (2527). "กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน," การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. หน้า 117-119 ในทิวทอง หงษ์วิวัฒน์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นุศรี ทวีวงศ์. (ม.ป.ป.). *เที่ยวทั่วไทยไปกับนายรอบรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด. (2548). *แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นนทบุรี*. สำนักงานจังหวัด/กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารนนทบุรี.
- ประหยัด ตะคอนรัมย์. (2542). *แนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน: ศึกษากรณี ตลาดน้ำดอนหวาย*. จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปานิดล นิยมคำ. (2544). *กระบวนการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดไปปฏิบัติ : ศึกษากรณี จังหวัดเพชรบุรี* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์ลัดดา ไกรขจรกิตติ. (2543). *ทัศนประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชายเลน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พจนา สวนดี. (2546). *โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน* กรุงเทพฯ : กองทุนแคนาดา ประจำประเทศไทย.
- พยอม ธรรมบุตร. (2546). *เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงบุหงา ภูมิพานิช. (2539). *การเจ้าหน้าที่*. คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- พิสันต์ ณะสาระสมบูรณ์. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม: ศึกษากรณีเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี* วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การ
พัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ไพลินพันธ์ สร้อยจาตุรนต์. (2538). กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนว
อนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ : โดยให้คู่มือแนะนำการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ กรณีศึกษา ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ปริญญา วท.ม กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- รานี อธิชัยกุลและคณะ. (2545). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การจัดการธุรกิจแหล่ง
ท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ริส,อัลและเทราร์ท,แจ็ด. (2536). ทวนกระแสการตลาดแปลจาก *Bottom-up marketing*
โดยอภิชาติ ธรรมสาโรช. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาพาณิชย์.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2545). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วรรรัตน์ ญาณทัตตกิจ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำ: กรณีศึกษา
แม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอนครชัย จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- วินิจ วีรยางกุล. (2532). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศมา ณ ระนอง. (2545). การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี
ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศรัณญา วรากุลทิพย์. (2546). ภูมิทัศอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า.
- ศักดิ์ชัย เสนาพรหม. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย. สารนิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สดใส สร้างไศร และคนอื่น ๆ. (2544). รายงานวิจัยโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบ
และแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของพื้นที่ป่าดงนาทาม อำเภอโขงเจียม
จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). รายงานขั้นสุดท้ายการ
ดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- สุชาดา สุริยาชัยวัฒน์. (2541). *ทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุธัญญา ทองวิชิต. (2545). *ศักยภาพการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เสรีวัฒน์ สมินทร์ปัญญา. (2546). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การวางแผนการจัดใช้ทรัพยากรแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2544). *คู่มือการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี นครปฐม สมุทรสาคร* กรุงเทพฯ : บริษัท เอ ลีวีง จำกัด.
- อรุณศรี นาคะวิสุทธ์. (2543). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา อ่าวพระนาง อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อิทธิเดช รัตนวงศ์. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนในท้องที่บ้านใหม่จัดสรร ตำบลร้องเข็ม อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารทรัพยากรป่าไม้) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Dowling,Ross.K. (1992). *An Environmentally Based Tourism Development Plan for the Gascoyne Region ,Western Australia Report No13 Division of Enviroment Science, Murdoch University ,Perth.*
- Gardner T; and McArthur S. (1994). *Guided Nature Based Tourism in Tasmania : Forestry Tasmania.*
- Gunn,Clarea A. (1994). *Tourism Planning*. 3rd ed. Washington DC : Taylor & Francis.
- Mc.Intoch ,R.W. (1972). *Tourism :Principle, Practices,Philosophies.Ohio :Grid ,Inc.*
International Conference :*Ecotourism:Concept Design and Strategy*, `February 6-8,1995 Srinakharinwirot University Bangkok,Thailand.
- Mochny . I.S (1983, June). *The Primary Health Care approach in health and development. Proceedings of an inter goverment meeting in Asia and Pacific*. 7- 10 Bangkok.
- Petter,M. (1969). *Internationals Tourism*. London : Hutchison.
- TAT (Tourism Authority of Thailand). (1997). *The Approach to Ecotourism in Thailand*. Bangkok : Amarin Printing.

- Wood .K. and House .S. (1991). *The Good Tourist*. Mandarin,London.
- Yamane,Taro. (1967). *Statistic,An Introductory Analyice 3rded* New York: Harpar and Row.
- Ziffer .K. (1989). *Ecotourism*. WashingtonDC : The Uneasy Alliance. Conservation
Internation.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

ตารางการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

1. รายการทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ	ลักษณะ และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่ ที่)	การ เข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
1.1 ภูมิทัศน์และ ภูมิอากาศ : หาด ถ้ำ ที่ราบ หุบเขา ฤดูกาล เกาะ ฯลฯ							
1.2 พืช : ป่า ไร่ เขา สวนผลไม้ สวน ฟาร์ม ต้นไม้ ป่าไม้ ป่าชายเลน สมุนไพร สวนครัว ความหลากหลาย ทางชีวภาพ ฯลฯ							
1.3 สัตว์ : นก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ใกล้สูญพันธุ์ แมลง สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง ปศุสัตว์ ฯลฯ							
1.4 น้ำ : ลำธาร แม่น้ำ คุ้งน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ น้ำพุร้อน ทะเล อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฯลฯ							

2. รายการทรัพยากรวัฒนธรรม

2. ทรัพยากรวัฒนธรรม	ลักษณะและผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	บริการนักท่องเที่ยว	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
2.1 มรดกวัฒนธรรม : ปราสาท บ็อม ที่ เกิดคนสำคัญ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้าน/เมือง วัฒนธรรม พื้นบ้าน ศูนย์ ข้อมูล ศูนย์ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม							
2.1 มรดกด้าน ศาสนา : โบสถ์ วิหาร สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน ศาสน สถาน เจดีย์ ปราสาทขอม พระพุทธรูปปาง ต่างๆ จิตรกรรม ประติมากรรม พระไตรปิฎก ไบ เบิล กุระฮาน							
2.3 ศิลปชาติ พันธ์ ชนกลุ่ม น้อย ชาวเขา ดนตรี อาหาร หัตถกรรม ภาษา ถิ่น การแสดง							

ขนบธรรมเนียม ประเพณี							
-------------------------	--	--	--	--	--	--	--

3. รายการทรัพยากรมหกรรมปรากฏการณ์สำคัญ (Events)

3. ทรัพยากร มหกรรมและ Events	ชื่องาน แสดงและ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	วันที่	ประเภท กิจกรรม	จำนวน ผู้เข้าร่วม	คุณสมบัติ ผู้เข้าร่วม	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อสถานที่ โทรศัพท์
3.1 มหกรรม เฟสติวัลดนตรี ชนิดต่างๆ แจส ป๊อป การแสดง ละคร เต็นรำ ลิเก หนังใหญ่							
3.2 Tournaments การแข่งขันกีฬา กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มวย แข่งม้าโชว์ ประกวดสุนัข							
3.3 งานแสดง สินค้าธุรกิจ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม รถยนต์ เรือ อุปกรณ์กีฬา งานประชุม ประชุม							
3.4 งานแสดง อื่นๆ วันชาติ งานฉลอง งาน ฉลองถนนต่างๆ ขบวนแห่ มหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม							

ดอกไม้ แสง บุญ ประกวด งานแสดงอาหาร การถ่ายรูป							
--	--	--	--	--	--	--	--

4. รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

4. ทรัพยากร ด้านกิจกรรม	ชื่อ กิจกรรม และ ผู้จัดการ	ที่ตั้ง (แผนที่)	เวลา เปิด-ปิด	มีฤดู ใดบ้าง	ค่าผ่าน ประตู	ข้อมูล นักท่องเที่ยว	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
4.1 กิจกรรม นันทนาการ สนามเด็ก สนามกอล์ฟ สนามเทนนิส เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ ทาง จักรยาน คลอง โตดรัม สระ ว่ายน้ำ การ พายเรือ ตก ปลา แกะสลัก							
4.2 กิจกรรม ด้านบริการ ขายปลีก อุปกรณ์แคมป์ปิ้ง เสื้อผ้าเฉพาะ เซรามิก แก้ว สินค้าโรงงาน ละคร การอบ สมุนไพร การ นวด การรักษา ภาพยนตร์							

5. รายการทรัพยากรด้านบริการ

5. ทรัพยากร บริการ	ชื่อ/ ประเภท บริการ ลักษณะ	ที่ตั้ง (แผนที่)	ที่ห้อง ที่คน	ราคาห้อง ราคา อาหาร	เวลาเปิด ทำการ	บริการ ต่าง ๆ	ชื่อผู้ที่จะ ติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์
5.1 การขนส่ง การเข้าถึง ยานพาหนะ เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ สนามบิน ท่าเรือ							
5.2 ที่พักแรม โรงแรม 2-5ดาว โมเต็ล หอพัก แคมป์							
5.3 การต้อนรับ ศูนย์ข้อมูล แผนที่ ที่ โบรชัวร์ ของที่ระลึก ป้าย บอกทาง ไกด์ท้องถิ่น บริษัททัวร์ ที่ท่าเจ้าของบ้าน							
5.4 บริการอื่นๆ การซ่อมต่างๆ ปั้มน้ำมัน ธนาคาร ที่แลก เงิน ตำรวจ ท่องเที่ยว บริการสุขภาพ							

7. การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

ลักษณะทรัพยากร	คุณภาพ	ความโดดเด่นเมื่อเทียบกับที่อื่น	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว
1. ทรัพยากรธรรมชาติ			
2. ทรัพยากรวัฒนธรรม			
3. Events			
4. กิจกรรม			
5. บริการ			

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามประชาชน

แบบสอบถาม ชุดที่ 1

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรีภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้โดยใส่เครื่องหมาย / ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะปกปิดไว้เป็นความลับ แต่จะนำมาวิเคราะห์รวบรวมในเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1.เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2.ระดับอายุ

- 1.ต่ำกว่า 20 ปี 2. 20 – 30 ปี
 3. 31 – 40 ปี 4. 41 – 50 ปี
 5.มากกว่า 50 ปี

3.ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้เรียนหนังสือ 2. ประถมศึกษา
 3. มัธยมศึกษา 4. ปวส./อนุปริญญา
 5.ปริญญาตรี

4.สถานภาพ

1. โสด 2. สมรส
 3. หย่าร้าง 4. หม้าย

5.อาชีพ

1. รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานเอกชน
 3. รับจ้าง 4. เกษตรกร
 5. นักเรียน นิสิต นักศึกษา 6. อื่น ๆ ระบุ

6.รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

1. ไม่เกิน 5,000 บาท 2. 5,001 – 10,000 บาท
 3. 10,001 – 20,000 บาท 4. มากกว่า 20,000 บาท

7. ภูมิลำเนา

- 1.วัดเฉลิมพระเกียรติ 2. วัดสวนแก้ว
 3.เกาะเกร็ด 4. ตลาดน้ำไทรน้อย
 5. อื่นๆ.....

8. ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการหรือสมาชิกกลุ่มใดบ้าง

- 1.สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
 3. กรรมการหมู่บ้าน 4. อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

9. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไปนี้หรือไม่

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อความยั่งยืนต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนด้วย
3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และแหล่งวัฒนธรรมในท้องถิ่น
4) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้
5) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ภาคเอกชนดูแลแต่เพียงผู้เดียว
6) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมทุกด้าน
7) ไม่ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายในการอธิบายความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เพราะทำให้บดบังทัศนียภาพ
8) การพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไม่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม
9) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย
10) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะนำมาซึ่งรายได้ที่กระจายเข้าสู่ท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี

10. ท่านมีความต้องการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ท่านอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวในข้อใด

- () 1. วัดเฉลิมพระเกียรติ
- () 2. วัดสวนแก้ว
- () 3. เกาะเกร็ด
- () 4. ตลาดน้ำไทรน้อย

หมายเหตุ แหล่งท่องเที่ยวในข้อ 10 ใช้ตอบคำถามในข้อ 11 เพื่อให้หน่วยงานราชการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

11. ท่านมีความต้องการให้ส่วนราชการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในข้อที่ 10 ตามข้อความต่อไปนี้ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ด้านการเข้าถึง					
1) รถโดยสารประจำทาง
2) รถโดยสารขนาดเล็ก
3) ถนนลาดยาง
4) ป้ายบอกทาง
ข. ด้านสถานที่					
1) จัดสร้างที่พักสัมผัสนวัฒนธรรมท้องถิ่น (home stay)
2) จัดสร้างที่พักราคาถูก (guest house) บริหารโดยคนในชุมชน
3) สร้างสิ่งปลูกสร้างต้องกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น
4) จัดร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมือง
5) จัดร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (OTOP)
6) จัดลานจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
ค. ด้านความปลอดภัย					
1) ด่านตรวจ ป้อมยาม
2) อาคารปฐมพยาบาลตามแหล่งท่องเที่ยว
3) ไฟส่องทาง
ง. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน					
1) ไฟฟ้า
2) น้ำประปา
3) โทรศัพท์
4) การจัดเก็บขยะ และระบบกำจัดขยะ
5) ระบบบำบัดน้ำเสีย

ข้อความ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
จ. ด้านการบริการ					
1) จัดสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
1) จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี
3) ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
4) ทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว
ฉ. ด้านบุคลากร					
1) สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน
2) จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อชุมชนเข้มแข็ง
3) จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
4) จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP)
5) โครงการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ (ICT) แก่ท้องถิ่น
6) รัฐสนับสนุนแรงงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้
7) จัดตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นตรวจสอบพฤติกรรมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว
ช. ด้านกิจกรรม					
1) จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน
2) จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงในจังหวัด
3) จัดกิจกรรมฟื้นฟูอาหารพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4) จัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวภายในจังหวัดตลอดปี

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศ

12. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรี

ข้อความ	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ในการตัดสินใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
2. การตัดสินใจในการกำหนดกฎระเบียบในการมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรี					
3. ในระดับร่วมการตัดสินใจเพื่อกำหนดมาตรการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม					
4. ในการจัดแสดงสาธิตวิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น					
5. ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					
6. ในการประชุมแผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
7. ความร่วมมือกับคนในท้องถิ่นรวมกลุ่มในลักษณะชมรมหรือกลุ่มหรือสหกรณ์ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว					
8. ท่านต้องการให้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเองทั้งหมด					
9. ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวใช้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยคนที่อาศัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยว					
10. ในการได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว					
11. ท่านต้องการให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างยุติธรรมแก่ทุกคน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
12. ในการช่วยบริจาคทรัพย์สินเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
13. โดยให้มีการประเมินผลที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
14. ในการประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
15. โดยให้มีการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

13. ท่านคิดว่าการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในจังหวัดนนทบุรีมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนนทบุรีอย่างไรบ้าง

1.ด้านสถานที่.....

.....

2.ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน.....

.....

3.ด้านกิจกรรม.....

.....

4.ด้านความปลอดภัย.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
นางสาวอภิญญา เอี่ยมศรีปลั่ง

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนา การท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างซึ่ง
ข้อมูลที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะปกปิดไว้เป็นความลับ แต่จะนำมาวิเคราะห์รวบรวมในเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ให้
เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. ระดับอายุ

() 1.ต่ำกว่า 20 ปี () 2. 20 – 30 ปี
() 3. 31 – 40 ปี () 4. 41 – 50 ปี
() 5.มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
() 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย () 4. ปริญญาตรี
() 5. สูงกว่าปริญญาตรี () 6. อื่น ๆ ระบุ

4. สถานภาพ

() 1. โสด () 2. สมรส
() 3. หย่าร้าง () 4. หม้าย
() 5. อื่น ๆ ระบุ

5. อาชีพ

() 1. รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ () 2. พนักงานเอกชน
() 3. เกษตรกร () 4. รับจ้าง
() 5. อื่น ๆ ระบุ

6. รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน

() 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 2. 5,001 – 10,000 บาท

- () 3. 10,001 – 20,000 บาท () 4. มากกว่า 20,001 บาท

7. ท่านมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใดในจังหวัดนนทบุรี

- () 1. วัดเฉลิมพระเกียรติ
() 2. วัดสวนแก้ว
() 3. เกาะเกร็ด
() 4. ตลาดน้ำไทรน้อย
() 5. อื่นๆระบุ.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

8. ท่านเคยมาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีหรือไม่

- () 1. ไม่เคย () 2. เคย

9. ท่านมาเที่ยวจังหวัดนนทบุรีเป็นครั้งที่เท่าไร

- () 1. 1 ครั้ง () 2. 2 ครั้ง
() 3. 3 ครั้ง () 4. มากกว่า 3 ครั้ง

10. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการมาเที่ยว

- () 1. ต่ำกว่า 500 บาท () 2. 500 – 1000 บาท
() 3. 1001 – 1500 บาท () 4. มากกว่า 1500 บาท

11. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาเที่ยวครั้งนี้โดย

- () 1. รถยนต์ส่วนตัว () 2. รถจักรยานยนต์
() 3. รถสองแถวประจำทาง () 4. รถเช่า
() 5. เรือ () 6. อื่นๆ ระบุ

12. การมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านมากับใครบ้าง

- () 1. มาคนเดียว () 2. มากับเพื่อน
() 3. มากับบริษัทนำเที่ยว () 4. หน่วยงานจัดมา
() 5. มากับครอบครัว () 6. อื่นๆ.....

13. วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวครั้งนี้คืออะไร

- () 1. ชมภูมิทัศน์ ธรรมชาติ
() 2. ชมที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม
() 3. ชอปปิ้ง
() 4. พักผ่อนหย่อนใจ
() 5. ชมวิถีชีวิตชาวบ้าน

- () 6. สุขภาพและความงาม
- () 7. อื่นๆ.....

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

14. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวดังข้อความต่อไปนี้หรือไม่

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
2.การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อความยั่งยืนต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนด้วย
3.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และแหล่งวัฒนธรรมในท้องถิ่น
4.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้
5.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้ภาคเอกชนดูแลแต่เพียงผู้เดียว
6.การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมทุกด้าน
7.ไม่ควรจัดทำป้ายสื่อความหมายในการอธิบายความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เพราะทำให้บดบังทัศนียภาพ
8.การพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไม่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม
9.การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย
10.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะนำมาซึ่งรายได้ที่กระจายเข้าสู่ท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

15.ท่านประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการมาท่องเที่ยวที่นี่เกี่ยวกับอะไรบ้าง

1.
2.
3.
4.

16. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง

.....

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	จงกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง
วันเดือนปีเกิด	3 มกราคม 2507
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	337/12 หมู่ 7 ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์อัตราจ้าง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2520	ประถมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกลาโหมอุทิศนนทบุรี
พ.ศ.2526	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอัมพรไพศาล นนทบุรี
พ.ศ.2539	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว) จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ.2546	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ.2549	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวางแผนและการจัด การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

